

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ Γ'

Παρασκευή 20 Ιουλίου 2018

ΘΕΜΑΤΑ

Α. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Επικύρωση Πρακτικών, σελ. 65
2. Επί διαδικαστικού θέματος, σελ. 65, 72, 75, 76, 79, 80, 81

Β. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

1. Ανακοίνωση του δελτίου επικαίρων ερωτήσεων της Τρίτης 24 Ιουλίου 2018, σελ. 65
2. Συζήτηση της υπ' αριθμόν 1/1/17-7-2018 επίκαιρης επερώτησης που κατέθεσε ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «Το Ποτάμι» κ. Σταύρος Θεοδωράκης και πέντε Βουλευτές της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του προς τους Υπουργούς Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Τουρισμού, Οικονομίας και Ανάπτυξης, Εσωτερικών και Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με θέμα: «Απεξάρτηση από τα πλαστικά αν όχι τώρα, τότε;», σελ. 65 - 84

Γ. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κατάθεση Εκθέσεως Διαρκούς Επιτροπής:

Η Διαρκής Επιτροπή Κοινωνικών υποθέσεων καταθέτει την έκθεσή της στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Υγείας «Κύρωση συμβάσεων μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και του Γενικού Νοσοκομείου Χανίων και της Επιτροπής Εκτελεστών Διαθήκης Γ.Γ. Μαλινάκη και του Γενικού Νοσοκομείου Κεφαλληνίας και των Εκτελεστών της διαθήκης της Μαρίας (Μάρης) Βεργωτή αντίστοιχα», σελ. 81

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΕΣ

ΚΡΕΜΑΣΤΙΝΟΣ Δ. , σελ. 65 - 78
ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ Γ. , σελ. 78 - 84

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Α. Επί διαδικαστικού θέματος:

ΑΪΒΑΤΙΔΗΣ Ι. , σελ. 80
ΚΡΕΜΑΣΤΙΝΟΣ Δ. , σελ. 65, 72, 75, 76
ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ Γ. , σελ. 79, 80, 81

Β. Επί της επίκαιρης επερώτησης:

ΑΪΒΑΤΙΔΗΣ Ι. , σελ. 80, 81
ΑΜΥΡΑΣ Γ. , σελ. 68, 75, 83
ΔΑΝΕΛΛΗΣ Σ. , σελ. 75, 76
ΔΗΜΑΡΑΣ Γ. , σελ. 76, 77
ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ Σ. , σελ. 74, 75
ΚΑΤΣΑΦΑΔΟΣ Κ. , σελ. 77
ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ Χ. , σελ. 79
ΛΥΚΟΥΔΗΣ Σ. , σελ. 67
ΜΑΥΡΩΤΑΣ Γ. , σελ. 65, 81
ΤΖΟΥΦΗ Μ. , σελ. 72, 73, 76
ΦΑΜΕΛΛΟΣ Σ. , σελ. 69, 81, 83

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ:

ΚΡΕΜΑΣΤΙΝΟΣ Δ. , σελ. 73, 75, 76

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

ΙΖ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Γ'

ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΚΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΘΕΡΟΥΣ 2018

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ Γ'

Παρασκευή 20 Ιουλίου 2018

Αθήνα, σήμερα στις 20 Ιουλίου 2018, ημέρα Παρασκευή και ώρα 10.12', συνήλθε στην Αίθουσα της Γερουσίας του Βουλευτηρίου το Τμήμα Διακοπής Εργασιών της Βουλής (Α' σύνθεση) για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Ε' Αντιπροέδρου αυτής κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΡΕΜΑΣΤΙΝΟΥ**.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστίνος): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

(ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ: Σύμφωνα με την από 19-7-2018 εξουσιοδότηση του Τμήματος, επικυρώθηκαν με ευθύνη του Προεδρείου τα Πρακτικά της Β' συνεδριάσεώς του, της Πέμπτης 19 Ιουλίου 2018, σε ό,τι αφορά την ψήφιση στο σύνολο του σχεδίου νόμου: «Κύρωση του Πρωτοκόλλου υπ' αριθμ. 15 το οποίο τροποποιεί τη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών».)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πριν εισέλθουμε στην ημερήσια διάταξη των επερωτήσεων επιτρέψτε μου να ανακοινώσω στο Τμήμα το δελτίο επικαίρων ερωτήσεων της Τρίτης 24 Ιουλίου 2018.

ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (Άρθρο 29 παράγραφος 1 και άρθρο 130 παράγραφος 8 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 10/18-7-2018 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Α' Πειραιώς και Νήσων της Νέας Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνου Κατσαφάδου προς τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, με θέμα: «Ανάγκη αντιμετώπισης του φαινομένου του bullying».

2. Η με αριθμό 9/17-7-2018 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Β' Αθηνών της Δημοκρατικής Συμπαράταξης ΠΑΣΟΚ - ΔΗΜΑΡ κ. Ανδρέα Λοβέρδου προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, με θέμα: «Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ)».

3. Η με αριθμό 11/19-7-2018 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Αιτωλοακαρνανίας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Νικολάου Μωραϊτή προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με θέμα: «Συνεχίζεται το περιβαλλοντικό έγκλημα με την εγκατάσταση αιολικού πάρκου στα Ακαρνανικά Όρη από την εταιρεία Περγαντή Ακαρνανικών Α.Ε.».

4. Η με αριθμό 4/12-7-2018 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Καρδίτσας της Νέας Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνου Τσιάρα προς τον Υπουργό Υγείας, με θέμα: «Λειτουργία Παιδιατρικής Κλινικής ΓΝ Καρδίτσας».

5. Η με αριθμό 1/12-7-2018 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Α' Πειραιώς του Λαϊκού Συνδέσμου - Χρυσή Αυγή κ. Νικολάου Κούζηλου προς τον Υπουργό Εσωτερικών, με θέμα: «Ανεξέλεγκτη η κατάσταση στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων στον Σκαρμαγκά».

6. Η με αριθμό 7/16-7-2018 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Αχαΐας της Νέας Δημοκρατίας κ. Ιάσωνα Φωτήλα προς την Υ-

πουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με θέμα: «Μεγάλες καθυστερήσεις στην αποπληρωμή των δικαιούχων των προγραμμάτων καταπολέμησης της ανεργίας του ΟΑΕΔ».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην ημερήσια διάταξη των

ΕΠΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Θα συζητηθεί η υπ' αριθμόν 1/17-7-2018 επίκαιρη επερώτηση που κατέθεσε η Κοινοβουλευτική Ομάδα του Ποταμιού και συγκεκριμένα ο Πρόεδρος κ. Σταύρος Θεοδωράκης και οι Βουλευτές κύριοι Γεώργιος Αμυράς, Σπυρίδων Δανέλλης, Σπυρίδων Λυκούδης, Γεώργιος Μαυρωτάς και Γρηγόριος Ψαριανός προς τους Υπουργούς Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Τουρισμού, Οικονομίας και Ανάπτυξης, Εσωτερικών και Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με θέμα: «Απεξάρτηση από τα πλαστικά ... αν όχι τώρα, τότε;».

Από τους επερωτώντες Βουλευτές ο πρώτος έχει χρόνο ομιλίας δέκα λεπτά και οι υπόλοιποι επερωτώντες έχουν πέντε λεπτά στην πρωτολογία τους και στη δευτερολογία έχουν πέντε λεπτά ο πρώτος επερωτών και τρία λεπτά οι υπόλοιποι. Εκπρόσωπος της Κυβέρνησης είναι ο Αναπληρωτής Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Σωκράτης Φάμελλος, ο οποίος έχει χρόνο ομιλίας είκοσι λεπτά για πρωτολογία, δέκα λεπτά για δευτερολογία και πέντε λεπτά για τριτολογία. Εκπρόσωπος της Κυβέρνησης είναι, επίσης, η Υφυπουργός Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων κ. Μερόπη Τζούφη, η οποία έχει χρόνο ομιλίας δέκα λεπτά για πρωτολογία, πέντε λεπτά για δευτερολογία και τρία λεπτά για τριτολογία.

Τον λόγο έχει ο πρώτος επερωτών Βουλευτής Αττικής του Ποταμιού κ. Μαυρωτάς για δέκα λεπτά.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΥΡΩΤΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Το Ποτάμι θέλει να ασχολείται με θέματα που αφορούν τις επόμενες γενιές και όχι μόνο τις επόμενες κάλπες. Για τον λόγο αυτό έφερε με τη συγκεκριμένη επίκαιρη επερώτηση το θέμα της απεξάρτησης από τα πλαστικά, που κάποια στιγμή πρέπει να ξεκινήσει σοβαρά και στη χώρα μας. Είναι ένα θέμα στο οποίο πρέπει να δράσουμε τώρα, για να καρπωθούν τα οφέλη οι επόμενες γενιές, από τις οποίες έχουμε μάθει μόνο να παίρνουμε. Ας τους αφήσουμε, λοιπόν, και κάτι.

Το αντικείμενο της επίκαιρης επερώτησης είναι η απεξάρτηση από τα πλαστικά, κυρίως τα πλαστικά μιας χρήσης. Εκτός από τη συγκεκριμένη επερώτηση, στις 5 Ιουνίου του 2018, με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος, ο Σταύρος Θεοδωράκης έστειλε και μια επιστολή στον Πρόεδρο της Βουλής,

προτείνοντας τη σταδιακή κατάργηση όλων των πλαστικών ειδών μιας χρήσης από τα κυλικεία και το εστιατόριο της Βουλής, καθώς και την τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης σε όλους τους χώρους του κεντρικού Μεγάρου της Βουλής, όσο και των άλλων κτηρίων, για να κάνουμε ως Βουλή κάτι στην πράξη, να δώσουμε το καλό παράδειγμα. Ήδη έχουμε αργήσει.

Το Ποτάμι έχει το περιβάλλον ψηλά στην ατζέντα του, γιατί ακριβώς πάντα μιλάει για τη βιώσιμη ανάπτυξη, όπου η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να συνυπάρχει με την κοινωνική συνοχή και τον σεβασμό στο περιβάλλον.

Στις ομιλίες τους οι συνάδελφοι από το Ποτάμι θα αναφερθούν στα καλά παραδείγματα, στα χρηματοδοτικά εργαλεία, στην κατάσταση στην Ευρώπη και στην Ελλάδα.

Με την πρώτη ομιλία θα ξεκινήσω από εκεί που πάντα πρέπει να ξεκινάμε, από την παιδεία. Η ορθή περιβαλλοντική συμπεριφορά είναι πρωτίστως θέμα παιδείας. Απαιτούνται δράσεις και μάλιστα έγκαιρα από τα πρώτα χρόνια των παιδιών, τα οποία θα είναι οι μελλοντικοί πολίτες αυτής της χώρας, δράσεις οι οποίες θα είναι ενταγμένες στη δομή του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Άλλωστε στο περιεχόμενο και στην ποιότητα της παιδείας που δίνουμε στα παιδιά και στους νέους κρύβονται πολλά από τα προβλήματα της εποχής μας, όπως είναι και η άγνοια, η αδιαφορία για το περιβάλλον. Πρέπει να μάθουμε τις νέες γενιές να μην κάνουν τα ίδια λάθη με εμάς.

Ας πάμε να δούμε, όμως, το συγκεκριμένο περιβαλλοντικό θέμα για την απεξάρτηση από τα πλαστικά και ας δούμε τι κάνει η πολιτεία για τη διαμόρφωση περιβαλλοντικής παιδείας, την ευαισθητοποίηση των παιδιών από την πρωτοβάθμια μέχρι τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αλλά και μετέπειτα στους ενήλικες κατά τη φοίτησή τους στα ΑΕΙ.

Οι μαθητές έρχονται πρώτη φορά σε επαφή με το θέμα των πλαστικών και γενικά των συσκευασιών μέσω της ενότητας «ανακύκλωση των απορριμμάτων» στην Δ' Δημοτικού στο μάθημα «Μελέτη Περιβάλλοντος». Ωστόσο προσφέρονται δυνατότητες για περαιτέρω ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθησίας των παιδιών μέσω της ευέλικτης ζώνης και των βιωματικών δράσεων, όπου υπάρχει η πρόβλεψη για περιβαλλοντική εκπαίδευση με εστίαση στη διαχείριση των απορριμμάτων και την ανακύκλωση.

Δυστυχώς, όμως, στις επόμενες βαθμίδες εκπαίδευσης και δη στο γυμνάσιο και στο λύκειο δεν υπάρχουν εξειδικευμένα μαθήματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Σταματάμε με την οικιακή οικονομία στην Α' Γυμνασίου.

Αναπόφευκτα τίθεται το πρώτο και βασικό ερώτημα: Αρκεί όλο αυτό; Νομίζω πως δεν αρκεί, αν σκεφτούμε τα μεγάλα νούμερα κατανάλωσης πλαστικών συσκευασιών στην Ελλάδα σε συνδυασμό με το χαμηλό ποσοστό ανακύκλωσής τους.

Θα ήθελα, όμως, προτού περάσω στο τι πρέπει να γίνει, να ανοίξω μια παρένθεση και να αναφερθώ και στις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί και τις οποίες πρέπει να επαινέσουμε. Κατά κύριο λόγο στα δημοτικά σχολεία, όπως και σε έναν μικρότερο βαθμό στο γυμνάσιο και στα λύκεια της χώρας, υλοποιούνται προγράμματα περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, είτε υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, είτε ακόμα της εκκλησίας, είτε με πρωτοβουλία των κατά τόπους δήμων και περιφερειών. Τέτοιες δράσεις και προγράμματα, στα οποία υπάρχει μεγάλη αποδοχή και συμμετοχή από τις σχολικές κοινότητες, είναι, για παράδειγμα, οι μεγάλες γιορτές ανακύκλωσης για τους μαθητές, οι επισκέψεις σε πάρκα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ανταποδοτικής ανακύκλωσης, ο πανελλήνιος εκπαιδευτικός διαγωνισμός ανταποδοτικής ανακύκλωσης που διοργανώνεται από το Εθνικό Συλλογικό Σύστημα Ανταποδοτικής Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών – «Ανταποδοτική Ανακύκλωση»-, ο μαθητικός διαγωνισμός «ανακυκλώνουμε γιατί μετράει» σε συνεργασία με τον ΕΔΣΝΑ, την Περιφέρεια Αττικής, την εταιρεία ΑΦΗΣ και την ανακύκλωση συσκευασιών, όπως και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που πραγματοποιεί ανακύκλωση συσκευασιών για μαθητές δημοτικού, γυμνασίου και της Α' Λυκείου των σχολείων της Αττικής και της Θεσσαλονίκης.

Επίσης, αξίζει να αναφέρουμε το δίκτυο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης «Οικολογικά Σχολεία», ένα διεθνές δίκτυο που ξεκίνησε στην Ελλάδα το 1995 και απευθύνεται σε σχολεία όλων των

εκπαιδευτικών βαθμίδων. Συμμετέχουν πάνω από τριακόσια τριάντα σχολεία, πολλά εκ των οποίων βραβεύονται κάθε χρόνο.

Τέλος, να επισημάνουμε εδώ το θετικό παράδειγμα και τη δραστηριοποίηση αρκετών ιδιωτικών σχολείων στον τομέα αυτό.

Κλείνω την παρένθεση αυτών των αξιέπαινων δράσεων, αλλά δεν πρέπει να κλείνουμε τα μάτια στο γεγονός ότι δυστυχώς εντός των περισσότερων σχολείων δεν γίνεται με συγκροτημένο τρόπο ανακύκλωση ούτε καν του χαρτιού πόσω μάλλον των πλαστικών.

Τι όμως πρέπει να γίνει και ποια η ευθύνη της πολιτείας και του Υπουργείου Παιδείας ως πρώτου πυλώνα;

Πρώτον, πρέπει να συμφωνήσουμε ότι δεν αρκούν οι λίγες ώρες για τις ενότητες της διαχείρισης απορριμμάτων των υλικών συσκευασιών κ.λπ.. Χρειάζεται να αφιερωθεί περισσότερο εκπαιδευτικό υλικό και χρόνος. Να μη σταματάμε στο δημοτικό, να επενδύουμε και στους έφηβους μαθητές, να αξιοποιήσουμε τον δυναμισμό τους και να τους καταστήσουμε κοινωνούς και πρωτοπόρους στον αγώνα υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος.

Δεύτερον, τεράστια σημασία έχει η βιωματική μάθηση, ο πειραματισμός, η υλοποίηση projects και η συνεργασία των παιδιών μεταξύ τους και με τους δασκάλους τους.

Τρίτον, πρόγραμμα ευαισθητοποίησης των μαθητών με προβολή των καταστροφικών συνεπειών, όπως αυτή των νησίδων από πλαστικό ή των πλασμάτων που πεθαίνουν από τα πλαστικά απορρίμματα. Ένα είναι σίγουρο: Τα παιδιά θα δείξουν έντονο ενδιαφέρον και θα κινητοποιηθούν.

Ένα τέταρτο σημείο είναι οι συνέργειες με τους δήμους και την τοπική αυτοδιοίκηση, ώστε μέσω προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από εθνικούς ή ευρωπαϊκούς πόρους ή από χορηγίες ιδιωτών να εγκατασταθούν κάδοι ανακύκλωσης για διάφορα υλικά, όπως χαρτί, αλουμίνιο και πλαστικά, στον μεγαλύτερο αριθμό των σχολείων.

Πέμπτο σημείο. Πέρα από τον ρόλο που παίζουν τα πρώην Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, που άλλαξαν με τον πρόσφατο νόμο για τις δομές εκπαίδευσης και έχουν μετονομαστεί σε Κέντρα Εκπαίδευσης για την Αειφορία, πρέπει να πραγματοποιούνται και διαλέξεις από προσκεκλημένους ειδικούς ομιλητές, να γίνονται προβολές για τα θέματα των πλαστικών για τη μείωση χρήσης τέτοιων υλικών και τη δυνατότητα ανακύκλωσής τους. Πιθανόν να πρέπει να δημιουργηθεί και ανάλογο εκπαιδευτικό υλικό.

Έκτον, παρουσίαση επιτυχημένων παραδειγμάτων πρωτοβουλιών και δράσεων από άλλους μαθητές ελληνικών σχολείων αλλά και από σχολεία του εξωτερικού. Να δούμε τι γίνεται και στις άλλες χώρες, τη διεθνή εμπειρία.

Έβδομον, το Υπουργείο Παιδείας μπορεί να θεσπίσει προϋποθέσεις για τον περιορισμό πώλησης πλαστικών συσκευασιών μιας χρήσης στα κυλικεία των σχολικών μονάδων.

Όγδοον, όσον αφορά στα πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ επιτρέψτε μου να το θέσω σε δυο διαστάσεις. Στο κομμάτι της εκπαίδευσης τα θέματα αειφορίας έχουν βρει τη σημαντική τους θέση στο πρόγραμμα σπουδών. Ειδικά σε σχολές μηχανικών –και από τη δική μου εμπειρία στο Πολυτεχνείο– έχουν και επάρκεια και μεγάλη ανταπόκριση από τους φοιτητές. Στο κομμάτι της καθημερινότητας όμως στα πανεπιστήμια πιστεύω ότι οι διοικήσεις των ιδρυμάτων στο πλαίσιο του αυτοδιοίκητου, που πάντα υποστηρίζουμε, πρέπει να βάλουν ψηλά στην ατζέντα το θέμα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής πρακτικής. Πρέπει να διαθέτουν ένα ποσό από τον προϋπολογισμό με σκοπό την εγκατάσταση κάδων ανακύκλωσης. Ακόμα θα μπορούσαν στις συμβάσεις με τους ιδιοκτήτες των κυλικείων να βάλουν κάποιες ρήτρες για τη μείωση των πλαστικών, στα ποτήρια στα καλαμάκια και ούτω καθεξής.

Τέλος, η φοιτητική κοινότητα μπορεί να πρωτοπορήσει στη δράση εθελοντικών ομάδων οι οποίες θα συμμετέχουν σε ενέργειες και πρωτοβουλίες υπέρ του περιβάλλοντος εντός και εκτός των πανεπιστημιακών χώρων.

Καταλήγοντας, η εκπαίδευση των παιδιών και των νέων θα πρέπει να αποτελέσει, επιτέλους, σημαντικό κομμάτι της εθνικής στρατηγικής απεξάρτησης από τα πλαστικά. Θα έπρεπε ήδη να αποτελεί κορυφαία προτεραιότητα αλλά μέχρι τώρα γίνονται

δειλά και μικρά βήματα.

Το στοίχημα απέναντι στην εκτεταμένη χρήση των πλαστικών και γενικά στην προστασία του περιβάλλοντος είναι ένα μεγάλο στοίχημα το οποίο πρέπει να κερδηθεί όσο είναι ακόμα νωρίς, από την παιδική ηλικία, μέσα στο σχολείο.

Η νοοτροπία της ατομικής ευθύνης και ότι «δεν τα περιμένω όλα από ένα κράτος, πατερούλη» πρέπει να καλλιεργείται ήδη από το σχολείο. Το γνωστό σύνθημα της αειφορίας «think global, act local», δηλαδή «σκέψου παγκόσμια, δράσε τοπικά», εδώ πρέπει να γίνει «think tomorrow, act today», «σκέψου το αύριο και δράσε σήμερα».

Η δράση στην παιδεία είναι η καλύτερη επένδυση για το αύριο. Αποδίδει όμως αρκετά αργότερα από τον εκλογικό κύκλο. Κι αυτό φαίνεται να είναι ένα ανυπέρβλητο εμπόδιο για το ελληνικό πολιτικό σύστημα.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Ποταμιού)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Και εγώ ευχαριστώ.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Λυκούδης, Βουλευτής Α' Αθηνών και Ζ' Αντιπρόεδρος της Βουλής.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΛΥΚΟΥΔΗΣ (Ζ' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Δεν θα κάνω δευτερολογία, κύριε Πρόεδρε, επομένως, αν ξεπεράσω τον χρόνο για ένα, δύο λεπτά, δεν πειράζει.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σκέφτηκα, σε σχέση με την επίκαιρη επερώτησή μου, να ψάξω να βρω τι μπορεί να παραδειγματίζει θετικά αυτήν την προσπάθεια και διεθνώς και στη χώρα μας, γιατί νομίζω ότι είναι καλύτερα να μπούμε σε αυτήν την κουβέντα βλέποντας με ανοιχτό και θετικό μάτι και διάθεση αυτήν την πολύ σπουδαία προσπάθεια που πρέπει να κάνουμε όλοι για τη διαχείριση των απορριμμάτων και των πλαστικών. Ονομάτισα αυτήν την παρέμβασή μου εγώ ο ίδιος, δηλαδή, για να την έχω στα χέρια μου, με τον τίτλο «καλά παραδείγματα» και θέλω να αναφερθώ σε μερικά από αυτά.

Δεν χρειάζεται να κοιτάξει κάποιος πολύ μακριά για να διαπιστώσει ότι εμείς εδώ στη χώρα μας, δυστυχώς, δεν έχουμε μια αποτελεσματική πολιτική στη διαχείριση απορριμμάτων και δεν θέλει πολύ κόπο για να διαπιστώσει κάποιος στη χώρα μας την αποτυχία στην προσπάθεια να διαχωρίζει και να ανακυκλώνει τα απορρίμματα που παράγει. Τα στοιχεία σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης έρχονται να επιβεβαιώσουν την αδυναμία αυτή. Το 2016 σχεδόν το 80% των απορριμμάτων στην Ελλάδα θάφτηκαν σε ΧΥΤΑ, δυστυχώς και ταυτόχρονα η χώρα μας κατέγραψε την τρίτη χειρότερη επίδοση στην ανακύκλωση με το ποσοστό ανακύκλωσης να ανέρχεται μόλις στο 17%, με τη Μάλτα και τη Ρουμανία να βρίσκονται πίσω από μας στις τελευταίες θέσεις.

Να μη μείνω σε αυτό, όμως, γιατί πραγματικά θέλω να επιμείνω σε αυτό που σας έλεγα πριν και να δούμε τον θετικό παραδειγματισμό που μπορεί να υπάρχει σε αυτήν την προσπάθεια.

Στη χώρα μας οι προσπάθειες είναι αποσπασματικές και κυρίως εναπόκεινται στη διάθεση οργανώσεων των πολιτών, περιβαλλοντικών οργανώσεων ή κάποιων δήμων, κάποιων αρχόντων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Παραδείγματος χάριν, ο Δήμος Ελευσίνας, σε συνεργασία με την Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης υλοποίησε το πρόγραμμα ενημέρωσης πόρτα – πόρτα για την ολοκληρωμένη διαχείριση απορριμμάτων. Μετείχαν σε αυτήν την ιστορία οκτώ χιλιάδες κάτοικοι της περιοχής. Σοβαρό και θετικό είναι αυτό.

Στον Δήμο Λειψών οι κάδοι έχουν καταργηθεί καθώς έχουν επιτύχει πλήρη ανακύκλωση των απορριμμάτων και υγειονομική ταφή των υπολειμμάτων και τριτοβάθμια επεξεργασία των υγρών λυμάτων. Σοβαρό και θετικό αυτό.

Τα περασμένα χρόνια και πριν ακόμα εφαρμοστεί στη χώρα μας η νομοθεσία για την πλαστική σακούλα κάποια ελληνικά νησιά είχαν ήδη προχωρήσει σε δράση προς αυτήν την κατεύθυνση. Πρωτοπόρος ήταν η Αλόνησος, η οποία με τη δράση «Αλόνησος χωρίς πλαστικές σακούλες» κατόρθωσε σχεδόν να εξαφανίσει την πλαστική σακούλα από το νησί, ενώ ακολούθησαν η Σίφνος, η Χίος, η Σίκινο και η Σαντορίνη. Αυτά είναι σοβαρά και θετικά παραδείγματα.

Υπάρχουν κι άλλες δράσεις. Η δράση «Το ποτήρι μου», όπου

έχει δημιουργηθεί ένα δίκτυο από επιχειρήσεις στις οποίες οι καταναλωτές έχουν έκπτωση στο ρόφημά τους, αν δεν χρησιμοποιούν ποτήρι μιας χρήσης, αλλά φέρνουν το δικό τους επαναχρησιμοποιούμενο.

Είναι, όμως, αυτά τα εσωτερικά στη χώρας μας αρκετά; Η πολιτεία μπορεί να μένει αδρανής και απλώς να παρακολουθεί σοβαρές και θετικές πρωτοβουλίες των πολιτών, χωρίς να συμβάλει και με δικές μας νομοθετικές ρυθμίσεις -είναι καλοπροαίρετη και καλόπιστη η κριτική που ασκώ αυτήν την ώρα και σας το λέω να το ξέρετε, κύριε Υπουργέ και κυρία Υπουργέ- στην προσπάθειά μας χωρίς να μπορούμε να παρουσιάσουμε ως χώρα μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την αντιμετώπιση του προβλήματος;

Για να δούμε λίγο τι συμβαίνει έξω από μας, στις ευρωπαϊκές χώρες. Πρόσφατα είδατε τον Κάρολο, όταν ήρθε και αρνήθηκε να πιει με πλαστικό καλαμάκι τον καφέ. Όση απώθηση και αν έχουμε προς τα πριγκιπάτα και τα βασίλεια, η κίνηση ήταν συμβολική και είχε ιδιαίτερη και πάρα πολύ μεγάλη σημασία. Άρα, πρέπει να ξέρουμε πολλές φορές πώς και εμείς μπορούμε να δίνουμε με κινήσεις τέτοιες μερικά συμβολικά παραδείγματα.

Στη Βρετανία, η Πρωθυπουργός Τερέζα Μέι δήλωσε ότι θα διαθέσει 87,3 εκατομμύρια δολάρια στην έρευνα παγκοσμίως για τη διαχείριση των απορριμμάτων στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Σύμφωνα με νομοθετική ρύθμιση, στη Μεγάλη Βρετανία απαγορεύεται η χρήση από πλαστικά καλαμάκια, μπατονέτες και υγρά ματηλάκια στους δημόσιους χώρους. Υποθέτω ότι θα πιάσει αυτό και στη συνείδηση όλων των πολιτών να μην καταναλώνουν πουθενά τέτοια πλαστικά.

Μετά από εκστρατεία που έγινε, συγκεντρώθηκαν υπογραφές με θέμα: «Κοινοβούλιο απαλλαγμένο από τα πλαστικά» και με πρωτοβουλία της οργάνωσης πολιτών αποφασίστηκε τελικά η κατάργηση της χρήσης πλαστικού στο Βρετανικό Κοινοβούλιο και στη Βουλή των Λόρδων.

Στην Ισπανία, στη Γαλλία...

(Στο σημείο αυτό κτυπάει προειδοποιητικά το κουδούνι λήξης του χρόνου ομιλίας του κυρίου Αντιπροέδρου)

Κυρίες Πρόεδρε, έχω ζητήσει και τη δευτερολογία μου.

Η Γαλλία έχει ανακοινώσει ότι από 1-1-2020 θα απαγορεύσει την πώληση πλαστικών -ποτήρια, πιάτα, μαχαίροπίρουνα- σε σουπερμάρκετ. Επίσης, από την ίδια ημερομηνία απαγορεύει τις μπατονέτες που έχουν πλαστικό άξονα.

Στην Ισπανία, από το 2019, απαγορεύεται να διαθέτουν στα ξενοδοχεία πλαστικά μπουκάλια και υποχρεούνται να δίνουν, σε όσους το ζητούν, νερό από τη βρύση σε παγούρια ή ποτήρια πολλαπλών χρήσεων.

Στη Γερμανία, στο Μόναχο, ο δήμος από το 1990 έχει απαγορεύσει τη χρήση ποτηριού ή μπουκαλιού μιας χρήσης σε οποιαδήποτε μεγάλη εκδήλωση. Στο Φράμπουργκ, ο δήμος προωθεί την πώληση, έναντι ενός ευρώ, μιας επαναχρησιμοποιούμενης κούπας καφέ την οποία αυτός που θα τη χρησιμοποιήσει μπορεί μετά να την αφήσει σε οποιοδήποτε καφέ ή σε συνεργαζόμενο αρτοποιείο για να χρησιμοποιηθεί από εκεί και πέρα, χωρίς να χρειαστεί να υπάρξουν πλαστικά.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση τέλος, μόλις πριν από λίγο καιρό, στο Ευρωκοινοβούλιο μοίρασε σε όλους τους εργαζόμενους γυάλινα παγούρια με σκοπό να τους ενθαρρύνουν να γεμίζουν νερό από τους ψύκτες που υπάρχουν παντού.

Μία συντονισμένη προσπάθεια με μικρά βήματα, αλλά ουσιαστικά και συμβολικά για να αντιμετωπιστεί αυτό το ζήτημα.

Για να μην πω και την απίθανη περίπτωση αυτής της χώρας των εκπλήξεων, της Κίνας, όπου έχουν διαμορφώσει στους σταθμούς των μετρό, με έναν τέτοιο τρόπο, μηχανήματα εισαγωγής πλαστικών δοχείων που, ανάλογα με τα πόσα πλαστικά δοχεία θα ρίξεις στους κάδους για να αποσυρθούν μετά και να αντιμετωπιστούν με έναν διαφορετικό τρόπο, ανταμείβεται με έναν αριθμό εισιτηρίων για το μετρό.

Προσπαθούν παντού να βρουν τρόπους με τους οποίους μπορεί να αντιμετωπιστεί μια μάστιγα της εποχής που είναι το πλαστικό και ό,τι αυτό επιφέρει ως αποτελέσματα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για να τελειώσω, στη χώρα μας, όπου ο τουρισμός αποτελεί βασικό πυλώνα της οικονομίας και το χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον της αποτελούν τον μεγα-

λύτερο πλούτο της, δεν αρμόζει ο ρόλος του θεατή. Η χάραξη μιας ξεκάθαρης εθνικής στρατηγικής είναι πιο επιτακτική από ποτέ και δεν υπάρχει η πολυτέλεια του χρόνου απλά να περιμένουμε την ολοκλήρωση της συζήτησης που διεξάγεται αυτήν την ώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αντίθετα, η χώρα μας πρέπει να παρακολουθεί έγκαιρα, αλλά και όπου είναι δυνατόν να πρωτοπορεί με πρωτότυπες πολιτικές και δράσεις. Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι έχουμε τη δύναμη και τη γνώση να πρωτοτυπούμε. Άλλωστε, πριν από τριάντα τέσσερα χρόνια σε αυτήν τη χώρα παρουσιάστηκε σε απόλυτη επιτυχία ο «Γλάρος» -για όσους το θυμούνται- και απευθύνθηκε στον Έλληνα με το μήνυμα: «Όχι σκουπίδια – Όχι πλαστικά στις θάλασσες και στις ακτές μας». Το μήνυμα του «Γλάρου» τότε είναι και σήμερα πιο επίκαιρο από ποτέ. Εμείς προσπαθούμε σήμερα να ευαισθητοποιήσουμε με την επερώτηση την Κυβέρνηση για να πάρει πρωτοβουλίες.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Κι εμείς ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Ποταμιού κ. Αμυράς.

Για την πρωτολογία και τη δευτερολογία σας μαζί έχετε οκτώ λεπτά, κύριε Αμυρά.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΜΥΡΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα πάρω τη σκυτάλη από εκεί που την άφησε ο αγαπητός Σπύρος Λυκούδης, ο οποίος έκανε ένα πολύ εύστοχο σχόλιο με την επίσκεψη του Πρίγκιπα Κάρολου και της συζύγου του που ήπιαν καφέ σε ένα ελληνικό καφέ και είπαν ότι δεν θέλουν πλαστικό καλαμάκι. Πολύ σωστά το έθεσε.

Είδατε ότι υπήρχε μία αντίδραση –θα έλεγα- ολίγον τι μίζερη εκ μέρους του Τύπου και διαφόρων παραγόντων. Και μετά «ξεσηκώθηκε» –υποτίθεται- ο κόσμος: «Πώς θα πίνουνε εμείς τον καφέ μας;». Να, όμως, που μια ελληνική εταιρεία φτιάχνει καλαμάκια από πεπιεσμένο χαρτί. Είναι μια πολύ δυνατή επιχείρηση με εξαγωγικό προσανατολισμό. Θέλω δηλαδή να πω ότι σε όλα υπάρχει μια απάντηση και μια λύση, αρκεί να έχουμε έναν σαφή προσανατολισμό.

Την προηγούμενη εβδομάδα, το προηγούμενο σαββατοκύριακο, είχαμε πάει οικογενειακώς για μπάνιο σε μια παραλία της Εύβοιας.

Είπαμε να πάμε σε μια ερημική παραλία. Περπατούσαμε μέσα από δύσβατο μονοπάτι περίπου μία ώρα και είκοσι λεπτά. Χαρήκαμε γιατί είδαμε την παραλία εντελώς άδεια από ψηλά και είπαμε «τι ωραία θα είμαστε μόνοι μας στην παραλία». Μόλις κατεβήκαμε στην παραλία δεν ήμασταν μόνοι μας, υπήρχαν χιλιάδες πλαστικά σε αυτήν την ερημική παραλία που χάλασαν τη διάθεσή μας, διότι λυπηθήκαμε το τοπίο. Αυτή είναι, λοιπόν, με μία κουβέντα η κατάσταση στις ελληνικές θάλασσες και στις ακτές, παντού πλαστικά.

Υπάρχουν, όμως, και καλά παραδείγματα διεθνώς. Κι εδώ πρέπει να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε και να συζητάμε για την κυκλική οικονομία. Είναι ενθαρρυντικό -και θα το πω- ότι το Υπουργείο όντως έχει ανοίξει εδώ και έναν, ενάμιση χρόνο την κουβέντα και κάνει βήματα προς την κυκλική οικονομία. Ελάτε να δούμε μερικά θετικά παραδείγματα από το εξωτερικό.

Μια μεγάλη εταιρεία αθλητικών ειδών φτιάχνει μαγιό με ρετάνια από εργοστάσια κλωστοϋφαντουργίας. Μια εταιρεία στη Γαλλία μαζεύει λύματα από χημικές τουαλέτες από τα εκατοντάδες φεστιβάλ που γίνονται στη χώρα και βγάζει το φώσφορο για χρήση στις αγροτικές καλλιέργειες. Μια από τις μεγαλύτερες πολυεθνικές του κόσμου στα είδη λιανικής συγκεντρώνει κάθε χρόνο δύο εκατομμύρια τόνους άδειες συσκευασίες, τις οποίες είτε ανακυκλώνει είτε επαναχρησιμοποιεί. Μέρος της κυκλικής οικονομίας είναι και οι πλατφόρμες τύπου Airbnb, όπου υπάρχει μια διαμεσολάβηση και αναλαμβάνει ο χρήστης-πελάτης να έρθει σε επικοινωνία με τον πωλητή που θα φιλοξενήσει τον τουρίστα. Είναι ένα μέρος κι αυτό της κυκλικής οικονομίας. Η τάση της παγκόσμιας οικονομίας και της κοινωνίας φαίνεται ότι όντως αλλάζουν και σε επίπεδο μεγάλων βιομηχανιών και στις καθημε-

ρινές συνήθειες των πολιτών.

Φεύγουμε, λοιπόν, από το κάθετο μοντέλο της γραμμικής οικονομίας που βασίζεται στο τρίπτυχο παραγωγή – κατανάλωση – απόρριψη και πάμε στην κυκλική οικονομία, που επιτρέπει χρήση υλικών για πολύ μεγαλύτερο χρόνο με παράλληλη ελαχιστοποίηση της χρήσης των φυσικών πόρων, ένα κυκλικό μοντέλο που τα προϊόντα θα μπορούν να αποσυναρμολογούνται και να επαναχρησιμοποιούνται με τη μικρότερη δυνατή μεταποίηση. Έτσι εξοικονομούμε φυσικούς πόρους, ενέργεια, πρώτες ύλες. Εξάλλου, σε έναν κόσμο που σύντομα θα φτάσει και θα ξεπεράσει τα 10 δισεκατομμύρια ανθρώπων σε πληθυσμό είναι φανερό ότι το σημερινό παραγωγικό μοντέλο δεν μπορεί να αντέξει και πολύ.

Τώρα, επειδή ο χρόνος μου περιορίζεται αναγκαστικά, θέλω να έρθουμε λίγο στην ελληνική περίπτωση. Πόλεις ολόκληρες και ακτές πνίγονται στο σκουπίδι. Βλέπουμε ότι πληρώνουμε τα λάθη της κοντόφθαλμης οπτικής μας. Δείτε τι γίνεται στην Κέρκυρα. Η Κέρκυρα πνίγεται στο σκουπίδι, διότι δεν έγινε εκεί σωστά η διαχείριση του τρόπου που θα απορρίπτονται ή που θα επαναχρησιμοποιείται μέρος των σκουπιδιών.

Εδώ έχουμε μερικά στοιχεία. Το 2016, σύμφωνα με στοιχεία της EUROSTAT, το 82% των απορριμμάτων στην Ελλάδα θάφτηκαν σε χώρους λεγόμενης υγειονομικής ταφής. Είναι η δεύτερη χειρότερη επίδοση στην Ευρωπαϊκή Ένωση μετά τη Μάλτα. Στη Μάλτα το 92% των απορριμμάτων θάβονται. Επίσης, από τους πέντε εκατομμύρια τριακόσιες πενήντα τέσσερις χιλιάδες τόνους απορριμμάτων που δημιουργήθηκαν το 2016 στην Ελλάδα -να το δούμε σε στοιχεία δηλαδή- τα τέσσερα εκατομμύρια τετρακόσιες χιλιάδες τόνων κατέληξαν σε χωματερές. Μόνο οι επτακόσιες τριάντα χιλιάδες τόνοι πήγαν για ανακύκλωση και μόλις εκατόν ογδόντα τρεις χιλιάδες τόνοι για κομποστοποίηση. Οι έρευνες, λοιπόν, των τελευταίων χρόνων, κατά τις οποίες συλλέχθηκαν μεγάλες ποσότητες απορριμμάτων από πυθμένα τεσσάρων κόλπων της δυτικής Ελλάδας, Πατραϊκό, Κορινθιακό, Λακωνικό και τη θάλασσα των Εχινάδων Νήσων κατέληξαν στα συμπεράσματα ότι το 56% των απορριμμάτων στις ελληνικές θάλασσες είναι πλαστικά.

Εδώ, βεβαίως, συμφωνώ απολύτως με αυτά που είπε ο αγαπητός συνάδελφος Γιώργος Μαυρωτάς ότι τα πάντα είναι θέμα εκπαίδευσης, παιδείας και στο σχολείο και στο σπίτι. Σύμφωνα με μετρήσεις του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών, ακούστε, σε κάθε ένα χιλιόμετρο παραλίας κάθε χρόνο αποτίθενται από διακόσια κιλά έως ένας τόνος σκουπιδιών. Έχουμε μετατρέψει τις παραλίες μας σε χωματερές, δυστυχώς. Το δε συγκλονιστικό είναι ότι έχουν βρεθεί πλαστικά από τους ερευνητές του ΕΛΚΕΘΕ και σε βάθος μέσα στη θάλασσα που φτάνει το ένα χιλιόμετρο.

Όλα αυτά, τα μικροπλαστικά ιδιαίτερα, περνάνε στην τροφική αλυσίδα των θαλάσσιων οργανισμών και μέσω των θαλάσσιων οργανισμών φτάνουν στο πιάτο μας και περνάνε και στην ανθρώπινη αλυσίδα.

Υπάρχει, λοιπόν, ένας φαύλος κύκλος, δυστυχώς, στην περίπτωση της Ελλάδας, που ξεκινά από τη μη αξιοποίηση των απορριμμάτων και φτάνει έως την κατανάλωση των απορριμμάτων, σχεδόν, από εμάς τους ίδιους των ανθρώπων στο φαγητό μας.

Όλα, λοιπόν, αυτά που προανέφερα αποδεικνύουν ότι η ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας μόνο win-win ισορροπίες μπορεί να προσφέρει, τόσο για το περιβάλλον τόσο για την οικονομία όσο και για την καθημερινότητα των πολιτών. Ειδικά για εμάς, την Ελλάδα, που είναι μια πανέμορφη χώρα, η κυκλική οικονομία και η πρόθεσή της είναι ένα εξαιρετικό διαβατήριο για να μπορούμε στη λείψα των χωρών εκείνων που έχουν ως αιχμή των εξελίξεων τους στην οικονομία τους και στην κοινωνία τους ακριβώς την επαναχρησιμοποίηση, την κυκλική οικονομία, να μην χάνεται τίποτα, να μην πετιέται τίποτα και στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό να γίνεται η αξιοποίηση του υλικού.

Είναι η κυκλική οικονομία το απαραίτητο και αναγκαίο καύσιμο για να πάρει μπροστά ξανά η οικονομία μας. Επίσης, είναι ένα σημαντικό πεδίο έρευνας για τα πανεπιστήμιά μας. Είναι ένα στοιχείο που θα κάνει ξανά τους Έλληνες να αγαπήσουν και να φροντίσουν τον τόπο τους και ίσως τον επόμενο μεγάλο και ου-

σιαστικό στόχο της χώρας μας, με άμεσα οφέλη για την κοινωνία και την οικονομία.

Το Ποτάμι από την πρώτη στιγμή έχει θέσει στα ζητήματα της περιβαλλοντικής ατζέντας του το ζήτημα της κυκλικής οικονομίας. Είμαστε υπερήφανοι που από το 2015 καταθέσαμε συνεχώς ερωτήσεις και προτάσεις γι' αυτόν τον τομέα της οικονομίας, που είναι τομέας της καθημερινότητας και της κοινωνίας μας.

Πιστεύω ότι και η σημερινή επερώτηση και με τις εισηγήσεις όλων των συναδέλφων σε κάτι καλό θα βγει.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Κι εγώ ευχαριστώ. Κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΦΑΜΕΛΛΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Πρέπει να ομολογήσω, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ότι η συζήτηση η οποία κάνουμε είναι ιδιαίτερα κρίσιμη για την οικονομία και για το περιβάλλον και συνολικά για τη λειτουργία της κοινωνίας μας.

Είναι μια συζήτηση η οποία αφορά στην παγκόσμια παραγωγή και στην παγκόσμια κοινωνία. Από αυτή την άγνωση, θα ήθελα να συγχαρώ την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Ποταμιού για την επιλογή αυτού του θέματος. Το είπε στην αρχή και ο κ. Μαυρωτάς, είναι μία συζήτηση η οποία αφορά στο μέλλον και στη ζωή όλων μας. Και βέβαια, πρέπει να πω ότι κι εμείς ως Βουλευτές οφείλαμε να είμαστε περισσότερο εδώ. Παίρνω αυτόν τον ρόλο για να κάνω μια αυτοκριτική, παρά το γεγονός ότι εγώ είμαι εδώ κι εμείς είμαστε εδώ για να συμβάλλουμε σε αυτή τη συζήτηση.

Η συζήτηση αυτή ανοίγει δύο μεγάλους άξονες πολιτικής, άρρηκτα συνδεδεμένους. Ο ένας αφορά στην παραγωγική ανασυγκρότηση και στη λειτουργία της παραγωγής κι ο άλλος αφορά στη διαχείριση του απορριμμάτων. Είναι απόλυτα συνδεδεμένοι. Δεν υποτιμώ τα θέματα παιδείας και εκπαίδευσης που εισαγωγικά βάλατε, -θα πει η συνάδελφός μου ειδικότερα για τα ζητήματα αυτά- είναι όμως στοιχεία της λειτουργίας της κοινωνίας τα οποία είναι σημαντικά.

Αυτό που συνδέει άρρηκτα τους δύο ανωτέρους πολιτικούς άξονες, την οικονομία και τη διαχείριση του περιβάλλοντος, είναι η κυκλική οικονομία, όπως σωστά αναφέρατε. Η διαχείριση των πόρων και η αξιοποίηση των πόρων αποτελεί πλέον ένα κρίσιμο ζήτημα επιβίωσης του πλανήτη και πολύ περισσότερο για εμάς, την Ευρώπη, αφορά κι ένα ζήτημα επιβίωσης της Ευρώπης και στον παγκόσμιο ανταγωνισμό.

Από αυτή την εισαγωγική πλευρά, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι η χώρα μας, πράγματι, έχει εδώ και πολύ καιρό αντιληφθεί θεσμικά, πολιτικά, ουσιαστικά την κρισιμότητα του ζητήματος. Γι' αυτό και το αναπτυξιακό σχέδιο της χώρας, που συζητήθηκε και στο Eurogroup και στην Ολομέλεια της Βουλής για το πώς βγαίνουμε από την κρίση, έχει και θεσμικά και συμβολικά, αλλά εγώ πιστεύω και ουσιαστικά, -αλλά θα κριθεί αυτό- ειδικό κεφάλαιο για την κυκλική οικονομία κι έχει και μέσα του δείκτες αειφορίας για να ποσοτικοποιήσει την απόδοσή του. Γιατί και τα δύο πρέπει να κοιτάμε, δηλαδή και το πώς θα έχουμε ειδικές πολιτικές για την αλλαγή της παραγωγής προς την κυκλική οικονομία, αλλά και το πώς όλες οι οικονομικές λειτουργίες θα έχουν παραμέτρους αειφορίας, ώστε να αξιολογούνται.

Η συζήτηση αυτή μας δίνει τη δυνατότητα να κάνουμε ένα βήμα πίσω και να επαναλάβουμε, ξανά, ακόμη μια φορά, από το Βήμα της Βουλής ότι υπάρχουν δύο μεγάλες παγκόσμιες πολιτικές αφορμές και αφετηρίες για όλα και πρέπει να συμφωνήσουμε σ' αυτό. Είναι ο μόνος τρόπος για να πάμε μπροστά.

Το πρώτο θέμα αφορά στην κλιματική αλλαγή. Η Συμφωνία του Παρισιού του 2015 είναι ένα κρίσιμο, ουσιαστικό ζήτημα ζωής για τον πλανήτη.

Δεν μπορούμε να συζητάμε χωρίς το πλαίσιο του Παρισιού και νομίζω ότι πρέπει να συνηγορήσουμε όλοι σε αυτό.

Το δεύτερο είναι οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ, δηλαδή το πολιτικό πρόγραμμα για το 2030, αυτό που και η Ευρώπη έχει δεχθεί ως κεντρικό ζήτημα. Και είναι πάρα πολύ σημαντικό που μέσα του έχει στόχους όπως η φτώχεια, η παιδεία, η υγεία, η εργασία και φυσικά όλα τα περιβαλλοντικά ζητή-

ματα. Είχαμε την χαρά και την τιμή την προηγούμενη Δευτέρα, εκπροσωπώντας τη χώρα μας στην πρώτη εθελοντική αξιολόγηση της από τον ΟΗΕ, να παρουσιάσουμε τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης στη Νέα Υόρκη.

Για την Ελλάδα ας βάλουμε και δύο ζητήματα ακόμα. Το ένα θέμα αφορά τα οικοσυστήματα, ιδιαίτερα τα θαλάσσια οικοσυστήματα, αλλά και συνολικά τον φυσικό πλούτο της χώρας μας, μιας και η προστασία των θαλάσσιων και γενικότερα των οικοσυστημάτων των προστατευόμενων περιοχών από τη ρύπανση είναι ένα κρίσιμο ζήτημα επιβίωσης και για εμάς και για τα παιδιά μας, αλλά και για το αναπτυξιακό απόθεμα. Δεν είναι μόνο ο τουρισμός, αλλά είναι και ο τουρισμός, είναι και η υγεία. Γιατί πράγματι όλα τα στοιχεία δείχνουν ότι τουλάχιστον το 50% των θαλάσσιων απορριμμάτων είναι πλαστικά μιας χρήσης. Το επιβεβαιώνουμε.

Υπάρχουν σοβαρότατα προβλήματα σε προστατευόμενα είδη στην Ελλάδα, όπως κητώδη ή άλλα ζώα της θάλασσας, που πλήττονται άμεσα από τη θαλάσσια ρύπανση. Και βέβαια εμείς για τον λόγο αυτό έχουμε κάνει και μια ειδική πολιτική τομή, τον νόμο για τους φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών. Και επιτέλους -πιστεύω ότι και εσείς θα συνηγορήσετε- η οριοθέτηση των θαλάσσιων «NATURA» για την Ελλάδα είναι ένα σημαντικό βήμα στην ίδια κατεύθυνση της ολιστικής προσέγγισης των θεμάτων περιβάλλοντος.

Η ουσία, όμως, για την Ελλάδα -ας κάνουμε την κουβέντα για τη χώρα μας, είναι ευρωπαϊκή η συζήτηση, το επαναλαμβάνω, αλλά ας δούμε τι γίνεται εδώ- αφορά στα παραγωγικά και τα καταναλωτικά πρότυπα της χώρας μας και συνολικά της Ευρώπης, τα οποία θέλουν αλλαγή. Στη χώρα μας αυτό ισχύει ακόμα περισσότερο, γιατί είμαστε ακόμα πιο πίσω, αν θέλετε. Είναι σημαντικό ότι είμαστε στις τελευταίες θέσεις της ανακύκλωσης και στις πρώτες θέσεις της ταφής. Να προσθέσω ότι είμαστε στην πρώτη θέση των προστίμων και στην τελευταία θέση -ήμασταν το 2015- για ενσωμάτωση περιβαλλοντικής νομοθεσίας; Δεν θα το κάνουμε στον μικροχρόνο του πολιτικού ανταγωνισμού. Θέλω να ανταγωνιστούμε στον μακροχρόνο.

Η ουσία είναι, όμως, ότι πρέπει να τροποποιήσουμε πρότυπα και παραγωγικές συνήθειες ταυτόχρονα με καταναλωτικές συνήθειες. Και εδώ δεν πρέπει να περιμένουμε ποιος θα κάνει το πρώτο βήμα. Να συμφωνήσουμε ότι πρέπει να γίνουν ταυτόχρονα οι αλλαγές αυτές σε όλα τα επίπεδα. Δηλαδή ότι, όταν κάνουμε μια τέτοια τοποθέτηση πλέον, δεν θα είμαστε μόνο εκπρόσωποι μιας βιομηχανίας, ενός παραγωγικού κλάδου ή της κοινωνίας ή της Βουλής, αλλά ταυτόχρονα θα είμαστε και ενεργοί πολίτες και καταναλωτές.

Γιατί εάν σε ένα γκάλοπ οι Έλληνες τοποθετούνται κατά 95% υπέρ της ανακύκλωσης, το ερώτημα είναι τότε γιατί στους κάδους των δήμων υπάρχει μόνο ένα 10% των ανακυκλώσιμων υλικών και εάν αφαιρεθεί και η άτυπη ανακύκλωση, τότε φτάνουμε στο 7% της δημοτικής συνεισφοράς στον δείκτη ανακύκλωσης; Γιατί από το 17% που υπάρχει σήμερα, κατά 7% οφείλεται στο δημοτικό ρεύμα και ταυτόχρονα το υπόλοιπο ποσοστό οφείλεται στο επαγγελματικό, βιοτεχνικό αλλά και στην άτυπη ανακύκλωση. Και ένα 3% είναι η κομποστοποίηση. Με τα περσινά στοιχεία φτάσαμε επιτέλους στο 20% ανάκτηση. Και αυτό είναι κάτι, παρ' όλο που είναι πολύ μικρό σε σχέση με αυτό που χρειαζόμαστε.

Η αλλαγή, λοιπόν, των παραγωγικών και καταναλωτικών συνθηκών δεν είναι μόνο υπόθεση του πολίτη, που ξεκίνησε απ' αυτό. Είναι και υπόθεση της ίδιας της οικονομίας. Και εδώ υπάρχουν πάρα πολύ δύσκολες αλλαγές. Το λέω εισαγωγικά, γιατί τον τελευταίο ενάμιση χρόνο συζητάμε -τουλάχιστον έχω και εγώ την προσωπική εμπειρία με τη θέση και την ευθύνη που έχω αναλάβει- με την βιομηχανία και την παραγωγή και όλους τους εκπροσώπους των παραγωγικών κλάδων για το πώς αλλάζουμε παραγωγικό μοντέλο. Και εδώ είναι παρὰ πολύ μεγάλες και δύσκολες αλλαγές.

Για τον λόγο αυτό εισαγωγικά θέλω να πω -επειδή με τίποτα δεν θέλω να δηλώσω ότι τα έχουμε λύσει όλα, ότι έχουμε ξεκινήσει όλες τις πρωτοβουλίες- ότι σαφέστατα και αξιοποιούμε πολλά απ' όσα ακούγονται σήμερα. Δεν θα μπορούμε σε έναν

στείρο αντίλογο σε σχέση με ότι τα κάναμε όλα ή όχι.

Και δεύτερον, επειδή αυτή η κουβέντα πρέπει να γίνει με την κοινωνία, θα ήθελα να συμβάλετε και εσείς απ' όλες τις μεριές του δημοκρατικού τόξου, των δυνάμεων της Βουλής και της κοινωνίας σε μια συζήτηση που θα κάνουμε με τους παραγωγούς. Εμείς έχουμε μια κοινή ομάδα εργασίας ήδη με τον σύνδεσμο βιομηχανιών πλαστικού. Ετοιμάζουμε, όμως, και κάποιες δημόσιες διαδικασίες, γιατί αυτή η κουβέντα πρέπει να γίνει ανοιχτά.

Παραδείγματος χάριν στην έκθεση, που συζητείται συνήθως το οικονομικό και παραγωγικό μοντέλο της Ελλάδας, εμείς σχεδιάζουμε ήδη μια ανοιχτή διαδικασία με τις συνεδριακές πάντα προδιαγραφές, που θα συζητήσουμε για τα νέα παραγωγικά πρότυπα, για τις νέες παραγωγικές λειτουργίες, όπως τι τεχνολογίες υπάρχουν, τι υλικά υπάρχουν, πώς πρέπει να αλλάξει η παραγωγή, έτσι ώστε να είναι βιώσιμη η ελληνική βιομηχανία και να είναι ταυτόχρονα χαμηλό και το κόστος ζωής, γιατί εκεί γίνεται και η μεγάλη συζήτηση.

Η κουβέντα, όμως, αυτή την οποία κάνουμε τώρα συνδέεται με το συνολικό παραγωγικό μοντέλο της χώρας αλλά και με τη μεγάλη οικονομική κρίση που ζήσαμε. Γιατί αυτό το αδιέξοδο – αν θέλετε – στοιχείο της παραγωγικής διαδικασίας, είχε εντοπιστεί και στην κρίση των προηγούμενων ετών.

Το παραγωγικό μοντέλο δηλαδή που κυριάρχησε στην Ελλάδα, ένα μοντέλο το οποίο ήταν αδηφάγο προς τους πόρους και ταυτόχρονα ήταν προσβλητικό προς το περιβάλλον και τον πολίτη, ήταν ένα στοιχείο, αν θέλετε, της κρίσης, της χρεοκοπίας. Μας οδήγησε σε μη βιώσιμες οικονομικές λειτουργίες, πέρα από το ότι σαφέστατα δεν ήταν βιώσιμες περιβαλλοντικά.

Πρακτικά δεν είχαμε μία οργανωμένη λειτουργία παραγωγής και δεν είχαμε και μία μακροπρόθεσμη ανταγωνιστική βιομηχανία. Το οικονομικό μοντέλο της χώρας μας ήταν μικρά κρατικοδίαιτα συμβόλαια για κάποιους που τα έκαναν offshore στο εξωτερικό ή βίλες. Δεν ήταν επένδυση στην παραγωγή και στη γνώση έτσι ώστε το προϊόν να είναι ανταγωνιστικό στο εξωτερικό, να μπορεί να έχει εξωστρέφεια, να έχει βιωσιμότητα. Δεν υπήρχε βιωσιμότητα των πόρων, όταν δεν είχαμε κανέναν χώρο διάθεσης βιομηχανικών αποβλήτων.

Ποια κυβέρνηση μπορεί να υπερηφανευτεί ότι έχει λύσεις για την παραγωγή και ότι είναι φίλη του ιδιωτικού τομέα, όταν δεν έχει καμία εγκατάσταση διαχείρισης βιομηχανικών αποβλήτων στην Ελλάδα; Είναι προφανές ότι ήταν ψευδεπίγραφη η όποια υποστήριξη προς τον ιδιωτικό τομέα των προηγούμενων κυβερνήσεων. Ήταν ψέματα. Ήταν δάνεια για λίγους με αέρα και τα λεφτά στο εξωτερικό. Συμβόλαια προς μια μικρή, περιφρουρημένη αστική τάξη, η οποία ανανέωνε την εξουσία της ταυτόχρονα με τα κόμματα του δικομιστισμού, που όμως δεν άφηνε τίποτα στην επιστήμη, στην οικονομία και στην παραγωγή της χώρας. Αυτό το μοντέλο, λοιπόν, πρέπει να αλλάξει.

Και αυτό το μοντέλο ήταν συνδεδεμένο μονόπλευρα και με τις κρατικές προμήθειες και με πολλά, αν θέλετε, σκοτεινά σημεία πολιτικής και οικογενειακής κρατίας. Και ήταν και πολύ εσωστρεφές. Θα έλεγα ότι σε έναν βαθμό ήταν επαχθινό ως προς την Ευρώπη και τον διεθνή οικονομικό ανταγωνισμό και τη διεθνή πρόοδο.

Εμείς εκ των προτέρων, εξάλλου το είπαν και οι εισηγητές σας, έχουμε επιλέξει η κυκλική οικονομία να είναι αναπόσπαστο μέρος της αναπτυξιακής στρατηγικής. Είναι στο κεφάλαιο της αναπτυξιακής στρατηγικής που εγκρίθηκε και από το Eurogroup, έχει απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής, το αναρτήσαμε για διαβούλευση, το βάλαμε στην Επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής, έχει ήδη τοποθετηθεί η ΟΚΕ, γιατί πράγματι δεν πρέπει να μείνει μόνο μέσα σε εμάς γιατί δεν είναι κυβερνητικό εργαλείο. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή το ανέλαβε να το επεξεργαστεί για να είναι οριζόντιο πολιτικό στοιχείο της χώρας μας. Και είναι ένα οικονομικό εργαλείο το οποίο έχει και περιφερειακή διάσταση, αλλά ταυτόχρονα τροφοδοτεί όλους τους τομείς της οικονομίας, γιατί αναφέρεται και στον ιδιωτικό τομέα, και στον κοινωνικό τομέα και στον αυτοδιοικητικό, και στον συνεταιριστικό.

Επίσης μας δίνει την πολύ μεγάλη δυνατότητα να μειώσουμε και τα μεγάλα προβλήματα που έχουμε στη διαχείριση των απορ-

ριμμάτων. Διότι δεν είναι μυστικό ότι η χώρας μας, όταν αναλάβαμε την διακυβέρνηση, είχε τριακόσιους ΧΑΔΑ. Αυτή ήταν, αν θέλετε, η αριστεία της κυβέρνησης Σαμαρά-Βενιζέλου. Ήταν τριακόσιοι χώροι ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων και πρό- σιμα 50 εκατομμυρίων ευρώ για αυτά, για να μην βάλω τα υπό- λοιπα 30 εκατομμύρια που ήταν για βιολογικούς χωρίς δίκτυο αποχέτευσης, δες Θριάσιο Πεδίο ή για την ανατολική Αττική και το χάος της έλλειψης αποχέτευσης.

Αυτό, λοιπόν, πρέπει να αλλάξει με δημιουργία θέσεων εργασίας στην πράσινη οικονομία και για μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αλλά και για νέες δεξιότητες. Γι' αυτό και εμείς θεωρούμε πολύ σημαντικό ότι μέσα στη Βουλή γίνεται αυτή η συζήτηση και παραμένει οριζόντια για όλους με μια τουλάχιστον εικοσαετή προοπτική.

Το εθνικό σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία περιλαμβάνει τον οικολογικό μετασχηματισμό, όμως, όχι μόνο από τη μεριά του ιδιωτικού τομέα, που πρέπει να ξεκινήσουμε από εκεί, αλλά και από του δημόσιου. Δεν μπορεί το δημόσιο να μην έχει κριτήρια πράσινων δημόσιων συμβάσεων. Είναι ανεπίτρεπτο να μην υπάρχουν τέτοια κριτήρια, γι' αυτό και ενεργοποιήσαμε την ειδική ομάδα εργασίας.

Και το άλλο ζήτημα, που έχει μείνει στα χαρτιά εδώ και καιρό, είναι ότι δεν μπορεί να μην κάνουμε ανακύκλωση και περιορισμό των οργανικών αποβλήτων. Τα απόβλητα τροφής είναι και μία κοινωνική προσβολή. Δεν μπορεί στην Ελλάδα της κρίσης και στον πλανήτη της έλλειψης τροφής να πετάς τόσα τρόφιμα, να καταναλώνεις τόσα τρόφιμα αδιάθετα και αχρησιμοποίητα.

Μάλιστα ξεκινήσατε, κύριε Μαυρωτά, από την περιβαλλοντική εκπαίδευση χρησιμοποιώντας ένα παράδειγμα στις δικές μου τοποθετήσεις, όταν έκανα περιβαλλοντική εκπαίδευση, ότι δεν μπορούμε τα παιδιά να τα εκπαιδεύουμε ή να τα στηρίξουμε στο σχολείο με λίγα ή πολλά εργαλεία και στη συνέχεια ο μπαμπάς να πετάει το πακέτο με τα τσιγάρα από το αυτοκίνητο και η μαμά το μισό φαί ή αντίστροφα η μαμά το πακέτο από τα τσιγάρα και ο μπαμπάς το μισό φαί στα σκουπίδια το μεσημέρι. Είναι μια συνολική διαδικασία περιβαλλοντικής συνειδητοποίησης που πρέπει όλοι να ενσωματώσουμε.

Στο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία, που και η Ευρώπη έχει αντιληφθεί ότι είναι απαραίτητο στοιχείο επιβιώσής της, υπάρχει ειδική προτεραιότητα για τα πλαστικά. Και μάλιστα τα πλαστικά πρέπει, πλέον, να τα αντιμετωπίζουμε μόνο υπό ένα πρίσμα, αυτό της δυνατότητας ανακύκλωσής τους, της ανακυκλωσιμότητας και της επαναχρησιμοποίησής τους, γιατί χρειάζονται σοβαρές αλλαγές στην παραγωγική διαδικασία έτσι ώστε τελικά αυτά να είναι και επισκευάσιμα και επαναχρησιμοποιήσιμα.

Δυστυχώς, αυτήν τη στιγμή ένα πολύ σπουδαίο υλικό για την επιβίωση του ανθρώπου, το πλαστικό, έχει υπερχρησιμοποιηθεί ή αν θέλετε καταναλώνεται με έναν τρόπο ο οποίος προσβάλλει το περιβάλλον. Γιατί δεν πρέπει να δαμινοποιήσουμε την τεχνολογία πλαστικού και πολυμερών και τις δυνατότητες που δίνει, παραδείγματος χάριν, στην υγεία του ανθρώπου, γιατί παρά πολλά εργαλεία νοσοκομείων και υγείας στηρίζονται στο πλαστικό και στα πολυμερή. Όμως είναι ο τρόπος χρήσης του και είναι και ο τρόπος παραγωγής -που είναι προσανατολισμένος στην ευκαιριακή χρήση ενός υλικού, στη μία χρήση- που δημιουργεί σοβαρότατα προβλήματα, και ίσως και η συνείδηση η οποία υπήρχε μέχρι τώρα της απόρριψης των υλικών αυτών στο περιβάλλον. Ας γνωρίζουμε ότι τα προβλήματα αυτά σε άλλες περιοχές είναι τραγικότερα.

Δεν θέλουμε να πούμε ότι είμαστε καλά, γιατί πράγματι είπατε κι εσείς, κύριε Αμυρά, ότι βρήκατε πολλά πλαστικά σε μια εγκαταλελειμμένη παραλία. Υπάρχουν, δυστυχώς, νησιά στον Ειρηνικό που είναι γεμάτα από το πλαστικό, υπάρχουν κράτη ολόκληρα που δεν έχουν καθαρή ακτή πουθενά και είναι σημαντικότερα τα προβλήματα εκεί, όμως, πρέπει να συμβάλουμε σε μια παγκόσμια προσπάθεια και να δράσουμε τοπικά.

Για τον λόγο αυτό, λοιπόν, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εισηγήθηκε πρόσφατα μια πρόταση οδηγίας την οποία συζητάμε στο Συμβούλιο Υπουργών, που θα ήθελα επί αυτής να κάνουμε μια συζήτηση, γιατί εκπροσωπώντας την χώρα στα Συμβούλια Υπουρ-

γών -θα γίνουν τρία το δεύτερο εξάμηνο για το πλαστικό- καλό θα είναι να δούμε και τις δικές σας προτάσεις -εννοώ της Βουλής- και να το βάλουμε στο Υπουργείο Περιβάλλοντος σε μια ακόμη στοχευμένη κουβέντα στο τι να προτείνουμε.

Εδώ, λοιπόν, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει για τη μείωση, προφανώς, της ρύπανσης τα εξής: Μείωση της κατανάλωσης πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης, όπως είναι όλοι οι περιέκτες τροφίμων, την απαγόρευση στην αγορά διάθεσης πλαστικών προϊόντων, όπως είναι οι μπατονέτες, τα μαχαιροπίρουνα, τα πιάτα και τα ποτήρια μιας χρήσης, η θέσπιση ειδικών απαιτήσεων για προϊόντα όπως είναι οι φιάλες ποτών, παραδείγματος χάριν, και η υποχρεωτική ανακύκλωσή τους σε υψηλότερα ποσοστά, στο 90% -υπάρχουν προτάσεις και πολύ κοντά για το 2025- αλλά και ταυτόχρονα, αν θέλετε, η απαγόρευση και άλλων προϊόντων από τα μαντηλάκια -μπορεί να αναφερθεί κάποιος σ' αυτά- στις γόπες από τα τσιγάρα, επίσης, αλλά και σε άλλα προϊόντα με μια λογική να μπουν παντού είτε συστήματα εγγυοδοσίας είτε συστήματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού.

Είτε το ένα είτε το άλλο, πρακτικά σημαίνει να εισαχθούν και κάποια οικονομικά αντισταθμιστικά, ώστε οι παραγωγοί των προϊόντων να είναι υπεύθυνοι για την ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση των υλικών αυτών. Και εδώ κρύβεται μια πάρα πολύ μεγάλη αλλαγή, πλέον και οικονομική. Άρα, ο χρήστης του προϊόντος θα πρέπει να βαρύνεται ενός κόστους, το οποίο θα μεταφέρεται στον παραγωγό ή σε σύστημα που θα δημιουργεί αυτός για να ανακυκλώνει ή να προλαμβάνει, αν θέλετε, την απόρριψη του υλικού αυτού. Εκ των προτέρων, σας λέω ότι αυτή είναι η συζήτηση στην οποία συμμετέχουμε κι εμείς.

Είναι προφανές ότι σ' αυτήν την κατεύθυνση θα κινηθούμε. Όμως, θέλω αυτή η συζήτηση να γίνει με μια δικαιοσύνη και για την ελληνική παραγωγή, γιατί η ελληνική παραγωγή καλώς ή κακώς αναπτύχθηκε διαχρονικά προσανατολισμένη στα προϊόντα μιας χρήσης. Έχουμε μεγάλες βιομηχανίες και για ποτήρια και για πιάτα και για καλαμάκια, όπως είχαμε και για πλαστική σακούλα, και πρέπει να συζητήσουμε πώς θα εξασφαλίσουμε την αειφορία της εργασίας στην χώρα μας και αυτό και σε σχέση με τον ευρωπαϊκό ανταγωνισμό που έχει επενδύσει ίσως σε προϊόντα υψηλότερης προστιθέμενης αξίας με πιθανά μικρότερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα, αλλά σίγουρα και σ' αυτές τις χώρες υπάρχουν θέματα που πρέπει να δούμε.

Αυτό πρακτικά υποδηλώνει εκ μέρους μας την ανάγκη η ευρωπαϊκή οδηγία να διαμορφωθεί ισότιμα στις ευρωπαϊκές χώρες και όχι ανισότιμα σε βάρος μόνο Ελλήνων παραγωγών. Από την άλλη μεριά, υποδηλώνει και την υποχρέωση των Ελλήνων παραγωγών να πάρουν μέτρα. Όταν πριν από δύο χρόνια είχαμε καλέσει τους Έλληνες παραγωγούς πλαστικού και πλαστικής σακούλας μίας χρήσης να τροποποιήσουν την γραμμή παραγωγής για υλικά βιοαποδομήσιμα, όπως από άμυλο ή μεγαλύτερου πάχους για να είναι πολλαπλών χρήσεων, η πρώτη εντύπωση που μου δόθηκε ήταν ότι ναι, μεν, το άκουσαν, αλλά δεν είδαμε τις αλλαγές αυτές να γίνονται. Και αυτό το διαπιστώσαμε όταν φτάσαμε πλέον στην εφαρμογή του μέτρου, που φάνηκε σαν να αιφνιδιάζει την ελληνική αγορά που ήξερε, όμως, εδώ και ενάμιση χρόνο εκ μέρους μου, σας το λέω προσωπικά, ότι θα αλλάξει αυτή η διαδικασία υπερεκατανάλωσης πλαστικής σακούλας που ήταν και ευρωπαϊκή οδηγία.

Το κάναμε και υποχρεωτικά, κυρίες και κύριοι Βουλευτές. Δεν θέλω να υπερηφανευτούμε ότι το κάναμε μόνο με δική μας πρωτοβουλία. Προφανώς, έπρεπε να γίνει μια τομή στην παραγωγή, όμως, αυτά τα ζητήματα είναι πάρα πολύ σημαντικά και έπρεπε να τα αλλάξουμε. Το ζητούσε και η Ευρωπαϊκή Ένωση, διότι η αγορά τροποποιείται παγκοσμίως.

Θέλω να σας βάλω και ορισμένα άλλα στοιχεία που είναι πολύ σημαντικά. Η Κίνα πρόσφατα τροποποίησε το πλαίσιο εισαγωγών επαναχρησιμοποιούμενου ή ανακυκλούμενου πλαστικού. Αυτό σημαίνει ότι άλλαξε η παγκόσμια αγορά στο πλαστικό σε μια νύκτα ουσιαστικά και πάρα πολλές ευρωπαϊκές επιχειρήσεις στη διαχείριση απορριμμάτων έμειναν με χιλιάδες, για να μην πω εκατομμύρια, τόνους υλικού αδιάθετους, όπως και η ελληνική αγορά έχει πάθει ένα μεγάλο σοκ από την αλλαγή αυτή, η οποία προφανώς είχε να κάνει με την εισαγωγή αυστηρών περιβαλλοντικών

προτύπων στις πρώτες ύλες που εισάγονται στην Κίνα ή που επεξεργάζονται ή και στο πώς θέλει η Κίνα να παρέμβει στον παγκόσμιο ανταγωνισμό.

Εμάς αυτό μας υποχρεώνει να βάλουμε δύο νέα κριτήρια, για τα οποία πρέπει να είμαστε απόλυτα, αν θέλετε, σοβαροί στην εισαγωγή τους. Το ένα αφορά στον οικολογικό σχεδιασμό. Προϊόντα, τα οποία είτε είναι μιας χρήσης είτε δεν είναι μιας χρήσης, τα οποία έχουν πολλαπλά είδη πλαστικών ή υλικών που δεν μπορούν να ανακυκλωθούν ταυτόχρονα, θα πρέπει να έχουν ένα διαφορετικό οικονομικό βάρος.

Δεν μπορούμε δηλαδή να έχουμε σε ένα μπουκάλι διαφορετικό πλαστικό στο μπουκάλι, διαφορετικό στο πώμα, διαφορετικό στην ετικέτα και αυτό να μην μπορεί να ανακυκλωθεί με μια τεχνολογία.

Επίσης, θα πρέπει τα συστήματα ανακύκλωσης να μην κοιτάνε μόνο πώς θα χρηματοδοτηθούν από τον κάδο του δήμου μέχρι τη μονάδα ανακύκλωσης, αλλά πρέπει να χρηματοδοτούν όλη τη ζωή του προϊόντος. Είναι η λεγόμενη «ανάλυση κύκλου ζωής», το «life cycle analysis» και θα πρέπει πλέον το τέλος, το οποιοδήποτε οικονομικό αντικίνητρο, να απευθύνεται σε όλη τη ζωή του προϊόντος. Μόνο έτσι έχουμε ολιστική διαχείριση σ' αυτά τα μεγάλα προβλήματα και καλύτερα εργαλεία αγοράς.

Εμείς από τη μεριά μας έχουμε επιλέξει το εξής: Με τη νέα τιμολογιακή πολιτική που έχουμε θεσπίσει για τους δήμους, να υπάρχει αντανάκλαση του κόστους επεξεργασίας που πληρώνουν οι ΟΤΑ, σε σχέση με την ποσότητα της ανακύκλωσης που επιτυγχάνουν. Αυτό έχει νομοθετηθεί. Όπως έχει νομοθετηθεί και το τοπικό σχέδιο διαχείρισης απορριμμάτων, όπως νομοθετήθηκε νέος νόμος ανακύκλωσης, όπως νομοθετήθηκε ο εθνικός σχεδιασμός διαχείρισης απορριμμάτων, όπως νομοθετήθηκε το εθνικό σχέδιο πρόληψης και πάρα πολλά που θα τα πω στη δευτερολογία μου, γιατί ρωτάτε για το τι εργαλεία θεσμικά έχουμε λάβει, αλλά επέλεξα στην πρωτολογία μου να παραμείνω στην αλλαγή της παραγωγικής και καταναλωτικής λειτουργίας.

Η άποψή μας, λοιπόν, είναι -και αυτό μέχρι το τέλος του χρόνου θα εφαρμοστεί- ότι η τιμολογιακή πολιτική των δήμων δεν θα πρέπει να συνδέεται με το τέλος ταφής ως αντικίνητρο. Να βάλουμε, δηλαδή, έναν μπαμπούλα -να το πω έτσι- στο τέλος της διαδρομής, αλλά να χρηματοδοτήσουμε την επαναχρησιμοποίηση. Αντί, δηλαδή, να βάλουμε ένα αρνητικό εργαλείο στην αγορά, να δημιουργήσουμε θετικά εργαλεία. Να χρηματοδοτήσουμε όλοι εμείς που δεν ανακυκλώνουμε -να το πω έτσι, επιτρέψτε μου τη μεταφορά- όλους αυτούς που ανακυκλώνουν, για να μπορέσουμε να έχουμε ελληνική βιομηχανία ανακύκλωσης. Γιατί το ζητούμενο είναι να τροποποιήσουμε και το παραγωγικό μοντέλο για να έχουμε εργασία εδώ. Διότι μπορεί να επιδιώκουμε -να το πω και αυτό μεταφορικά- μια τέλεια χώρα περιβαλλοντικά, αλλά μια τέλεια χώρα περιβαλλοντικά που να έχει και εργασία.

Πρέπει, λοιπόν, να δούμε πώς να συνδέσουμε αυτές τις δύο μεγάλες αλλαγές, οι οποίες θεωρώ ότι και εσάς σας ικανοποιούν και θεωρείτε ότι έτσι πρέπει να γίνει. Αυτό παραδείγματος χάριν μπορεί να αφορά και άλλα υλικά. Να σας δώσω ένα παράδειγμα. Τα φύλλα θερμοκηπίων. Μια τεράστια ποσότητα πλαστικού που πρέπει να μπει σε ένα καθεστώς εγγυοδοσίας και ανακύκλωσης. Να επιστρέφονται δηλαδή με κάποιον τρόπο στον παραγωγό και να συνδέονται πιθανά και με ένα τέλος. Όπως και τα πλαστικά μπουκαλάκια που μπορεί να συνδεθούν με μια εγγυοδοσία, όπως παραδείγματος χάριν είναι οι μπίρες, τα γυάλινα μπουκάλια.

Ολοκληρώνω την πρωτομιλία μου, κύριε Πρόεδρε, λέγοντας ότι ταυτόχρονα με τις δράσεις έρευνας και εκπαίδευσης που θα παρουσιάσει η συνάδελφός μου, θεωρούμε ότι πρέπει να υπάρχουν και οι εθελοντικές συμφωνίες στην αγορά. Ο τρόπος και ο λόγος για τον οποίο συζητάμε τώρα με τη βιομηχανία, είναι ότι μέχρι να γίνει η οδηγία έγγραφο της Ευρωπαϊκής Ένωσης -θεσμικά δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί, είναι σκέτη οδηγία- θα πρέπει να προχωρήσουμε σε αλλαγές, όπως οι ακτές χωρίς πλαστικό.

Το έχω προτείνει επανειλημμένα και σε δημόσιες τοποθετήσεις. Είναι μια πρωτοβουλία που μπορεί να ξεκινήσει ο Σύνδεσμος Τουριστικών Βιομηχανιών. Το έχω συζητήσει και με τη θεσμική πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Τουρισμού ως μια εθελοντική, αν θέλετε, προσπάθεια, να αλλάξει το προφίλ της χώρας

και να δώσει και ένα νέο προϊόν προς τον διεθνή χώρο. Να αυξήσουμε, δηλαδή, το ενδιαφέρον που έχει η οικονομία της χώρας. Προφανώς το περιβάλλον έτσι και αλλιώς έχει ένα πολύ μεγάλο ενδιαφέρον και είναι στοιχεία τα οποία εμείς θα πρέπει να λάβουμε υπόψιν μας.

Στη δεύτερη τοποθέτησή μου θα σας πω ειδικότερα στοιχεία πολιτικής, όπως και τη μεγάλη τομή που κάναμε για την πλαστική σακούλα, που αποδεικνύει ότι αυτά τα εργαλεία τα οποία ανοίξατε, πράγματι συνηγορούμε ότι πρέπει να μπουν και στην κατάνάλωση και στην παραγωγή.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμασπινός): Κι εμείς σας ευχαριστούμε.

Κυρία Υπουργέ, θέλετε να μιλήσετε τώρα ή μετά;

Κύριε Θεοδωράκη, να προηγηθεί η κ. Τζούφη;

ΣΤΑΥΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ (Πρόεδρος του Κόμματος Το Ποτάμι): Παρακαλώ!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμασπινός): Ορίστε, κυρία Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΜΕΡΟΠΗ ΤΖΟΥΦΗ (Υφυπουργός Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων): Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι θα χρειαστώ λίγο περισσότερο χρόνο και θα κάνω χρήση και της δευτερολογίας μου, για να ολοκληρώσω και την τοποθέτηση του Υπουργείου Παιδείας.

Κατ' αρχάς, να πω κι εγώ ότι είναι μια πολύ σημαντική συνεισφορά που γίνεται σε ένα πολύ θετικό κλίμα για ένα πράγμα για το οποίο μπορεί να υπάρξουν και να βρεθούν ευρύτερες συναινέσεις. Να ευχαριστήσω κι εγώ για την επερώτηση όλης της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Ποταμιού.

Να πω την αλήθεια, στη σελίδα 5 έψαχνα να βρω πού είναι η ερώτηση προς το Υπουργείο Παιδείας. Λέτε «να μας πείτε πώς θα υπάρξει συνεργασία με επιστημονικούς και εκπαιδευτικούς φορείς, προκειμένου να εκπαιδεύουν οι πολίτες και οι μαθητές στη λελογισμένη χρήση πλαστικών». Καταλαβαίνω, όμως, από την αρχική τοποθέτηση του αγαπητού συναδέλφου κ. Μαυρωτά πόσο ψηλά σηκώσατε το θέμα τι κάνει και πώς συμβάλλει το Υπουργείο Παιδείας προς αυτήν την κατεύθυνση και αναφέρθηκε και ο κ. Μαυρωτάς σε αυτό.

Επομένως, νομίζω ότι το Υπουργείο Παιδείας εκ της θέσεώς του οφείλει να απαντήσει σ' αυτά τα θέματα και πρέπει να πω ότι επιδιώκει και οφείλει να δημιουργήσει το σχολείο σταδιακά και μακροχρόνια μια περιβαλλοντική κουλτούρα, προσανατολισμένη προς την αειφορία, που στόχο θα έχει, όμως, να αλλάξει την καθημερινή πρακτική και στάση της ζωής των μαθητών και των εκπαιδευτικών.

Έρχομαι στους τομείς, λοιπόν, που άπτονται της αρμοδιότητάς μου. Θα αναφερθώ πρώτα στην ύπαρξη υποστηρικτικών εκπαιδευτικών δομών, που είναι υπεύθυνες, για να σχεδιάζουν και να υλοποιούν τα σχετικά εκπαιδευτικά προγράμματα.

Αναγνωρίζοντας τη σημασία αυτών των ζητημάτων, το Υπουργείο συμπεριέλαβε στο νέο του οργανισμό τη Διεύθυνση Υποστήριξης Προγραμμάτων και Εκπαίδευσης για την Αειφορία. Έτσι, σύμφωνα με τον πρόσφατα ψηφισμένο νόμο, τον ν.4547/2018, τα κέντρα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που υπήρχαν μετατρέπονται σε κέντρα εκπαίδευσης για την αειφορία, στα οποία αναφερθήκατε. Θεωρητικά αυξάνει ο αριθμός τους, διότι υπήρχαν και κάποια τα οποία δεν λειτουργούσαν και είναι ανενεργά. Το προσωπικό μπορεί να χρειαστεί να ανακατανομηθεί, αλλά θα είναι το ίδιο ή και περισσότερο για τη στελέχυσή τους και θα συνεργάζονται με τα περιφερειακά κέντρα, τα ΠΕΚΕΣ όπως ονομάζονται, ακριβώς για να υποστηρίξουν τις σχολικές μονάδες σε θέματα που θα είναι σχετικά με την εκπαίδευση για την αειφορία, με έμφαση στο περιβάλλον και στους τομείς που σχετίζονται με την αειφόρο ανάπτυξη.

Η διεύθυνση του υπουργείου θα συνεργάζεται με αυτές τις δομές, αλλά και με τις διευθύνσεις πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με στόχο τον σχεδιασμό, την οργάνωση, την εποπτεία, αλλά και την υποστήριξη προγραμμάτων, δράσεων, ημερίδων και σεμιναρίων.

Βεβαίως το Υπουργείο οφείλει να συνεργάζεται -και ειπώθηκε

σε όλους τους τόνους- και με τα άλλα Υπουργεία και με την τοπική αυτοδιοίκηση, με δημόσιους και μη δημόσιους φορείς και με μη κυβερνητικές οργανώσεις και κάθε σχολικό έτος εγκρίνει -και είναι γνωστό αυτό- συνεργασίες, προκειμένου να υλοποιηθούν εκπαιδευτικά προγράμματα και ενημερωτικές επισκέψεις στα σχολεία με στόχο την ευαισθητοποίηση της σχολικής κοινότητας.

Για να δούμε, είχαμε τέτοια προγράμματα που υλοποιήθηκαν την τελευταία χρονιά 2017 - 2018 στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση;

Όσον αφορά στη ρύπανση από πλαστικά απόβλητα, που είναι το συγκεκριμένο θέμα για το οποίο ερωτώμαστε και τον περιορισμό της χρήσης πλαστικών προϊόντων για την προστασία ιδιαίτερα του θαλάσσιου περιβάλλοντος, το Τμήμα Α' Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία ενέκρινε την υλοποίηση των παρακάτω προγραμμάτων: Ήταν το πρόγραμμα «Μια φορά και έναν καιρό ήταν η πλαστική σακούλα» του δικτύου «Μεσόγειος SOS» και τα προγράμματα με τίτλους: «Προστασία των θαλάσσιων και παράκτιων οικοσυστημάτων, save the Med», «Θαλάσσια απορρίμματα: το αποτύπωμα των επισκεπτών στις ακτές», «Λέμε αντίο στην πλαστική σακούλα», πάλι από το δίκτυο «Μεσόγειος SOS».

Τώρα, τι έχουν κάνει τα κέντρα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης; Υλοποίησαν και αυτά εκπαιδευτικά προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με μαθητές και εκπαιδευτικούς. Είναι αρκετά. Υπάρχει ένας -ας τον πούμε- διακτινισμός. Έχουμε προγράμματα για το νερό από το ΚΠΕ Κορδελιού - Βερτίσκου με τίτλο «Το νερό και η θάλασσα», από το ΚΠΕ Αργυρούπολης έχουμε το πρόγραμμα «Μια θάλασσα για εμάς και τις μελλοντικές γενιές». Έχουμε, επίσης, το πρόγραμμα «Αλιεία, τουρισμός και παράκτια Ελευσίνια, μια γειτονιά του Σαρωνικού» από το ΚΠΕ Ελευσίνιας και αναφερθήκατε ήδη και γι' αυτές τις δράσεις που γίνονται εκεί. Επίσης έχουμε τα προγράμματα: «Ορθή διαχείριση των απορριμμάτων» από το ΚΠΕ Παρανεστίου, «Θαλάσσιο περιβάλλον - απειλούμενα είδη, τα σκουπίδια μου μειώνω, το νησί μου δεν λερωίνω» από το ΚΠΕ Λιθακιάς Ζακύνθου, «Θαλάσσιο περιβάλλον - απειλούμενα είδη: Μα δεν υπάρχουν καθόλου σκουπίδια;», «Ανακυκλώνω και επιβιώνω» του ΚΠΕ Αχαρνών, «Ζώντας αειφορικά, μειώνοντας το οικολογικό μας αποτύπωμα», του ΚΠΕ Ανωγείων, «Θάλασσα, θαλασσάκι μου» του ΚΠΕ Χίου, «Η θάλασσα ο καθρέφτης μας, όταν ο γλάρος συνάντησε τη Φρύνη το δελφίνι» από το ΚΠΕ Κορθίου Άνδρου, «Η αξία του νερού, θαλάσσια οικολογία» από το ΚΠΕ Πεταλούδων Ρόδου.

Αναφέρθηκα σε κάποια απ' αυτά. Βλέπετε και πόσο εμβληματικούς τίτλους έχουν και πόσο αυτά μπορούν να περάσουν ευρύτερα στην κοινωνία.

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, που ήταν στις 5 Ιουνίου 2018, τα ΚΠΕ διοργάνωσαν και άλλες δράσεις, όπως «Αποχαιρετώντας τις πλαστικές σακούλες», «Οι πλαστικές σακούλες και ο Κορινθιακός Κόλπος ως περιοχή NATURA», «Φτιάχνω τη δική μου οικολογική τσάντα» από το ΚΠΕ Κλειτορίας - Ακράτας στις 5 και 6 Ιουνίου.

Ειδικότερα τώρα, στο κομμάτι της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών συντόνισαν τα παρακάτω εθνικά θεματικά δίκτυα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης: «Νερό και βιώσιμη ανάπτυξη», «Απορρίμματα, τα χρήσιμα άχρηστα» από το ΚΠΕ Έδεσσας - Γιαννιτσών, «Ρήματα και απορρίμματα: Μειώνω, επαναχρησιμοποιώ, ανακυκλώνω» από το ΚΠΕ Καλαμάτας, «Αλλάξτε συμπεριφορές, ανακυκλώστε SOS» από το ΚΠΕ Βάμου.

Επομένως έχουν υπάρξει δράσεις. Βεβαίως, ποτέ δεν είναι αρκετές. Χρειαζόμαστε πολύ περισσότερες.

Τώρα, θα αναφερθώ στο τι κάνει το ίδιο το Υπουργείο και πώς εντάσσει τα περιβαλλοντικά θέματα στα προγράμματα σπουδών του σχολείου. Αναφέρθηκε σε αυτό και ο κ. Μαυρωτάς. Θα μου επιτρέψετε να είμαι λίγο πιο αναλυτική.

Πράγματι είμαστε υποχρεωμένοι να έχουμε αυτή την ένταξη. Η περιβαλλοντική εκπαίδευση, δηλαδή, αντιμετωπίζεται στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση διαθεματικά και διεπιστημονικά και υπάρχει ως βασικός άξονας που διατρέχει τα ίδια τα προγράμματα σπουδών.

Να το δούμε λίγο πιο συγκεκριμένα. Η προσέγγιση αυτών των

ζητημάτων στο σχολείο είναι κυρίως υποχρεωτικής φύσης. Βεβαίως μπορούν τα σχολεία να κάνουν και άλλες δράσεις, που δεν έχουν υποχρεωτικό χαρακτήρα.

Εντάσσονται, όμως, ως άξονες, που διατρέχουν τα προγράμματα σπουδών διαφόρων διδακτικών αντικειμένων, όπως το πλαίσιο της ευέλικτης ζώνης στο δημοτικό, η νεοελληνική γλώσσα, η κοινωνική και πολιτική αγωγή του γυμνασίου. Εξειδικεύονται μέσω διαθεματικών δραστηριοτήτων ή σχεδίων εργασίας που προτείνονται προς υλοποίηση στο πλαίσιο διαφόρων μαθημάτων.

Διδάσκονται ακόμη και στο πλαίσιο ανεξάρτητων διδακτικών αντικειμένων, όπως είναι η μελέτη περιβάλλοντος στο δημοτικό, η γεωλογία-γεωγραφία στο γυμνάσιο και η γεωλογία και διαχείριση φυσικών πόρων στο λύκειο.

Επιπλέον τα ζητήματα που αφορούν αυτό το θέμα μπορούν να εντάσσονται -και εντάσσονται- αρκετές φορές- στο πλαίσιο του διδακτικού αντικειμένου των ερευνητικών εργασιών, των project, που εκπονούνται εντός του ωρολογίου προγράμματος στο λύκειο. Μίλησε ήδη ο κ. Μαυρωτάς για την ανάγκη βιωματικών εμπειριών και για την ενσωμάτωση αυτών των παραδειγμάτων εντός των σχολείων.

Επίσης στη Θεματική Εβδομάδα, που υποστηρίζεται από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, δεν έχουν τεθεί αμιγώς περιβαλλοντικά θέματα. Υπάρχουν, όμως, ως διακριτοί βασικοί άξονες. Στον άξονα «Διατροφή και Ποιότητα Ζωής» προτείνονται η θεματική ενότητα «Το Οικολογικό Αποτύπωμα της Διατροφής» και σχετικές δράσεις. Στο νέο άξονα «Κυκλοφοριακή Αγωγή και Εκπαίδευση» προτείνεται η θεματική ενότητα «Κυκλοφοριακή Συμπεριφορά-Οικονομία και Περιβάλλον». Ακόμη και στον άξονα «Εμφυλές Ταυτότητες» προτείνονται υλικά και δράσεις σχετικά με το περιβάλλον μέσα από την οπτική του φύλου.

Ανέφερα, λοιπόν, συνοπτικά και ενδεικτικά τους φορείς και τις εκπαιδευτικές δομές του Υπουργείου, καθώς και προγράμματα που στοχεύουν στη δημιουργία ενός γνωστικού και αξιακού υπόβαθρου στους μαθητές και τους νέους, ώστε να μπορέσουν να αναπτυχθούν υπεύθυνες στάσεις και συμμετοχικές συμπεριφορές, που να μπορούν να συμβάλουν στο ζητούμενο, που είναι η προστασία της οικολογικής ισορροπίας, της ποιότητας ζωής και της βιώσιμης ανάπτυξης.

Με ενδιαφέρον άκουσα την τοποθέτηση που αφορούσε το τι κάνουμε στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Νομίζω ότι γίνονται διάφορες επιμέρους δράσεις και προσπάθειες. Αυτό που λείπει στο επίπεδο των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων είναι ένας κεντρικός συντονισμός.

Είχα την ευκαιρία στην τελευταία σύνοδο των πρυτάνεων να συζητήσουμε και πράγματα πέραν των αμιγώς πανεπιστημιακών. Είπαμε, λοιπόν, ότι τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα στο σύνολό τους πρέπει να αποτελέσουν τον άξονα και για άλλες δράσεις. Για παράδειγμα, να έχουν προσανατολισμό στο τι κάνουμε τις δράσεις του πολιτισμού. Υπήρξε δέσμευση να δημιουργηθεί ένα ενιαίο πλαίσιο πανεπιστημιακών μουσείων, τα οποία να είναι ανοικτά προς την κοινωνία, αλλά να συνδεθούν και με τα υπόλοιπα μουσεία και με το ίδιο εισιτήριο να υπάρχει δυνατότητα επισκεψιμότητας, διότι υπάρχει ένας σημαντικός πλούτος.

Έθεσα εκεί δημόσια στην ατζέντα το θέμα του τι κάνουμε με τους ανθρώπους με αναπηρία, είτε είναι φοιτητές είτε είναι εργαζόμενοι. Γίνονται επιμέρους δράσεις, αλλά είπαμε ότι στην επόμενη σύνοδο των πρυτάνεων πρέπει να υπάρξει ένας κεντρικός συντονισμός αυτών των δράσεων, που θα μας προσφέρει στη συνέχεια τη δυνατότητα να επικοινωνήσουμε με τους φορείς της αναπηρίας και όλο αυτό το πράγμα να περάσει ως γνώση και στην κοινωνία.

Θεωρώ ότι το ζήτημα του περιβάλλοντος μπορεί να αποτελέσει ένα από τα επόμενα θέματα συζήτησης για το πώς συντονίζονται οι δράσεις που γίνονται επιμέρους στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Δημιουργείται ένα δίκτυο που θα συμβάλει σε αυτή την κατεύθυνση. Βεβαίως όλες οι προτάσεις που μπορεί να γίνουν προς αυτή την κατεύθυνση θα μας βρουν αρωγούς και περιμένουμε να τις ακούσουμε.

Στα λίγα λεπτά που μου μένουν θα αναφερθώ στους άξονες και τις δράσεις της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολο-

γίας. Βεβαίως έχετε λάβει τη γραπτή απάντηση, που είναι πιο αναλυτική. Θα προσπαθήσω απλώς να τη συμπυκνώσω.

Η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας έχει στο επίκεντρο της δραστηριότητάς της τις δράσεις που στοχεύουν στην ανάπτυξη νέων υλικών προς αντικατάσταση των πλαστικών σε μια σειρά εφαρμογών και την ανάπτυξη περιβαλλοντικών τεχνολογιών για να αντιμετωπίσουμε τις μεγάλες προκλήσεις του σήμερα, την κλιματική αλλαγή, καθαρές θάλασσες χωρίς πλαστικά κ.λπ..

Αυτές οι δράσεις χρηματοδοτούνται τόσο μέσω του ΕΣΠΑ 2014 – 2020, όσο και μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Εκεί μπορούν να γίνουν πολύ περισσότερα πράγματα.

Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση κεντρικοί στόχοι του άξονα δράσης «Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη» αποτελούν: Πρώτον, η ενίσχυση επιχειρήσεων για την έρευνα και την ανάπτυξη τεχνολογιών συλλογής, διαλογής, διαχωρισμού και αξιοποίησης των προϊόντων που προκύπτουν από τα προς ανακύκλωση υλικά. Δεύτερον, η ανάπτυξη τεχνολογιών ανάκτησης, ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης υλικών. Τρίτον, η ανάπτυξη εναλλακτικών λύσεων για την απορρόφηση και την οικονομική αξιοποίηση των ανακτηθέντων υλικών από ειδικά ρεύματα αποβλήτων, η ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών και τεχνολογιών αιχμής για τη διαχείριση αστικών απορριμμάτων, με έμφαση στα βιοαπόβλητα –αναφέρθηκε σε αυτό και ο αρμόδιος Υπουργός- βιομηχανικών αποβλήτων και ειδικών ρευμάτων αποβλήτων, όπως, για παράδειγμα, αγροκτηνοτροφικών αποβλήτων και ελαστικών. Τέταρτον, οικοσυστημική προσέγγιση βιώσιμης ανάπτυξης μέσω της δημιουργίας πρότυπων κέντρων έρευνας, παραδείγματος χάριν αναβάθμιση εργαστηριακού εξοπλισμού για μετρήσεις στερεών καυσίμων, βιοκαυσίμων και δευτερογενών καυσίμων από αστικά απορρίμματα, της οικονομικής χαρτογράφησης οικοσυστημικών υπηρεσιών κ.λπ..

Επίσης ενδεικτικά αναφέρω ότι στην πρόσφατη προκήρυξη του πρώτου κύκλου της ενιαίας δράσης κρατικών ενισχύσεων: «Έρευνα, δημιουργία, καινοτομία» εγκρίθηκαν προς χρηματοδότηση δεκαεπτά προτάσεις που συμπίπτουν στις άνωθεν προτεραιότητες, με συνολική δημόσια δαπάνη 10,2 εκατομμύρια ευρώ και στις οποίες μοχλεύεται και η ιδιωτική συμμετοχή ύψους 1,65 εκατομμυρίων ευρώ. Παράλληλα, βρίσκεται στο τελικό στάδιο αξιολόγησης η ειδική δράση «Βιομηχανικά Υλικά», η οποία περιλαμβάνει τις άνωθεν χρηματοδοτικές προτεραιότητες στον τομέα υλικών, με συνολική δημόσια δαπάνη 6 εκατομμύρια ευρώ.

Ο σημαντικός διεπιστημονικός τομέας της κυκλικής οικονομίας είναι επίσης στο επίκεντρο της προσοχής μας -τα είπα πολύ καλύτερα από εμένα ο αρμόδιος Υπουργός- όσον αφορά στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της χώρας και σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία, γιατί απαιτείται ένα μείγμα πολιτικής, καθώς και αυτό στο οποίο όλοι αναφερθήκατε όλοι, μια περιβαλλοντική εκπαίδευση της κοινωνίας και των πολιτών για μια βιώσιμη ανάπτυξη και για την οικονομία της γνώσης.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Και εγώ ευχαριστώ.

Κυρία Τζούφη, διερωτώμαι εάν το μάθημα της Αγωγής του Πολίτη, από το δημοτικό μέχρι τα πανεπιστήμια, θα έπρεπε να αλλάξει τελείως, να μπει δηλαδή ο προβληματισμός πώς πρέπει να συμπεριφέρεται το άτομο στον εαυτό του, στο περιβάλλον, τι πρέπει να κάνει. Και θεωρώ ότι πρέπει να είναι ελεύθερη η συζήτηση στα πανεπιστήμια. Νομίζω, δηλαδή, ότι πρέπει να γίνουν θεμελιακές μεταβολές για να φτάσουμε και στα πλαστικά.

ΜΕΡΟΠΗ ΤΖΟΥΦΗ (Υφυπουργός Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων): Νομίζω πως δεν είναι τόσο μεγάλη η διαδρομή. Όπως είπα και πριν, έχουν υπάρξει αλλαγές στα σχολικά βιβλία. Βεβαίως, όμως, χρειάζονται –και γι' αυτό υπάρχει το ειδικό ινστιτούτο το οποίο είναι αρμόδιο ακριβώς για να προτείνει αυτού του τύπου τις μεταβολές- αλλαγές τις οποίες, θα συμφωνήσω μαζί σας, κύριε Πρόεδρε, ότι πρέπει όσον το δυνατόν ταχύτερα να μπορέσουμε να τις ενσωματώσουμε και να εκπαιδεύσουμε και τους εκπαιδευτικούς μας να έχουν αυτόν τον προσανατολισμό.

Ένα κίνητρο είναι το πώς δούλεψε η Θεματική Εβδομάδα. Την χάρηκαν, παρά τις αμφιβολίες που είχαν, και οι εκπαιδευτικοί και τα ίδια τα παιδιά. Νομίζω ότι πρέπει να κάνουμε πολύ περισσότερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Ευχαριστώ.

Τον λόγο έχει ο Πρόεδρος του κόμματος Το Ποτάμι κ. Θεοδωράκης.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ (Πρόεδρος του κόμματος Το Ποτάμι): Νομίζω ότι η ρουτίνα της παλιάς πολιτικής επιβραδύνει το βήμα της Ελλάδας. Γιατί το λέω; Όλη μέρα, κάθε μέρα κάνουμε περίπου την ίδια δημόσια συζήτηση για την ημερομηνία των εκλογών, για τις συντάξεις που δεν θέλουμε να κοπούν, αλλά τελικά θα κοπούν, για τις χουλιγκανικές επιδόσεις στα Εξάρχεια, για τη γραφειοκρατία της διοίκησης, για τη δικαιοσύνη που είναι αργή κ.λπ., κ.λπ., κ.λπ..

Είναι μια, αν το θέλετε, συνεχής επανάληψη των ίδιων και των ίδιων προβλημάτων χωρίς λύσεις, λύσεις που θα μας επέτρεπαν να δώσουμε χώρο και να επικεντρώσουμε την προσοχή μας στα σύγχρονα προβλήματα, στα μεγάλα προβλήματα μάλλον που απασχολούν τον σύγχρονο κόσμο.

Αρκετές ευρωπαϊκές χώρες, τώρα και τα ευρωπαϊκά όργανα, αναπτύσσουν δυναμικές πολιτικές για την προστασία του περιβάλλοντος και τον περιορισμό των πλαστικών. Τα βήματα είναι αργά, όχι για την Ελλάδα, θα πάμε μετά στην Ελλάδα.

Όπως ίσως θα ξέρετε, η διεθνής κοινότητα δεν κατάφερε να επιβάλει –παρ’ ότι το προσπαθήσε– έναν μετασχηματιστή για όλους τους τύπους των κινητών. Νομοθέτησε η Ευρώπη, προσπάθησε να το επιβάλει, όμως οι εταιρείες δεν υπάκουσαν. Έτσι, όμως, κάθε μέρα που κάποιος αλλάζει ένα κινητό, προφανώς γιατί έχει διαφορετικές εκτιμήσεις για τις επιδόσεις του και όχι γιατί έχει διαφορετικές εκτιμήσεις για τον μετασχηματιστή του, έχουμε νέους τόνους πλαστικού στις χωματερές όλου του κόσμου.

Τα στοιχεία παρουσιάστηκαν. Δέκα προϊόντα καθημερινής χρήσης, από πλαστικά μπουκάλια μέχρι καλαμάκια, μαζί με τα αλιευτικά εργαλεία που εγκαταλείπονται στη θάλασσα είναι το 70% των θαλάσσιων απορριμμάτων. Σύμφωνα με την έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, σε κάθε εκατό μέτρα παραλίας στη Μεσόγειο, θα βρει κάποιος εκατόν δέκα πλαστικά ποτήρια, ενενήντα πλαστικά μπουκάλια και εκατόν τριάντα καλαμάκια. Για να το πω διαφορετικά, κάθε βήμα σε ακτή της Μεσογείου σημαίνει ότι συναντάς δύο ποτήρια, ένα πλαστικό μπουκάλι και τρία καλαμάκια.

Η συζήτηση, λοιπόν, για τα πλαστικά θα έπρεπε, κυρίες και κύριοι, να συγκεντρώνει το ενδιαφέρον όλων των κομμάτων, όλων των μέσων, όχι από μια ονειροπόλα οικολογική διάθεση, αλλά γιατί η μείωση του πλαστικού θα κρίνει αν θα κερδίσουμε τα στοιχεία του παρόντος και του μέλλοντος, στοιχεία που συνδέονται με την υγεία μας και με την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Αναφέρθηκαν σε πολλά από αυτά οι συνάδελφοί μου από το Ποτάμι και δεν θα τα επαναλάβω.

Η χώρα είναι γνωστό ότι έχει τη μεγαλύτερη ακτογραμμή –υπερφαρνεύμαστε γι’ αυτό– σε όλη την Ευρώπη, όπως και τα περισσότερα νησιά και θα έπρεπε να είναι ο πρωταγωνιστής στην προσπάθεια μείωσης του πλαστικού.

Στη Γαλλία, όπως ξέρετε, έχουν αποφασίσει ήδη το 2020, δηλαδή σε δύο χρόνια, τα αναλώσιμα επιτραπέζια σκεύη να είναι κατασκευασμένα με υλικά που θα μπορούν να κομποστοποιηθούν μέσα στο σπίτι. Στη Βρετανία απαγορεύτηκαν πλέον τα πλαστικά καλαμάκια, οι πλαστικοί αναδευτήρες, οι μπατονέτες και τα υγρά μαντηλάκια.

Στην Ισπανία, που είναι μια χώρα ανταγωνιστική τουριστικά με τη χώρα μας, σε τουριστικούς προορισμούς από το 2019, του χρόνου, δηλαδή, σε λίγους μήνες, απαγορεύεται στα ξενοδοχεία και στους χώρους εστίασης να διαθέτουν πλαστικά μπουκάλια. Προφανώς ξέρετε ότι στα αμερικάνικα πανεπιστήμια, σχεδόν σε όλα, έχει απαγορευτεί η κατανάλωση πλαστικών μπουκαλιών νερού.

Στην Αυστραλία οι πόλεις, η μία μετά την άλλη, απαγορεύουν την πώληση πλαστικού μπουκαλιού, ενώ στη Γερμανία πολλές πόλεις ακολουθούν την πολιτική που έχει αποφασίσει το Μόναχο,

που εδώ και δεκαοκτώ χρόνια απαγορεύει τη χρήση ποτηριών ή μπουκαλιών μιας χρήσης σε οποιαδήποτε δημόσια εκδήλωση.

Το πρόβλημα είναι πολύ μεγάλο για την Ευρώπη, γιατί, όπως θα ξέρετε, η Κίνα, που μέχρι πρότερου απορροφούσε το 50% των πλαστικών και τα έθαβε αυτή, αναλάμβανε αυτή δηλαδή την ευθύνη για την Ευρώπη, αποφάσισε να απαγορεύσει πλέον την εισαγωγή, γεγονός που κάνει δυσβάσταχτη τη διαχείριση των πλαστικών απορριμμάτων της Ευρώπης.

Τα στοιχεία για την Ελλάδα είναι γνωστά, σχετικά με το τι καταναλώνουμε. Δεν θέλω να αναφερθώ σ’ αυτά. Αυτό που έχει, όμως, πολύ μεγάλη σημασία και είναι θέμα πολιτικής ευθύνης είναι ότι η χώρα μας έχει πολύ χαμηλό ποσοστό ανακύκλωσης. Έχει μόλις 16%, ενώ σε πολλές χώρες της Ευρώπης το ποσοστό ξεπερνά το 50%. Βέβαια, οι θάλασσές μας, το Αιγαίο, το Ιόνιο, το Κρητικό Πέλαγος έχουν γίνει σκουπιδότοποι. Το 60% των απορριμμάτων που συλλέγονται έχουν σχέση με το πλαστικό. Τα στοιχεία και οι φωτογραφίες που δίνει το «ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΣ» νομίζω ότι είναι γνωστά σε όλους και είναι ανατριχιαστικά.

Προσέξτε, έχουμε κάνει έναν υπολογισμό. Ο καθένας από εμάς, ο κάθε άνθρωπος και, καλύτερα, ο κάθε Έλληνας, γιατί είναι με βάση τις συνήθειές μας, εναποθέτει στο περιβάλλον κάθε πέντε χρόνια το βάρος του σε πλαστικό. Υπολογίστε: Είναι δέκα κιλά σακούλες τα πέντε χρόνια, σύμφωνα με τη στατιστική και τη συμβολή των σουπερμάρκετ, δηλαδή το πόσες σακούλες δίνουν στους ανθρώπους. Είναι δέκα κιλά σακούλες, δέκα κιλά συσκευασίες φαγητού, δέκα κιλά πλαστικά ποτηράκια, τριάντα κιλά πλαστικά μπουκάλια, πέντε κιλά καλαμάκια, πέντε κιλά μπατονέτες, δέκα κιλά είδη καθημερινής υγιεινής. Αυτό γίνεται κάθε πέντε χρόνια. Δηλαδή, μέχρι να φύγουμε από τον μάταιο τούτο κόσμο, ο καθένας από εμάς εναποθέτει στη φύση έναν τόνο πλαστικό και εκατομμύρια τόνους πλαστικού όλοι μαζί.

Ας ξεκινήσουμε, λοιπόν, και ας μεταφέρουμε γρήγορα τη συζήτηση στα δημοτικά σχολεία, με σκοπό τα παιδιά να μεγαλώνουν έχοντας ως δεδομένο την ανακύκλωση, την πράσινη –οικολογική τσάντα, τις οικολογικές συσκευασίες. Αλλιώς, θα πρέπει να σκεφτούμε τα παιδιά μας να κολυμπούν σε λίγα χρόνια μόνο μέσα σε πλαστικά μπουκάλια και πλαστικά καλαμάκια.

Όμως, πρέπει να δώσουμε το παράδειγμα. Πριν από λίγες εβδομάδες, κυρίες και κύριοι, την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, προτείναμε στον Πρόεδρο της Βουλής τη σταδιακή κατάργηση όλων των πλαστικών ειδών μίας χρήσης –ποτήρια, καλαμάκια, μπουκάλια, πιάτα, τα ξέρετε, όλοι αναγκαστικά τα χρησιμοποιούμε– από τα κυλικεία και τα εστιατόρια της Βουλής. Επαναφέραμε, επίσης, μία πρόταση που είχαμε κάνει από την αρχή με τον Γιώργο Αμυρά, να τοποθετηθούν επιπέδους κάδοι ανακύκλωσης σε όλους τους χώρους, τόσο του κεντρικού μεγάρου όσο και των άλλων χώρων. Και δεν εννοώ μόνο το χαρτί, αλλά όλη τη σύγχρονη ανακύκλωση. Δεν έχουμε πάρει καμμία απάντηση από το Προεδρείο της Βουλής, από τον Πρόεδρο της Βουλής και γενικά δεν είδαμε να υπάρχει κανένας ενδιαφέρον από όλους όσοι θα έπρεπε να είχαν λόγο και άποψη, γιατί, ξέρετε, πολλές φορές η συζήτηση για την προστασία του περιβάλλοντος είναι στην Ελλάδα μία περιττή συζήτηση.

Όμως, εμείς πιστεύουμε ότι είναι μια στιγμή που θα πρέπει να υπάρξει μία εθνική στρατηγική απεξάρτησης από τα πλαστικά και αυτό θα πρέπει να είναι απόλυτη προτεραιότητά μας. Υπάρχουν νησιά που έχουν δώσει το παράδειγμα. Ξέρετε για την Αλόνησο, τη Σίφνο, τη Χίο, τη Σαντορίνη. Στη Σίφνο γίνεται μία τεράστια προσπάθεια και μάλλον από φέτος –δεν πήρα τηλέφωνο, για να δω αν έχει ισχύσει, αλλά μας είχαν πει ότι από την άνοιξη θα γίνει– δεν θα κυκλοφορεί και δεν θα υπάρχει καλαμάκι. Είναι ένα πιλοτικό πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από το Ίδρυμα Λασκαρίδη. Πρόκειται για μία πολύ ενδιαφέρουσα προσπάθεια που γίνεται στη Σίφνο.

Πρέπει, λοιπόν, η πολιτεία να προωθήσει την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση πλαστικών υλικών. Πρέπει να βοηθήσουμε τη βιομηχανία να πάει στο επόμενο στάδιο, να παράγει, δηλαδή, φιλικότερα προς το περιβάλλον προϊόντα. Πρέπει να ενισχύσουμε οικονομικά την τοπική αυτοδιοίκηση ξεχωριστά, όταν αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για πράσινες πολιτικές. Είχαμε πει κάτι πολύ συγκεκριμένο. Τα Υπουργεία αυτή την εποχή δίνουν

αρκετά λεφτά για διάφορες πολιτιστικές, θρησκευτικές εκδηλώσεις ανά την Ελλάδα. Είχαμε προτείνει, λοιπόν, να συνδεθεί η οικονομική ενίσχυση των τοπικών πολιτιστικών και θρησκευτικών εκδηλώσεων με την αποφυγή της χρήσης πλαστικών ποτηριών, πιάτων και μαχαιροπήρουνων και να κάνουμε, τέλος, επιτρέψτε μου, μια έντιμη και ειλικρινή συζήτηση για τα σκουπίδια.

Εδώ, κύριοι του ΣΥΡΙΖΑ, πρέπει να κάνετε και μια αυτοκριτική για τη στάση σας στην υπόθεση Κερατέα.

Δεν θα αναφερθώ αναλυτικά. Ξέρετε, όμως, όλοι ότι οι χώροι υγειονομικής ταφής απουσιάζουν σε πολλές περιοχές της χώρας, απουσιάζουν σε πολλά νησιά και η έκρηξη των σκουπιδιών στην Αττική απλώς αναβάλλεται. Είναι η περίπτωση που πραγματικά το σκουπίδι κρύβεται κάτω από το χαλί, το χαλί της Φυλής.

Ως τότε, όμως; Πρέπει να πάρουμε μια ευθύνη, όπως πρέπει να δώσουμε και μια απάντηση σχετικά με το τι κάνουμε με τα σκουπίδια μας. Εμείς ως Ποτάμι έχουμε αναλάβει την ευθύνη από την ίδρυσή μας, γιατί ξέρετε ότι από την αρχή έχουμε πει ότι πολιτικός δεν είναι αυτός που εντοπίζει το σκουπίδι στη θάλασσα, πολιτικός είναι αυτός που έχει πρόταση πώς θα καθαρίσει η θάλασσα.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμασπινός): Για να δούμε πόσο δύσκολα είναι τα πράγματα, κύριε Θεοδωράκη, φτάνει να δούμε ότι στην προηγούμενη Βουλή, θα το θυμάστε...

ΣΤΑΥΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ (Πρόεδρος του κόμματος Το Ποτάμι): Πότε; Το 2015;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμασπινός): Όχι το 2015, στην προηγούμενη κυβέρνηση, ας το πούμε διαφορετικά, ογδόντα Βουλευτές είχαν ζητήσει να εφαρμοστεί ο αντικαπιταλιστικός νόμος μέσα στη Βουλή. Έγινε μια ολόκληρη συζήτηση και φασαρία ο νόμος που ισχύει σε όλον τον κόσμο να εφαρμοστεί κι εδώ και να απαγορεύεται το κάπνισμα. Η αντιπρόταση που υπήρξε ήταν να βάλουμε τασάκια, για να μην πετάνε τα αποτίγματα οι Βουλευτές. Τελικά δεν έγινε τίποτα από όλα αυτά και η κατάσταση είναι έτσι όπως βλέπετε.

Αυτό που θέλω να πω είναι πόσο δύσκολο είναι να προχωρήσουν ένα βήμα παραπέρα ακόμα και τα αυτονόητα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΜΥΡΑΣ: Εύκολο είναι αν έχουμε θέληση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμασπινός): Προχωρούμε στους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους με πρώτο τον κ. Δανέλλη, Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο από το Ποτάμι.

Κύριε Δανέλλη, κατά τον Κανονισμό πρέπει να μιλήσετε τον μισό χρόνο, επειδή μίλησε ο Πρόεδρος του κόμματός σας. Έχετε, όμως, έξι λεπτά στην πρωτολογία, τρία στη δευτερολογία και δύο στην τριτολογία, που μπορούμε να τα βάλουμε όλα μαζί αν θέλετε.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΔΑΝΕΛΛΗΣ: Θα χρησιμοποιήσω όλον τον χρόνο που θα μου διαθέσετε στην πρωτολογία μου, κύριε Πρόεδρε. Δεν θα επεκταθώ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η πολιτική περιορισμού των πλαστικών απορριμμάτων και η ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών, εκτός από καλές προθέσεις για την επιτυχή υλοποίηση των στόχων της, απαιτεί, βεβαίως, και διάθεση πόρων. Πρέπει πλέον και η ίδια η πολιτεία, αλλά σε συνεργασία με την αυτοδιοίκηση - και η αυτοδιοίκηση είναι αυτή που πρέπει να το αντιληφθεί -, να συμβάλει στην προσπάθεια κατεύθυνσης των διαθέσιμων πόρων σε δράσεις που εξυπηρετούν τον σκοπό αυτό.

Άραγε αυτό συνεπάγεται αυτόματα και επιπλέον επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού; Όχι απαραίτητα, καθώς υπάρχουν διαθέσιμοι κοινοτικοί πόροι, οι οποίοι όμως πρέπει να αξιοποιούνται άμεσα, χωρίς καθυστερήσεις, στοχευμένα και άρα αποτελεσματικά. Συγκεκριμένα στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» και ειδικά στον άξονα προτεραιότητας 14 η συνολική δημόσια δαπάνη είναι άνω των δύο δισεκατομμυρίων ευρώ.

Επιπλέον υπάρχουν δράσεις διαχείρισης βιοαποβλήτων με συνολική δημόσια δαπάνη αρκετών εκατομμυρίων ευρώ και δικαιούχος κυρίως τους δήμους. Είναι δράσεις που, μεταξύ άλλων, αφορούν την προμήθεια κάδων οικιακής κομποστοποίησης,

την προμήθεια κάδων και άλλων μέσων συλλογής για την εφαρμογή προγραμμάτων χωριστής συλλογής αστικών βιοαποβλήτων, όπως οι καφέ κάδοι και τα αντίστοιχα απορριμματοφόρα, καθώς και δράσεις ευαισθητοποίησης και δημοσιότητας, με στόχο την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των πολιτών για τη συμμετοχή αλλά και την ορθή εφαρμογή των συστημάτων χωριστής συλλογής βιοαποβλήτων.

Η πολιτεία, όμως, πέρα από το τομεακό επιχειρησιακό πρόγραμμα του Υπουργείου Περιβάλλοντος μπορεί βεβαίως να αξιοποιήσει και άλλες επιλογές που έχει στη διάθεσή της. Συγκεκριμένα, κατά την περίοδο 2014 - 2020 υλοποιούνται στη χώρα μας επιπλέον άλλα έξι τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα και δεκατρία περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα, ΠΕΠ.

Στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών θα ήταν δυνατόν να κατευθυνθούν πόροι σε δράσεις που σχετίζονται με τη στρατηγική περιορισμού της ρύπανσης από τα πλαστικά και ιδιαίτερα σε καινοτόμες δράσεις για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών στον τομέα της παραγωγής πλαστικών προϊόντων.

Αναφέρθηκαν πριν και ο Υπουργός και ο επικεφαλής μας για τη νέα πραγματικότητα στη διεθνή αγορά των πλαστικών, μετά την αλλαγή στρατηγικής της Κίνας και τις αυξημένες απαιτήσεις της με τις αυξημένες προδιαγραφές που θέτει. Για να συμβεί, όμως, αυτό, θα πρέπει να υιοθετηθεί ο στόχος αυτός ως βασική προτεραιότητα, έτσι ώστε οι συγκεκριμένες δράσεις να πριμοδοτούνται κατά τη φάση της αξιολόγησης των προτάσεων.

Είναι ενδεικτικό ότι ήδη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη στριζιγή της στρατηγικής για τον περιορισμό των απορριμμάτων από πλαστικά προϊόντα και τη μετάβαση σε ένα σύστημα κυκλικής οικονομίας, μεταξύ άλλων, θα κλιμακώσει την υποστήριξή της προς την καινοτομία. Προς αυτή την κατεύθυνση, θα προσφέρει πρόσθετη χρηματοδότηση ύψους 100 εκατομμυρίων ευρώ για την ανάπτυξη πιο έξυπνων και ανακυκλώσιμων πλαστικών υλικών, τη βελτίωση της αποδοτικότητας των διεργασιών ανακύκλωσης και άλλες παρόμοιες ενέργειες.

Προφανώς, αντιποίνους θα πρέπει να κινηθούμε και εμείς ως χώρα, κύριε Υπουργέ. Μια πρόταση είναι να δοθούν κίνητρα για τις επιχειρήσεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ 2014 - 2020 και ιδιαίτερα τις τουριστικές επιχειρήσεις. Έτσι οι δράσεις οι οποίες συμβάλλουν στην καλύτερη διαχείριση απορριμμάτων, όπως η απόκτηση οικολογικού σήματος, εκτιμάται ότι θα πρέπει να αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες στις επιμέρους προσκλήσεις.

Αναφέρεται ενδεικτικά ότι υπάρχουν εκτιμήσεις σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης ότι το 7% των απορριμμάτων παράγεται από τα ξενοδοχεία και περίπου το 7% με 10% αυτών αφορά σε πλαστικά απορρίμματα. Άρα η χώρα μας, ως κατ' εξοχήν τουριστικός προορισμός, θα μπορούσε να κινηθεί άμεσα, ώστε ο τουριστικός κλάδος να αποκτήσει περιβαλλοντική κουλτούρα.

Θυμάμαι, όταν ήμουν δήμαρχος στις αρχές της δεκαετίας του 1990, ότι ήδη είχαμε υιοθετήσει ένα σύστημα με τις τοπικές ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, τις μεσαίες και τις μεγάλες. Ο Δήμος Χερσονήσου είναι από τους πλέον τουριστικούς της χώρας. Τα περισσότερα ξενοδοχεία αποτελούν τους μεγάλους παραγωγούς απορριμμάτων.

Εκεί είχαμε υιοθετήσει ένα πρόγραμμα ανακύκλωσης στην πηγή, με προφανές αμοιβαίο όφελος. Τα ξενοδοχεία παρήγαν πράσινες δράσεις, άρα έπαιρναν πιστοποίηση από τον δήμο τότε. Δεν υπήρχαν άλλα συστήματα. Αυτές, όμως, οι αναγνωρίσεις ήταν ιδιαίτερα εκτιμητές από τους πελάτες των ξενοδοχείων και, βεβαίως, ήταν η μείωση των απορριμμάτων που οδηγούνταν στον ΧΥΤΑ και η αύξηση των προς πώληση ανακυκλώσιμων υλικών για τον δήμο.

Οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης οφείλουν να ασκήσουν υπεύθυνη πολιτική απέναντι στη διαχείριση των απορριμμάτων. Δεν είναι δυνατόν το 2018 να υπάρχουν ακόμη δημοτικές ενότητες στις οποίες ο δήμότης ή ο απλός επισκέπτης να μην έχει πρόσβαση σε κάδους ανακύκλωσης.

Θα αναφερθώ πέραν του συνόλου και πέραν των κακών πρακτικών, που είναι, δυστυχώς, πάρα πολύ διαδεδομένες ανά την ελληνική επικράτεια - σε τρεις καλές περιπτώσεις δήμων, οι οποίοι έχουν αναλάβει ελπιδοφόρες πρωτοβουλίες που φέρνουν αποτελέσματα.

Ο Δήμος Ελευσίνας σε συνεργασία με την οικολογική εταιρεία υλοποίησε ένα πρόγραμμα ενημέρωσης «πόρτα-πόρτα» για την ολοκληρωμένη διαχείριση απορριμμάτων τον περυσινό χρόνο και εκτιμάται ότι μπορεί να προκύψει από αυτό το πρόγραμμα ενημέρωσης για το 2018 μια αύξηση εκτροπής από την ταφή τουλάχιστον τριακοσίων είκοσι έξι τόνων ετησίως για τον δήμο διαφόρων υλικών προς ανακύκλωση.

Ο Δήμος Λειψών έχει κάνει την ολοκληρωμένη διαχείριση απορριμμάτων πράξη στο νησί και εφαρμόζει προγράμματα ανακύκλωσης με το σύστημα διαλογής στην πηγή και συλλογή «πόρτα-πόρτα». Έχουν καταργηθεί οι κάδοι και έχει επιτευχθεί η πλήρης ανακύκλωση των απορριμμάτων και η υγειονομική ταφή των υπολειμμάτων καθώς και η τριτοβάθμια επεξεργασία υγρών λυμάτων. Είναι μια ολοκληρωμένη αντιμετώπιση-διαχείριση.

Ο Δήμος Χερσονήσου ολοκληρώνει μία καινοτόμο μελέτη «Pay as you throw» και νομίζω, κύριε Υπουργέ, ότι μια πάγια διαπίστωση δεκαετιών είναι ότι αυτό αποτελεί το καλύτερο σύστημα που θα μπορούσε να μειώσει την παραγωγή απορριμμάτων.

Επίσης, θέλω να αναφερθώ, κυρία Υπουργέ, σε ένα πρόγραμμα που τρέχει ο Δήμος Χερσονήσου. Είναι ένα σχολικό πρωτάθλημα ανακύκλωσης, στο οποίο σχεδόν το σύνολο των σχολείων όλων των βαθμίδων συμμετέχει σε αυτό το σύστημα. Ανά τρίμηνο μαζεύουν και ανακυκλώνουν ένα συγκεκριμένο υλικό και στο τέλος του τριμήνου επιβραβεύονται τα σχολεία και οι ίδιοι οι μαθητές, διαιρώντας τον όγκο των απορριμμάτων που έχουν συλλέξει με τον αριθμό των μαθητών. Άρα είναι και μια λογική που βάσει σε μια άλλη διαδικασία, κουλτούρα, πρακτική.

Να θυμηθώ εγώ και να σας μεταφέρω ότι εκείνα τα χρόνια, όταν αρχίσαμε το πρόγραμμα της ανακύκλωσης, ο καλύτερος βοηθός μας ήταν τα παιδιά. Όταν παραλάβαμε το πρώτο απορριμματοφόρο ανακύκλωσης και τους πρώτους κάδους, μαζέψαμε τα παιδιά όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων ή πηγαίναμε ανά περιοχή και τους λέγαμε όλη τη διαδικασία και τη λογική. Οι γονείς πολύ γρήγορα μας έλεγαν: «Τι μας κάνετε; Διότι στο σπίτι έχουμε “ελεγκτές”». Αλίμονο μας αν πετάμε απορρίμματα που δεν πρέπει στον χώρο συλλογής των ανακυκλώσιμων».

Τέλος, αναφερόμενος στους πόρους που έχουμε στη διάθεσή μας, δεν μπορώ να μην αναφερθώ και στο πρόγραμμα «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ» και το «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II», όπου με πρωτοβουλία των Υπουργών Εσωτερικών και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης έχουμε τη διάθεση σημαντικών ποσών. Έχουν εγκριθεί 740 εκατομμύρια για το 2018 -έτσι δεν είναι;- και συνολικά 2,3 δισεκατομμύρια με ορίζοντα πενταετίας, με σκοπό την υποβόητη ΟΤΑ για τη δανειοδότησή τους από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, μέσω του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, για χρηματοδότηση έργων διαχείρισης απορριμμάτων. (Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κύριε Πρόεδρε, θέλω ακόμη ένα λεπτό.

Θα κλείσω, συνοψίζοντας αυτή τη σύντομη παρέμβαση, απευθυνόμενος προς τον κύριο Υπουργό, με τρία ερωτήματα:

Σε ποιες ενέργειες, κύριε Υπουργέ, θα προβείτε για τη σταδιακή προσαρμογή της βιομηχανίας πλαστικών στα νέα δεδομένα που δρομολογούν οι αποφάσεις και οι περιορισμοί της Ευρωπαϊκής Επιτροπής; Έχουν αναζητηθεί κοινοτικοί πόροι για τον σκοπό αυτό;

Το δεύτερό ερώτημά μου είναι το εξής: Θα ενισχυθούν οικονομικά φορείς της αυτοδιοίκησης που αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για πράσινες πολιτικές;

Θα συνδεθεί η οικονομική ενίσχυση τοπικών, πολιτιστικών και θρησκευτικών εκδηλώσεων ή αθλητικών -αναφέρθηκε και ο επικεφαλής μας- ιδιαίτερα κατά την καλοκαιρινή περίοδο, με την αποφυγή της χρήσης πλαστικών ποτηριών, πιάτων, μαχαιροπήρουνων μιας χρήσης; Η σύνδεση δηλαδή των χρηματοδοτήσεων με αυτό τον περιορισμό νομίζω ότι θα φέρει αποτελέσματα.

Η τρίτη μου ερώτηση είναι η εξής. Θα ενισχυθούν οικονομικά από διαθέσιμους κοινοτικούς πόρους τουριστικές επιχειρήσεις για την απόκτηση οικολογικού σήματος;

(Στο σημείο αυτό κτυπάει επανειλημμένα το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Τελειώνω με μία επισήμανση, κύριε Πρόεδρε. Η επισήμανση αυτή νομίζω ότι θα πρέπει να σας έχει απασχολήσει ή πρέπει να σας απασχολήσει, κύριε Υπουργέ, γιατί δημιουργούνται τεράστιες στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό και κατασπατάληση των διαθέσιμων πόρων με τη μοιραία δημιουργία, λόγω ενός ολιγοπωλίου, επιχειρήσεων, κατασκευαστικών κυρίως, που ασχολούνται με τη διαχείριση των απορριμμάτων ανά την Ελλάδα.

Αυτό το ολιγοπώλιο ουσιαστικά έχει μοιράσει την επικράτεια σε περιφέρειες, όπου στις περιφέρειες ολιγοπωλιακά εμφανιζόμενη μία κυρίως εταιρεία εμφανίζει το φαινόμενο των εργολαβικών εργολάβων της περιφέρειας, όπου επί δεκαετίες τώρα το σύνολο των πόρων που διατίθενται για τη διαχείριση των αποβλήτων, των απορριμμάτων πηγαίνει σε έναν εργολαβικό εργολάβο είτε για μελέτες μιλάμε είτε για έργα είτε για προμήθειες είτε για τη διαχείριση των διαφόρων τύπων εγκαταστάσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Παρακαλώ ολοκληρώστε, κύριε Δανέλλη.

ΣΥΓΓΡΑΦΩΝ ΔΑΝΕΛΛΗΣ: Μπορεί να λειτουργεί νομότυπα αυτή η διαδικασία, κύριε Υπουργέ, αλλά είναι ένα πρόβλημα και για το κόστος των έργων και για την αναγκαιότητα των έργων που επιλέγονται κάθε φορά και βεβαίως για τη συνολική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και την ορθολογική τους διάθεση και βεβαίως για τον ορθολογικό και αποτελεσματικό σχεδιασμό της διαχείρισης των απορριμμάτων.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Επειδή επανειλημμένα αναφέρθηκε ο Δήμος Λειψών, πρέπει να πω ότι αυτό οφείλεται στον καλό τους δήμαρχο, ο οποίος τώρα βέβαια δεν είναι δήμαρχος ούτε υποψήφιος. Δεν γίνονται αυτόματα.

ΣΥΓΓΡΑΦΩΝ ΔΑΝΕΛΛΗΣ: Πάντα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Θα πρέπει να πω για ιστορικούς λόγους ότι στην Τήλο ο τότε δήμαρχος, ο αείμνηστος Τάσος Αλιφέρης, έκανε πραγματικά επαναστατικές αλλαγές.

ΣΥΓΓΡΑΦΩΝ ΔΑΝΕΛΛΗΣ: Βεβαίως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Πρέπει να τα λέμε αυτά προς παραδειγματισμό.

ΣΥΓΓΡΑΦΩΝ ΔΑΝΕΛΛΗΣ: Οι φωτισμένοι δήμαρχοι βάζουν τη σφραγίδα τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Ο κ. Δημαράς, ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ, έχει τον λόγο. Όλοι οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι, κατά τον Κανονισμό, έχουν τον λόγο για έξι λεπτά. Ο Κανονισμός το γράφει αυτό, κύριε Δημαρά, δεν το λέω εγώ.

ΜΕΡΟΠΗ ΤΖΟΥΦΗ (Υφυπουργός Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων): Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να έχω τον λόγο για ένα λεπτό;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Μισό λεπτό, κύριε Δημαρά.

Ορίστε, κυρία Υφυπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΜΕΡΟΠΗ ΤΖΟΥΦΗ (Υφυπουργός Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων): Για λόγους μη παράλειψης, επειδή αναφερθήκατε στους δήμους και αναφέρθηκε και σε εμένα ο κ. Δανέλλης, θα ήθελα να πω ότι πράγματι υπάρχουν πολλές πρωτοβουλίες στους δήμους που κάνουν αυτού του τύπου τα σχολικά πρωταθλήματα. Για να μην ξεχνάμε και από πού προέρχεται ο καθένας μας, να πω ότι και ο Δήμος Ιωαννιτών έχει συμμετάσχει σε τέτοιες πρωτοβουλίες. Είχαμε πάρα πολύ μεγάλη συμμετοχή από τα παιδιά τα οποία πρωτοπορούσαν και τα οποία πράγματι προσαποθύσαν να περάσουν αυτό το μοντέλο και στους γονείς τους. Πράγματι υπάρχουν.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε, για τη δυνατότητα.

Συγγνώμη, αγαπητέ συνάδελφε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Ορίστε, κύριε Δημαρά, έχετε τώρα τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΗΜΑΡΑΣ: Κύριε Θεοδωράκη, κύριε Πρόεδρε του Ποταμιού, κύριοι συνάδελφοι, σας συγχαίρω πραγματικά για τη σημερινή ερώτηση, γιατί το περιβάλλον μάς ενώνει. Η ζωή η δική μας και η ζωή των επόμενων γενεών δεν μπορεί παρά να ενώνει όλους τους υγιείς, σοβαρούς και υπεύθυνους ανθρώπους σε

έναν διάλογο για το πώς θα τη διασφαλίσουν και θα την πάνε παρπέρα.

Δυστυχώς, όπως σωστά είπε ο κ. Θεοδωράκης, η καθημερινότητα του εκφυλισμένου πολιτικού διαλόγου όπως γίνεται στα πάνελ των τηλεοπτικών καναλιών -αυτές οι κοκορομαχίες- για συζήτηση στα μεγάλα προβλήματα του πλανήτη δεν αφήνει ούτε χώρο ούτε χρόνο. Αναλώνουμε άπειρο χρόνο για να συζητάμε πότε θα γίνουν εκλογές, πώς το είπε ο Μοσκοβισί, αν το λένε τέταρτο μνημόνιο ή αν είναι αυστηρή επιτήρηση και δεν συζητάμε σοβαρά ούτε στην κοινωνία έξω ούτε και στο Κοινοβούλιο για το σχέδιο παραγωγικής ανασυγκρότησης της χώρας σε βιώσιμη κατεύθυνση.

Η βιώσιμη κατεύθυνση, όμως, έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά: Το πρώτο είναι η ορθή διαχείριση των φυσικών πόρων. Ο πλανήτης είναι πεπερασμένος. Οι πόροι είναι συγκεκριμένοι. Ο πληθυσμός, παρ' όλο που στη χώρα μας και στην Ευρώπη γηράσκει και μειώνεται, στον πλανήτη αυξάνεται ένα δισεκατομμύριο κάθε δεκαετία χρόνια. Κι επειδή ο πλανήτης είναι το κοινό μας σπίτι, οι συνέπειες είναι μετρήσιμες και σε εμάς. Και το βλέπουμε στα μεγάλα κύματα μετανάστευσης που έρχονται προς τα εδώ.

Πρέπει, λοιπόν, από το Κοινοβούλιο να ξεκινήσουν πολλά πράγματα. Είμαστε -και να αισθανθούμε έτσι- υπεύθυνοι εκφραστές των Ελλήνων για να πάρουμε τις αποφάσεις για τα μεγάλα πράγματα που αφορούν και το παρόν αλλά και το μέλλον της χώρας. Και εγώ έστειλα επιστολές τον πρώτο μήνα που εξελέγη Βουλευτής στην Πρόεδρο τότε της Βουλής για την ανακύκλωση -δεν υπήρχε ούτε ανακύκλωση χαρτιού μέσα στο Κοινοβούλιο- για τα πλαστικά και για το τσιγάρο. Απάντηση δεν έλαβα. Έχω επαναλάβει επιστολή και στον νυν Πρόεδρο. Φαίνεται ότι είναι πολύ δύσκολο. Και αντέδρασαν και πάρα πολλοί συνάδελφοι όταν έμαθαν ότι θέσα θέμα πολλές φορές να μην καπνίζουμε μέσα στο κτήριο της Βουλής. Φαίνεται ότι έχουμε πολύ κακές συνήθειες και δυσκολευόμαστε ως χαρακτήρες οι Έλληνες να τις αποβάλουμε.

Είμαστε, λοιπόν, σύμμαχοι στη μεγάλη υπόθεση για τη ζωή του πλανήτη. Εδώ ισχύει το «σκέψου πλανητικά, δράσε τοπικά». Ο καθένας να δει τη χώρα του, να δει τον δήμο στον οποίον ζει, τη γειτονιά στην οποία ζει. Και να πάρουμε ατομική ευθύνη. Μην τα μεταθέτουμε όλα στο κράτος. Να σκεφθούμε τι παραλάβαμε από τους παππούδες μας και πώς θα το παραδώσουμε εμείς στα εγγόνια μας.

Στο χωριό μου που ήταν δίπλα στον Εύηνο ποτίζαμε και τα ζώα μας και πίναμε οι ίδιοι. Και το πιο καλό νερό από τις πηγές που είχαμε ήταν το νερό του ποταμιού. Από τον Εύηνο τώρα το πάνω κομμάτι έρχεται στην Αθήνα και με το άλλο ούτε τα ζώα δεν θέλουν καν να ποτίσουν οι συγχωριανοί μου εκεί από τον ποταμό.

Να δούμε τα ποτάμια της Αττικής; Πώς ήταν ο Κηφισός και ο Ιλισός και πώς κατάντησαν; Να δούμε τις θάλασσες; Τον Θερμαϊκό, τον Κορινθιακό; Να δούμε τα υπόγεια νερά; Εδώ ήταν ο συνάδελφος ο κ. Παπαδόπουλος. Στον Θεσσαλικό Κάμπο ήταν στα τριάντα, στα σαράντα, στα πενήντα μέτρα και τώρα τα φτάσαμε στα πεντακόσια μέτρα και διαρκώς υποβαθμίζεται ο υδροφόρος ορίζοντας.

Έχουμε, λοιπόν, δύο όψεις στα θέματα του πλανήτη και της οικονομίας: Η μία είναι η ρύπανση του περιβάλλοντος και η άλλη είναι η ορθή διαχείριση των φυσικών πόρων. Δεν μπορούμε να σπαταλάμε τα πάντα, όπως τα σπαταλάμε. Κι αυτό είναι ένα γενικό μεγάλο ζήτημα που θα αντιμετωπιστεί εάν δούμε ξανά το μοντέλο της ζωής και το μοντέλο της παραγωγής -πώς γίνεται η παραγωγή- και το μοντέλο της κατανάλωσης. Θυμάμαι τη δεκαετία του 1970 που διάβαζα το βιβλίο του Γκαλμπρέιθ με τίτλο «Η κοινωνία της αφθονίας». Από τότε είχε επισημάνει ο Γκαλμπρέιθ τα προβλήματα και ότι δημιουργεί το σύστημα ψεύτικες ανάγκες. Κυνηγάμε αυτές τις ψεύτικες ανάγκες, καταστρέφουμε τον πλανήτη, αλλά στο τέλος χαλάμε και την ίδια την ουσία της ποιότητας ζωής. Επομένως πρέπει να ξαναδούμε το ίδιο το μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης.

Έχουμε σπατάλη τόσων πολλών αγαθών, όπως ενέργεια, ξύλο, χαρτί, νερό, τα υπόγεια νερά, όπως είπα, λιγνίτη, μέταλλα. Τα θάβουμε στους ΧΥΤΥ και στους ΧΥΤΑ.

Πλαστικές σακούλες: Θα κριθούμε από το ένα και για τη συμ-

περιφορά μας σε όλα τα άλλα. Ξέρουμε όλοι ότι για να διαλυθεί το πλαστικό θέλει περί τα πεντακόσια χρόνια. Κι όμως, ο Κορινθιακός είναι γεμάτος από πλαστικές σακούλες. Τις πετάνε στα ρέματα, φτάνουν εκεί ή τις πετάνε κατευθείαν. Το πρώτο είναι η αγωγή του πολίτη. Ευθύνη έχουν και οι επιχειρήσεις και το κράτος και οι δήμοι αλλά και ο καθένας μας ατομικά. Μπουκάλια, μαχαιροπήρουνα, ποτήρια πεταμένα. Κολυμπάς σε διάφανα νερά και έρχεται το ποτηράκι πάνω σου!

Επομένως πρέπει να πάρουμε μέτρα. Η Κυβέρνηση πράγματι πήρε μέτρα. Πρέπει να το πούμε. Άλλαξε τον εθνικό σχεδιασμό διαχείρισης.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κύριε Πρόεδρε, λίγο την ανοχή σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Έχετε και δευτερολογία. Να προσθέσουμε τον χρόνο;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΗΜΑΡΑΣ: Θα την πάρω τώρα, κύριε Πρόεδρε. Να προσθέσουμε τον χρόνο.

Η Κυβέρνηση, λοιπόν, πήρε μέτρα. Έκανε τον νόμο για την ανακύκλωση, που περιλαμβάνει και τα μέτρα για την πλαστική σακούλα. Έκανε τον νόμο για την κυκλική οικονομία. Οι προθέσεις φαίνονται. Έκανε νέο εθνικό σχεδιασμό διαχείρισης απορριμμάτων με άλλη λογική.

Πρέπει, όμως, από τη νομοθεσία να περάσουμε στην πράξη. Τον σπουδαίο ρόλο -που πρέπει να τον καταλάβουν- στο θέμα ανακύκλωσης-διαχείρισης απορριμμάτων αλλά και πλαστικής σακούλας, τον έχουν οι δήμοι. Πρέπει να γίνουμε σαφείς με τη νομοθεσία και τους μηχανισμούς ότι πρέπει να δώσουμε και κίνητρα και αντικίνητρα. Προβλέπεται από τον νόμο να δούμε αν θα υλοποιηθούν ποτέ τα πρόσημα σε αυτούς που δεν κάνουν ανακύκλωση. Θα δώσουμε ποτέ τα κίνητρα και τα χρήματα σε αυτούς που πετυχαίνουν τους στόχους της ανακύκλωσης, στον κάθε δήμο;

Επομένως έχουμε το νομοθετικό πλαίσιο. Έχουμε ενισχύσει τον Εθνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης. Θα έχει και πόρους τώρα. Υπολογίζεται ότι γύρω στα έξι εκατομμύρια είχε μόνο από την πλαστική σακούλα. Επομένως θα τα διαθέσει πια για τον ίδιο τον σκοπό. Έχουμε τρόπους, λοιπόν. Πρέπει να δράσουμε συγκεκριμένα.

Εγώ, κυρία Υφυπουργέ της Παιδείας, λέω ότι αυτή η περιβαλλοντική εκπαίδευση που έχουμε για τα παιδιά μας δεν αρκεί. Πρέπει να προσθέσουμε και χρόνο, ώστε όλοι οι μαθητές, όχι μόνο αυτοί που πάνε στα κέντρα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης κ.λπ., να παίρνουν και την εμπειρία διαχείρισης, αλλά να μαθαίνουν και βασικά ζητήματα επιστημονικής προσέγγισης για τα ζητήματα της αειφορικής διαχείρισης των φυσικών πόρων.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε, για την ανοχή.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Κρεμαστινός): Τον λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας κ. Κατσαφάδος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΣΑΦΑΔΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προφανώς και ο περιορισμός της χρήσης των πλαστικών συσκευασιών, πέραν του ότι αποτελεί ένα κορυφαίο περιβαλλοντικό ζήτημα, μπορεί και πρέπει να αποτελέσει ένα κοινό πεδίο συνεννόησης και άσκησης πολιτικών. Αυτό το άκουσα απ' όλους τους συναδέλφους που πήραν τον λόγο πριν, αρκεί όμως αυτό να το εφαρμόσουμε στην πράξη και όχι να μένει μόνο στα λόγια.

Κύριε Πρόεδρε, υπενθυμίζω ότι ο ομιλών είχε καταθέσει για το ίδιο θέμα μία ερώτηση από τον Νοέμβριο.

Πρόσφατα, λοιπόν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πραγματοποιήθηκε μια έρευνα με κοινοτική χρηματοδότηση για το εύρος της χρήσης πλαστικών συσκευασιών από μία μη κυβερνητική οργάνωση, τη «Seas at Risk». Σύμφωνα με αυτή την έρευνα, στη χώρα μας σε ετήσια βάση καταναλώνονται τουλάχιστον εξακόσια εξήντα έξι εκατομμύρια πλαστικά μπουκάλια νερού, διακόσια δύο εκατομμύρια πλαστικά ποτήρια καφέ, εννιακόσια εκατομμύρια καλαμάκια, τριάντα επτά εκατομμύρια πλαστικά ταπεράκια φαγητού ή γλυκού, καθώς και εννέα δισεκατομμύρια τσιγάρα και

αποσίγαρο, που οι γόπες τους έχουν πλαστικές ίνες. Η έρευνα αποτελεί μια πρώτη απόπειρα καταγραφής της έκτασης του προβλήματος των πλαστικών μίας χρήσης στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εξετάζει τη χρήση ορισμένων από τις πιο δημοφιλείς κατηγορίες προϊόντων μίας χρήσης, όπως αυτές που προανέφερα.

Ωστόσο, ελλείψει αναλυτικών δεδομένων, η μελέτη έγινε με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία ανά προϊόν σε όσες χώρες υπάρχουν αυτά, κάνοντας αναγωγή στις υπόλοιπες με βάση τον πληθυσμό ή το κατά κεφαλήν εισόδημα. Αυτό σημαίνει, δυστυχώς, για την Ελλάδα ότι τα αποτελέσματα αυτά είναι πολύ χειρότερα, όπως καταλαβαίνετε, γιατί μέσα δεν συμπεριλαμβάνονται τα είκοσι εκατομμύρια τουρίστες που επισκέπτονται τη χώρα μας και που χρησιμοποιούν αυτές τις πλαστικές συσκευές.

Η «GREENPEACE» προσπάθησε, επίσης, πριν από μερικούς μήνες να συγκεντρώσει στοιχεία για την ίδια κατηγορία προϊόντων, χρησιμοποιώντας στοιχεία για την κατανάλωση καφέ στη χώρα μας εκτός σπιτιού: τριακόσιες δεκαπέντε χιλιάδες σάκοι καφέ τον χρόνο, που σημαίνει ένα δισεκατομμύριο τριακόσια εκατομμύρια καφέδες. Αυτά είναι στοιχεία από τις πωλήσεις καφέ takeaway. Κατέληξε ότι ετησίως χρησιμοποιούνται περισσότερα από τριακόσια εκατομμύρια πλαστικά ποτήρια μιας χρήσης, περίπου δηλαδή ένα εκατομμύριο ποτήρια την ημέρα. Καταλαβαίνετε τι σημαίνουν όλα αυτά τα νούμερα για μια χώρα η οποία, δυστυχώς, δεν ανακυκλώνει.

Γιατί, δυστυχώς, οι επιδόσεις της χώρας μας σε ό,τι έχει να κάνει με την ανακύκλωση είναι απογοητευτικές, καθώς το ποσοστό ανακύκλωσης και ανάκτησης απορριμμάτων κινείται οριακά στο 16%, όταν ο ευρωπαϊκός μέσος όρος ξεπερνάει το 70%. Συγκεκριμένα, στην Ελλάδα ανακυκλώνονται 15,81 κιλά απορριμμάτων ανά κάτοικο, όταν ο ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι στα εκατόν δέκα κιλά. Βρισκόμαστε στην εικοστή δεύτερη θέση επί συνόλου είκοσι οκτώ χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι μια εξαιρετικά αρνητική επίδοση, η οποία καταδεικνύει την υστέρηση την οποία έχουμε στον συγκεκριμένο τομέα. Κατά τη γνώμη μου, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εκεί ακριβώς θα πρέπει να επικεντρώσουμε.

Η βελτίωση των επιδόσεων της χώρας μας στον τομέα της ανακύκλωσης περνάει μέσα από την αναμόρφωση του κανονιστικού και λειτουργικού πλαισίου, για να ενισχυθούν οι υποδομές ανακύκλωσης αλλά και να αλλάξει ο τρόπος με τον οποίον οι Έλληνες πολίτες προσεγγίζουν την ίδια την ιδέα της ανακύκλωσης.

Φέρατε, κύριε Υπουργέ, ένα νομοσχέδιο πριν από μερικούς μήνες για την ανακύκλωση το οποίο εμείς, η Νέα Δημοκρατία, είχαμε όλη την καλή διάθεση να το υπερψηφίσουμε. Δυστυχώς, αντί να είναι ένα στοχευμένο νομοσχέδιο, που θα αποτελούσε προϊόν διαλόγου, μελέτης και συνεννόησης, τα στοιχεία που το χαρακτήρισαν ήταν οι αοριστίες και οι γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, που καθιστούν αδύνατη σήμερα την εφαρμογή του.

Θα ήθελα, λοιπόν, να σας ρωτήσω, κύριε Υπουργέ και με μου απαντήσετε στη δευτερολογία σας στα εξής: Εννιά μήνες μετά την ψήφιση του συγκεκριμένου νόμου τι από όλα αυτά έχει εφαρμοστεί; Πόσες από τις υπουργικές αποφάσεις που απαιτούνταν εκδόθηκαν; Το νομοσχέδιο έχει λάβει υπ' όψιν του τις νησιωτικές περιοχές, για τις οποίες κάναμε ιδιαίτερη αναφορά; Φοβάμαι πως όχι, γιατί δεν υπάρχει καμμία πρόβλεψη για τα νησιά και ιδιαίτερα για τα μικρά νησιά, όπου δεν είναι μεγάλος ο παραγόμενος όγκος ανακυκλώσιμων απορριμμάτων και υπάρχει σαφές ζήτημα κόστους, τεχνικές δυσκολίες για τη δημιουργία υποδομών και προβλήματα στη μεταφορά, καθώς εκτινάζουν το κόστος και συνιστούν ασύμφορη την οποία δραστηριότητα στον τομέα της ανακύκλωσης. Αυτό, λοιπόν, που αποδεικνύεται είναι η μεγάλη παθογένεια την οποία αντιμετωπίζουν στο πεδίο της εφαρμογής.

Θα κάνω μια σύντομη αναφορά για το μέτρο για τις πλαστικές σακούλες αλλά και την επιβολή του περιβαλλοντικού τέλους. Υπολογίζεται ότι έχουν εισπραχθεί μέχρι σήμερα, τους πρώτους τρεις μήνες, γύρω στα 4 εκατομμύρια ευρώ. Το είπε και ο κ. Δημαράς. Το ερώτημα, όμως, που υπάρχει είναι εάν έχει αποφασιστεί πώς θα αξιοποιηθούν αυτά τα χρήματα από τον ΕΟΑΝ. Σε ποιες δράσεις θα αξιοποιηθούν; Ή θα συνεχίσουν να λιμνάζουν;

Σε αυτό θα ήταν χρήσιμο να έχουμε μια απάντηση σήμερα.

Υπάρχει και ένα ακόμα ζήτημα: Υπάρχει αξιολόγηση αλλά και επικαιροποίηση του μέτρου του περιβαλλοντικού τέλους για να δούμε εάν και πόσο αποδίδει αλλά και πού υπάρχουν κενά; Πολύ φοβάμαι, κύριε Δημαρά, ότι ούτε και γι' αυτό υπάρχει κάποια απάντηση. Γιατί το μέτρο δεν αφορά μόνο στα σουπερμάρκετ. Εγώ θα σας έλεγα ότι η απόδοσή του σε άλλα καταστήματα εστίασης είναι πάρα πολύ χαμηλή. Όλοι κινούμαστε έξω στην κοινωνία και όλοι βλέπουμε τι γίνεται. Ακόμα όμως και να περιοριστεί κατά 65% η χρήση της πλαστικής σακούλας σε όλα τα καταστήματα, θα πάμε σε ένα νούμερο της τάξης των εκατόν τριάντα πέντε πλαστικών σακουλών ανά κάτοικο, ενώ ο ευρωπαϊκός μέσος όρος για το 2019 υπολογίζεται στις ενενήντα πλαστικές σακούλες ανά κάτοικο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ανακύκλωση δεν είναι ένα ζήτημα που ρυθμίζεται μόνο με νόμους. Ο νόμος θέτει το πλαίσιο. Το να καταφέρουμε, όμως, ως κοινωνία να διαχειριστούμε με σύνεση τους περιορισμένους πόρους που διαθέτουμε και να ανακυκλώνουμε, είναι ένα θέμα αντίληψης των πραγμάτων, είναι τρόπος ζωής. Και πώς μπορεί να αλλάξει αυτό; Αλλάζει με ενημέρωση, με ευαισθητοποίηση, με παιδεία και ένταξη προγραμμάτων στο εκπαιδευτικό σύστημα, με παροχή κινήτρων στους πολίτες και στις επιχειρήσεις. Τι όμως από όλα αυτά έχετε κάνει στα τριάντα χρόνια; Και σε αυτό θα θέλαμε μια απάντηση. Γιατί πιστεύουμε ότι δεν έχετε κάνει τίποτα. Και όχι μόνο δεν κάνατε τίποτα, αλλά ακυρώσατε και ό,τι είχε γίνει, ιδιαίτερα στον τομέα των απορριμμάτων.

Παραλάβετε έτοιμο ένα πλαίσιο ολοκληρωμένης διαχείρισης απορριμμάτων, ενώ είχαν δρομολογηθεί μια σειρά από μεγάλα έργα διαχείρισης αστικών στερεών αποβλήτων με τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα.

Να σας θυμίσω ότι το 2014 υπήρχαν δεκατρία έργα ΣΔΙΤ έτοιμα και τα ακύρωσε η Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ. Δυστυχώς η χώρα πληρώνει και σ' αυτόν τον τομέα τις ιδεοληψίες σας.

Το πρώτο πράγμα που κάνατε ως Κυβέρνηση ήταν να ακυρώσετε την κατασκευή τεσσάρων μονάδων επεξεργασίας σύμμικτων απορριμμάτων σε Φυλή, Άνω Λιόσια, Γραμματικό και Κερατέα με τους αντίστοιχους χώρους υγειονομικής ταφής. Αυτή τη στιγμή, ενώ γνωρίζετε ότι ο ΧΥΤΑ της Φυλής αναμένεται να υπερκορεστεί στις αρχές του 2019 και θα αδυνατεί να δεχθεί άλλα απορρίμματα, δεν έχετε κάνει τίποτα. Οδηγούμαστε, λοιπόν, προφανώς σε ένα αδιέξοδο κι αυτό είναι δική σας ευθύνη.

Η χώρα λοιπόν, χρειάζεται μια ολοκληρωμένη πολιτική, μια ρεαλιστική πολιτική σε ό,τι έχει να κάνει με τη διαχείριση των απορριμμάτων. Θα πρέπει να υιοθετήσουμε υποδείγματα και βέλτιστες πρακτικές που εφαρμόζονται στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον διαχωρισμό των υλικών με διαλογή στην πηγή και με την οικιακή ανακύκλωση.

Παράλληλα θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην αξιοποίηση των οργανικών αποβλήτων με κίνητρα που θα δοθούν σε πολίτες και επιχειρήσεις αλλά και λήψη μέτρων για τον περιορισμό των καθημερινών προϊόντων μίας χρήσης, καθώς μεγάλο μέρος απ' αυτά καταλήγει, δυστυχώς, στη θάλασσα.

Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στο τρίπτυχο «ελάττωση, επανάθεση, ανακύκλωση» αλλά και στις αρχές της κυκλικής οικονομίας, που αποτελούν τους βασικούς άξονες του νέου παραγωγικού μοντέλου της βιώσιμης ανάπτυξης. Τα έργα, όμως, αυτά και οι υποδομές που θα πρέπει να δημιουργηθούν δεν μπορεί να γίνουν χωρίς την προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων και χωρίς τη σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Αυτό ελπίζω κάποια στιγμή να το αντιληφθείτε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της Κυβέρνησης, και να μην είναι ένα ακόμα πεδίο της δικής σας αυταπάτης.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο ΣΤ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κλείνοντας θα πω ότι προφανώς και το περιβάλλον δεν έχει χρώμα και προφανώς και δεν υπάρχουν ιδεολογίες. Είναι ένα αγαθό το οποίο οφείλουμε να περιφρουρήσουμε. Είναι ένα αγαθό το οποίο οφείλουμε να παραδώσουμε στις επόμενες γενιές σε πολύ καλύτερη κατάσταση από εκεί που το βρήκαμε. Αλλά αυτό που πρέπει να γίνει και μπο-

ρεί να γίνει είναι με συνεννόηση, με διάλογο, με συνεργασία, να οικειοποιηθούμε τις καλύτερες πρακτικές που εφαρμόζονται ανά τον κόσμο, ούτως ώστε να μπορέσουμε να προσφέρουμε στην επόμενη γενιά το περιβάλλον που πραγματικά θα της αξίζει.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει η Κοινοβουλευτική Εκπρόσωπος της Δημοκρατικής Συμπαράταξης κ. Κεφαλίδου.

ΧΑΡΟΥΛΑ (ΧΑΡΑ) ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, άκουσα με πολύ μεγάλη προσοχή όσα ειπώθηκαν μέχρι στιγμής σ' αυτή την Αίθουσα και νομίζω ότι είναι κοινός τόπος όλων. Πρέπει να σταματήσουμε πια τις ωραίες εκθέσεις ιδεών, πρέπει να προχωρήσουμε σε ουσιαστικές και στοχευμένες πρωτοβουλίες. Είναι μια εξαιρετική ευκαιρία αυτή που δίνεται σήμερα μέσα από την επερώτηση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Ποταμιού να συζητηθούν προβλήματα που ξεφεύγουν από τον μικρόκοσμο της Ελλάδας και αφορούν ευρύτερα τη διεθνή κοινότητα και τον τρόπο, τη νοοτροπία, τις συμπεριφορές με τις οποίες έχουμε μέχρι σήμερα φέρει τα πράγματα.

Δεν είναι κάτι καινούριο ή κάτι πρωτότυπο ότι η χρήση των πλαστικών, είτε μιλάμε για πλαστικές σακούλες είτε για καλαμάκια, μπουκαλάκια νερού κ.λπ., είναι μέσα στην κουλτούρα και μέσα στο μυαλό του καταναλωτή, του όποιου καταναλωτή. Κι αυτό γιατί είναι ένα πολύ φθινό και πολύ εύκολο στη χρήση προϊόν. Επειδή, δε, είναι πρακτικό και διευκολύνει, έγινε και πάρα πολύ δημοφιλές στην πορεία των χρόνων.

Τα στοιχεία, οι αριθμοί, οι στατιστικές είναι εφιαλτικά έτσι κι αλλιώς και γνωστά σε όλους. Εγώ θέλω όμως να εστιάσω σε ορισμένες μετρήσεις που έχουν γίνει από το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών και θα σας έλεγα ότι σοκάρουν. Ακούστηκαν μέσα στην Αίθουσα. Μιλάμε για έναν ετήσιο ρυθμό απόθεσης πλαστικών στις παραλίες της χώρας που κυμαίνεται από διακόσια κιλά ως έναν τόνο ανά χιλιόμετρο παραλίας. Φανταστείτε μια χώρα σαν την Ελλάδα που έχει δεκατέσσερις χιλιάδες χιλιόμετρα ακτογραμμή. Είναι η μεγαλύτερη της Μεσογείου. Απ' αυτά το 70% -όταν ακούει κανείς το ποσοστό σοκάρεται- προέρχεται από πλαστικά μπουκαλάκια νερού, αναψυκτικών, συσκευασίες φιλμ μέσα στις οποίες είναι συνήθως τα πατατάκια, τα «τζανκ φουντ», τα τσιπς, ποτήρια καφέ και πλαστικές σακούλες. Μάλιστα, οι ερευνητές βρίσκουν πλαστικά ακόμα και σε βάθος χιλίων μέτρων μέσα στη θάλασσα.

Όσον αφορά, λένε δε, την επιφάνεια των ελληνικών θαλασσών, εκεί επιπλέον περίπου τριακόσιες πενήντα χιλιάδες μικροπλαστικά ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Για να το κάνουμε πολύ απλό: τα πλαστικά πνίγουν τις θάλασσές μας. Και αν εξακολουθήσουμε να τα χρησιμοποιούμε και να τα πετάμε με τον ίδιο ρυθμό και με τις ίδιες τεράστιες ποσότητες, τότε η κατάσταση για το περιβάλλον θα είναι μη αναστρέψιμη, με ό,τι αυτό συνεπάγεται και για την υγεία μας.

Άκουσα τον Υπουργό και θεωρητικά υπάρχει αυτή η νέα στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εγκρίθηκε τον Γενάρη που μας πέρασε και ήδη βρισκόμαστε μπροστά σε μια νέα πραγματικότητα. Αυτή η νέα στρατηγική αποτελεί μέρος της μεταβατικής σε μια πιο αποτελεσματική κυκλική οικονομία και εστιάζεται στη ριζική αλλαγή του τρόπου σχεδίασης, παραγωγής, χρήσης και ανακύκλωσης των προϊόντων. Υπάρχει κι ένας εξαιρετικά φιλόδοξος στόχος, το 2030 να διατίθενται πλέον μόνο ανακυκλώσιμες πλαστικές συσκευασίες στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να μειωθεί η κατανάλωση πλαστικών μιας χρήσης και να περιοριστεί η χρήση μικροπλαστικών.

Πάρα πολύ ωραίες οι ευρωπαϊκές εξαγγελίες, πολύ σημαντικές, χρειάζονται όμως και μια σοβαρή προετοιμασία -θα σας έλεγα- σε εθνικό επίπεδο. Τα σχέδια, οι προτάσεις, οι ιδέες, οι στρατηγικές, είναι καλές, αλλά -πάντα αυτό το μεγάλο «αλλά»- τι γίνεται στην πράξη; Τι γίνεται στη χώρα μας; Τι ισχύει από όλα αυτά στην Ελλάδα; Και για να μην πάμε πολύ μακριά: Εμείς εδώ, στο ελληνικό Κοινοβούλιο, ανακυκλώνουμε; Αυτή είναι μια ερώτηση που, πραγματικά, νομίζω πολύ εύστοχα πέρασε από το μυαλό όλων. Πόσο προσβάσιμοι είναι οι κάδοι ανακύκλωσης

στον πολίτη; Γιατί καλώς ψηφίζουμε τους νόμους που ψηφίζουμε για την προστασία του περιβάλλοντος, αλλά πρέπει κι εμείς οι ίδιοι να δίνουμε το παράδειγμα. Και αυτό πρακτικά τι σημαίνει; Να γίνει η ανακύκλωση καθημερινή συνήθεια.

Καθώς ερχόμουν από το γραφείο μου στην οδό Βουλής, παρατήρησα -κι εδώ και πάρα πολύ καιρό προσπαθώ αυτό να το βάλω καλά στο μυαλό μου και να το συνειδητοποιήσω- ότι στο κεντρικότερο σημείο της χώρας, που είναι η πλατεία Συντάγματος, δεν υπάρχουν καν κάδοι ανακύκλωσης. Το ξέρετε ότι ο μόνος μπλε κάδος που υπάρχει είναι στην Ερμού; Άρα για ποια ανακύκλωση μιλάμε;

Στη χώρα μας από την αρχή του έτους εφαρμόστηκε ο νόμος για το ειδικό τέλος χρήσης της πλαστικής σακούλας. Και όντως ο περιορισμός που υπήρξε ήταν έως και 50%. Δεν θα μιλήσω για την καθυστέρηση στην οδηγία που είναι από το 2015 και μας πήρε τρία χρόνια να ευθυγραμμιστούμε με αυτή, αλλά θέλω να σας ρωτήσω: Πρακτικά τι σημαίνει το ότι ψηφίσαμε αυτή την οδηγία; Ότι ξαφνικά ως Έλληνες καταναλωτές αποκτήσαμε περιβαλλοντική συνείδηση ή ότι η πολιτεία μέσω των αρμόδιων Υπουργείων προσαρμοσε το θεσμικό πλαίσιο της ανακύκλωσης, ώστε να ελαχιστοποιούνται οι περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις;

Θα σας πω πολύ απλά ότι τίποτα από τα δύο δεν ισχύει. Δυστυχώς η απάντηση είναι και στα δύο αρνητική.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Θα χρειαστώ λίγο χρόνο, κύριε Πρόεδρε.

Η μόνη λύση, θεωρώ, για να κάνουμε πράξη ως χώρα τόσο την απεξάρτηση από τα πλαστικά όσο και την υιοθέτηση ουσιαστικής περιβαλλοντικής συνείδησης, είναι η αλλαγή προτύπων, η αλλαγή νοοτροπίας μέσα από την ενημέρωση αλλά κυρίως μέσα από την παιδεία. Γι' αυτό το σχολείο και τα παιδιά μας μπορούν, νομίζω, να μας δείξουν τον δρόμο.

Υπάρχουν πολλά φωτεινά παραδείγματα. Η Υπουργός η οποία έφυγε, είτε κάποια από αυτά. Εγώ έμεινα σε ένα που μου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση, γιατί δείχνει ότι σε αυτές τις μικρές ηλικίες τα πράγματα είναι πολύ απλά. Θέλω να σας μιλήσω για τον σχολικό μαραθώνιο ανακύκλωσης που έγινε μέσα σε δύο εβδομάδες, αφορούσε τέσσερις χιλιάδες μαθητές, δεκαπέντε δημοτικά σχολεία, έναν δήμο της Αττικής και ακούστε νούμερα. Ανακύκλωσαν εννιακόσια τριάντα πέντε κιλά χαρτιού, που ισοδυναμούν με τη διάσωση δεκαεπτά δέντρων, ανακύκλωσαν πεντακόσια εβδομήντα τέσσερα κιλά πλαστικού από καπάκια και μπουκαλάκια, που ισοδυναμούν με τετρακόσια είκοσι κιλά επιβλαβών αερίων και δεκατέσσερα κιλά αλουμινίου που, εντάξει, δεν έχουν καμιά επιβάρυνση για την ατμόσφαιρα. Όταν, τελικά, τα μικρά παιδιά φέρουν αυτή τη περιβαλλοντική συνήθεια στο σπίτι, όταν γίνουν αυτοί το λαμπρό παράδειγμα, όταν καταστούν αυτοί οι «Δούρειοι Ίπποι», τότε όλοι στην οικογένεια πιστεύω ότι θα ακολουθήσουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κυρία Κεφαλίδου, να ολοκληρώσουμε, παρακαλώ.

ΧΑΡΟΥΛΑ (ΧΑΡΑ) ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ: Είμαστε λίγοι, κύριε Πρόεδρε, και συζητάμε κάτι σημαντικό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Δεν έχει σημασία. Ο χρόνος πρέπει να τηρείται. Το Προεδρείο σας έχει δώσει περίπου δύο λεπτά και φτάνουμε τα οκτώ λεπτά. Σας παρακαλώ πολύ.

ΧΑΡΟΥΛΑ (ΧΑΡΑ) ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ: Έχετε δίκιο. Σας ευχαριστώ.

Και τώρα ερχόμαστε στον τομέα την εκπαίδευσης. Και για γραφεία περιβαλλοντικής εκπαίδευσης υπάρχουν και μαθήματα περιβαλλοντικής αγωγής γίνονται. Όμως πρέπει να σταματήσουμε να έχουμε την αίσθηση ότι τελειώσαμε το καθήκον μας μόλις χτυπήσει το κουδούνι του σχολείου και τα παιδιά φεύγουν από αυτό. Δεν μπορούμε να περιοριζόμαστε σε εγκυκλίους και σε γραφειοκρατικές διαδικασίες, δεν μπορούμε να στηρίζουμε μόνο σε εμπνευσμένους εκπαιδευτικούς που κάνουν σωστά τη δουλειά τους.

Δεν χρειάζεται, λοιπόν, πιστεύω, να ανακαλύπτουμε κάθε φορά τον τροχό από την αρχή. Παραδείγματα και καλές πρακτικές υπάρχουν σε όλες τις χώρες και στη δική μας χώρα. Σίγουρα χρειάζεται πολιτική βούληση, που είναι απαραίτητη προϋπόθεση

για να υπάρξουν νομοθετικές πρωτοβουλίες και ουσιαστικές συνεργασίες αρμοδίων Υπουργείων και τοπικής αυτοδιοίκησης. Σίγουρα χρειάζεται ένα νέο εθνικό σχέδιο διαχείρισης των απορριμμάτων μας και όχι οι γνωστές γραφικότητες: μνημονιακοί-αντιμνημονιακοί, πώς μαζεύουμε τα σκουπίδια, γιατί και μνημονιακοί γίνετε και τα σκουπίδια μάς πνίγουν.

Αρα τι χρειάζεται; Κίνητρα, παρακολούθηση, επιβράβευση και όλα αυτά με απώτερο στόχο η βιωματική προσέγγιση, η ενημέρωση, η ευαισθητοποίηση και η ενεργοποίηση να μας προετοιμάσει, και τα παιδιά μας και εμάς, να είμαστε οι αυριανοί ενεργοί πολίτες, αλλά και περιβαλλοντικά ευαίσθητοι, γιατί για να αλλάξει η χώρα, πρέπει πρώτα να αλλάξουμε εμείς, να αλλάξουμε νοοτροπία και συνήθειες. Και επειδή αυτό δεν είναι εύκολο, ας σκεφτούμε λίγο προοπτικά, ας σκεφτούμε τι χώρα θα παραδώσουμε στα παιδιά μας.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Χρυσής Αυγής κ. Αϊβατιδής.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΪΒΑΤΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα ξεκινήσω με μία αναφορά-ανακοίνωση, παλαιά σχετικώς, του Ινστιτούτου Θαλάσσιας Προστασίας Αρχιπελάγος, που αφορούσε στην έξαρση θανάτων θαλασσίων χελωνών στο Αιγαίο, και όχι μόνο, πολλούς εκβρασμούς, και πιστοποιήθηκε ότι κομμάτια πλαστικού βρέθηκαν στο στομάχι και στο λοιπό γαστρεντερικό σύστημα των χελωνών. Ο θάνατος, δηλαδή, συνδεόταν αιτιωδώς με την πλαστική ρύπανση. Το ίδιο ακριβώς διαπιστώθηκε και σε θανάτους δελφινιών. Μάλιστα σε μια περίπτωση ένα ευμεγέθες κομμάτι, σχεδόν ενός μέτρου, βρέθηκε στον οισοφάγο του θαλάσσιου αυτού θηλαστικού.

Αυτό καταδεικνύει, βεβαίως, την αναγκαιότητα να υπάρξει άμεσος περιορισμός στη χρήση των πλαστικών και των συναφών συνθετικών ουσιών. Θα πρέπει να υπάρξει πλήρης ενημέρωση των πολιτών, μια περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση ήδη από τη σχολική ηλικία, κάτι το οποίο γίνεται σε έναν βαθμό, θα πρέπει όμως να ενταθεί.

Κλειδί, κατά τη γνώμη μας, είναι η ανακύκλωση στην πηγή η εθελοντική αλλά και με κίνητρα ενδεχομένως. Χρειάζεται μια τολμηρή νομοθετική ρύθμιση, με την οποία θα παύεται η κυκλοφορία κάποιων πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης, που μπορούν όμως να αντικατασταθούν από προϊόντα, επί παραδείγματι, πεπιεσμένου χάρτου.

Θα ήθελα να επισημάνω, επίσης, τις καταστροφικές βιομηχανικές πρακτικές, οι οποίες θα πρέπει να παταχθούν, διότι το κράτος τις ανέχεται. Χιλιάδες τόνοι πλαστικών και λοιπών απορριμμάτων οι οποίοι βρίσκονται στις άκρες των δρόμων, τελικώς καταλήγουν στη θάλασσα.

Θα πρέπει στη χώρα μας να εφαρμοστούν πρωτοποριακές μέθοδοι για τα πλαστικά όπως η αεριοποίηση. Με την αεριοποίηση παράγεται ενέργεια ή ανακτάται καύσιμη ύλη από τα πλαστικά, γίνεται θέρμανση, κύριε Υπουργέ, των πλαστικών, που οδηγεί σε έκλυση βιομηχανικών αερίων και μπορεί να παραχθεί ηλεκτρική ενέργεια ή να αναπαραχθεί καύσιμη ύλη.

Ίσως με την αναφορά που θα ακολουθήσει, χαλάσω αυτή την ωραία ατμόσφαιρα που δημιουργήθηκε. Φαίνεται πως όλα τα κόμματα είναι προς την ίδια κατεύθυνση. Κύριε Υπουργέ, ίσως δεν το γνωρίζετε, η εκλογική μου περιφέρεια είναι η Κέρκυρα. Ο κερκυραϊκός λαός διαμαρτύρεται έντονα για την απουσία σας. Φρονεί ότι ασκείτε τα καθήκοντα σας ex cathedra και δεν προσέρχεστε στην Κέρκυρα που αντιμετωπίζει το μείζον ζήτημα με τον ΧΥΤΑ της Λευκίμης.

Η συμπεριφορά σας αυτή συνδυάζεται με μια άλλη αντικοινοβουλευτική συμπεριφορά σας, που θα αναδείξω με την ευκαιρία. Έχω εδώ την «απάντησή» σας σε ερώτηση που σας έχω κάνει. Δεν απαντάτε επί της ουσίας του ζητήματος και λέτε ότι απέχτε από τις απαντήσεις στις ερωτήσεις και αναφορές καθώς και από τις επίκαιρες ερωτήσεις των Βουλευτών της Χρυσής Αυγής για λόγους συνταγματικής και κοινοβουλευτικής τάξης. Θέλω να σας πω ότι αυτή η συμπεριφορά είναι και αντικοινοβουλευτική και αντισυνταγματική.

Καταθέτω στα Πρακτικά το σχετικό έγγραφο.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Ιωάννης Αϊβατιδής καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Επίσης καταθέτω ένα δημοσίευμα και μια φωτογραφία από τον ΧΥΤΑ Λευκίμης, κύριε Υπουργέ, ο οποίος κατά τη διάρκεια των εκσκαφών είχε μετατραπεί σε λίμνη, διότι υπάρχουν υπόγεια ύδατα. Υπάρχει υδροφόρος ορίζοντας από κάτω.

Θυμίζω ότι ο Πρωθυπουργός το 2013, το καλοκαίρι, είχε προσέλθει στη Λευκίμη και είχε πει: «στον παράνομο ΧΥΤΑ ούτε χαρτοπετσέτα δεν θα πέσει».

Καταθέτω, λοιπόν, στα Πρακτικά αυτά τα δύο έγγραφα επίσης. (Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Ιωάννης Αϊβατιδής καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Κύριε Υπουργέ, επιχειρείτε, επαναλαμβάνω λειτουργώντας ex cathedra, να μετατρέψετε τη Λευκίμη σε ένα νέο Τεμπλόνι. Το ΙΓΜΕ είχε αποφανθεί ότι υπάρχει ρηχή υδροφορία η οποία επικοινωνεί με πηγάδια και μολύνεται ο υδροφόρος ορίζοντας, οι καλλιέργειες. Οι τότε απαλλοτριώσεις ήταν αποτέλεσμα διαπλοκής. Ο ΧΥΤΑ αυτός, στη Λευκίμη, στα Μεσοράχια, είναι ουσιαστικά σε κατοικημένη περιοχή, είναι παράνομος. Θα πρέπει, λοιπόν, να μεταβείτε άμεσα στο σημείο να δώσετε το «παρών», διότι η συμπεριφορά σας εκλαμβάνεται ως πολιτική δειλία. Δεν θέλω να το πιστέψω ούτε το υιοθετώ.

Θυμίζω, όμως, ότι ο κ. Τσιρώνης ο προκάτοχός σας, μου είχε δηλώσει σε επίκαιρη ερώτηση ότι θα προσέλθει στο πολύπαθο Τεμπλόνι και στη Λευκίμη και μετά από λίγες ημέρες στον ανασηματισμό αντικαταστάθηκε από εσάς. Στις 26 Ιουνίου έλαβε χώρα η έναρξη της παρουσίασης ισχυρών επίλεκτων αστυνομικών δυνάμεων στην περιοχή της Λευκίμης. Έγιναν διάφορες παρανομίες, αλλά η εντολή είναι δική σας, είναι κυβερνητική, δεν ευθύνονται, δηλαδή, οι αστυνομικοί ούτε αυτοί οι οποίοι ηγούνται της επιχείρησης ούτε οι απλοί αξιωματικοί ή οι αστυνομικοί.

Αποτελεί, λοιπόν, κεντρική κυβερνητική επιλογή. Έγινε ρίψη χημικών σε γυναίκες σε παιδιά, σε ηλικιωμένους ανθρώπους, ρίψη βομβίδων κρότου λάμψης και φυσικά ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν απών. Θα θυμίσω, ίσως το ξέρετε...

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κύριε Πρόεδρε, δώστε μου όσο χρόνο δώσατε στην προηγούμενη ομιλήτρια. Είναι πολύ σημαντικό το ζήτημα και θα μου επιτρέψετε να το εξαντλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κοιτάξτε, όλα τα θέματα είναι σημαντικά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΪΒΑΤΙΔΗΣ: Μη με διακόπτετε, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Απλώς σας λέω το εξής: Ότι η επίκαιρη επερώτηση έχει συγκεκριμένο αντικείμενο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΪΒΑΤΙΔΗΣ: Ευχαριστώ για την ανοχή σας. Είναι άμεσα συνυφασμένο. Μη με διακόπτετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Εσείς βάζετε ένα συγκεκριμένο θέμα -δικαίωμά σας-, αλλά το Προεδρείο είναι υποχρεωμένο να σας υπενθυμίσει ότι κάνουμε μια συγκεκριμένη συζήτηση σήμερα με αφορμή την επίκαιρη επερώτηση του Ποταμιού.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΪΒΑΤΙΔΗΣ: Μάλιστα. Ακριβώς. Σε συνέχεια, λοιπόν. Είναι συναφές το ζήτημα. Μη με διακόπτετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Περιοριστείτε, λοιπόν, στην αναφορά σας επί της επίκαιρης επερώτησης και να συντομεύετε σας παρακαλώ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΪΒΑΤΙΔΗΣ: Ήδη μου έχετε «υποκλέψει», με την ιατρική έννοια του όρου, ένα λεπτό. Επειδή είστε ιατρός κι εσείς.

Εκρηκτικός μηχανισμός, ικανής ισχύος, ερρίφθη στο Αστυνομικό Τμήμα Λευκίμης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Το ότι είμαι ιατρός δεν το κατάλαβα. Τι εννοείτε, κύριε Αϊβατιδή; Η επαγγελματική ή οποιαδήποτε άλλη ιδιότητα δεν χρειάζεται να αναφερθεί.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΪΒΑΤΙΔΗΣ: Ανέφερα, κύριε Πρόεδρε, ότι μου «υποκλέψατε» με την έννοια του ιατρικού όρου...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Εδώ είμαι ως Αντιπρόεδρος της Βουλής και διευθύνω μία διαδικασία και σας παρακαλώ πολύ να ολοκληρώνετε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΪΒΑΤΙΔΗΣ: Σας ευχαριστώ.

Τα φαινόμενα, λοιπόν, αυτά όπως η ρύψη εκρηκτικού μηχανισμού στο Αστυνομικό Τμήμα της Λευκίμμης, όπως είπε ο Πρόεδρος των Αστυνομικών Υπαλλήλων Κερκύρας, θυμίζουν Εξάρχεια.

Σας κάνω, λοιπόν, έκκληση να προσέλθετε στην Κέρκυρα. Θα πρέπει να αναθεωρήσετε αυτή την εμμονική στάση σας για τη λειτουργία του ΧΥΤΑ, να είστε ακόλουθοι με αυτά που είχατε υποσχεθεί. Να αποχωρήσουν άμεσα οι αστυνομικές δυνάμεις, οι ειδικές μονάδες της αστυνομικής αρχής, οι οποίες έχουν μεταφερθεί κι από άλλες περιοχές στην Κέρκυρα.

Και να υπάρξει μία συνεννόηση, γιατί ο μόνος τρόπος για ναλυθεί προσωρινά το ζήτημα, είναι να μεταφερθούν τα απορρίμματα στα Ιωάννινα. Σύντομα, οσονούπω, θα λειτουργήσει εκεί το εργοστάσιο. Κάντε νομοθετική ρύθμιση να μεταφερθούν εκεί για έναν-ενάμιση χρόνο, μέχρι να υπάρξει εργοστάσιο ολοκληρωμένης διαχείρισης στην Κέρκυρα.

Παραβλάπτεται η δημόσια υγεία, κύριε Υπουργέ. Αυτή η στάση σας είναι το μαρτύριο της σταγόνας για την Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ, όσον αφορά στην Κέρκυρα, με την οποία εσείς -έχοντας επιβάλει την παρουσία των αστυνομικών δυνάμεων- θέλετε να κάνετε μία καθαρά αντιλαϊκή και επιβλαβή για το περιβάλλον άσκηση πολιτικής.

Ελάτε, λοιπόν, στην Κέρκυρα να λύσετε το ζήτημα. Συνεννοηθείτε με τους κατοίκους, με το «Αλεύχιμον», και προχωρήστε σε λύση για το καλό και το δικό σας αλλά κυρίως της Κέρκυρας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ολοκληρώθηκαν οι παρεμβάσεις των Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων, οπότε περνάμε τώρα στον κύκλο των επερωτώντων Βουλευτών, όσοι εκ των οποίων επιθυμούν να δευτερολογήσουν. Απ' ό,τι με ενημερώνουν, μόνο ο κ. Μαυρωτάς θα δευτερολογήσει.

Κύριε Μαυρωτά, έχετε τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΥΡΩΤΑΣ: Μόνο εγώ θα είμαι από τους επερωτώντες Βουλευτές και θα είμαι και σχετικά σύντομος.

Κατ' αρχάς να ευχαριστήσω όλους τους συναδέλφους, για την πολύ καρποφόρα συμβολή που είχαν σε αυτή τη συζήτηση, καθώς και τους Υπουργούς.

Θα ήθελα μόνο να θέσω δύο-τρία θέματα. Το ένα έχει να κάνει με το θέμα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Άκουσα με πολλή προσοχή αυτά που είπε η κ. Τζούφη. Αυτό που έχω να παρατηρήσω, είναι ότι το θέμα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης θα πρέπει να το στηρίζουμε όχι μόνο στο μεράκι κάποιων φωτισμένων καθηγητών και δασκάλων αλλά να το εντάξουμε μέσα στην οργανωμένη εκπαιδευτική διαδικασία με διάφορους τρόπους που έχουν ξεκινήσει να γίνονται. Αυτό θα πρέπει να το εντείνουμε.

Σε σχέση τώρα με τα όσα είπε ο κ. Φάμελλος για τη συζήτηση που γίνεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την ευρωπαϊκή οδηγία για τα πλαστικά κ.λπ., μία καλή ιδέα που προτείνουμε εμείς -να προτείνει κι ο ίδιος, αν θέλει- είναι μία κοινή συνεδρίαση της Επιτροπής Περιβάλλοντος με τη Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΦΑΜΕΛΛΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Αυτό είπα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΥΡΩΤΑΣ: Να γίνει μια ειδική συνεδρίαση, ad hoc, για το συγκεκριμένο, έτσι ώστε να υπάρξει μία συνολικότερη διακομματική τοποθέτηση που θα κάνει και πιο εύρωστη την οποιαδήποτε στάση της χώρας μας.

Να κλείσω με το θέμα των σκουπιδιών που το έθιξε και ο Πρόεδρος του Ποταμιού, ο κ. Θεοδωράκης. Πρέπει να φύγουμε από το σύνδρομο NIMBY, «Not In My Back Yard», «όχι στον κήπο μου», και να πάμε λίγο σε λύσεις που υπάρχουν με τεχνολογίες ολοκληρωμένης διαχείρισης των αστικών στερεών αποβλήτων. Ιδίως εδώ στην Αττική νομίζουμε ότι δεν μπορούμε να κρύβουμε άλλο τα σκουπίδια κάτω από το χαλί της Φυλής, η οποία έχει ήδη κορεστεί.

Θα πρέπει με μία επιστημονική, διακομματική συναίνεση να

προτείνουμε πράγματα, να προτείνουμε λύσεις, γιατί τα έχει ανάγκη ο τόπος, τα έχει ανάγκη η Ελλάδα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε τον κ. Μαυρωτά, με τον οποίον ολοκληρώνονται και οι δευτερολογίες των ομιλητών του Ποταμιού.

Πριν δώσω τον λόγο στον κ. Φάμελλο, επιτρέψτε μου μία ανακοίνωση προς το Τμήμα.

Η Διαρκής Επιτροπή Κοινωνικών υποθέσεων καταθέτει την έκθεσή της στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Υγείας: «Κύρωση συμβάσεων μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και του Γενικού Νοσοκομείου Χανίων και της Επιτροπής Εκτελεστών Διαθήκης Γ.Γ. Μαλινάκη και του Γενικού Νοσοκομείου Κεφαλληνίας και των Εκτελεστών της διαθήκης της Μαρίας (Μάρης) Βεργωτή αντίστοιχα».

Τον λόγο έχει ο Αναπληρωτής Υπουργός κ. Φάμελλος για τη δευτερολογία του. Έχετε και δικαίωμα τριτολογίας, αλλά προφανώς θα κλείσετε εσείς τη συζήτηση.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΦΑΜΕΛΛΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ναι, μάλλον δεν θα υπάρχει κάτι άλλο. Γι' αυτό έλεγα να κάνω μία τοποθέτηση, κύριε Πρόεδρε, και να ολοκληρώσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ναι. Δεν θα τοποθετηθεί ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος από το Ποτάμι. Οπότε θα κλείσετε εσείς, κύριε Υπουργέ.

Ορίστε, έχετε τον λόγο.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΦΑΜΕΛΛΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, κάνουμε μία πολύ σημαντική συζήτηση -το είπα εξ αρχής- και θα επαναφέρω ορισμένες βασικές αφηρησίες.

Το πρώτο και σημαντικότερο είναι το σχέδιο πρόληψης. Νομίζω ότι πρέπει να ξεκινάμε από εκεί, γιατί ακούμε διάφορα όσον αφορά ακόμα και το NIMBY, που είπε ο κ. Μαυρωτάς. Αλλά η πρόληψη παραγωγής αποβλήτων και η πρόβλεψη επικινδυνότητας στο παραγόμενο απόβλητο είναι το πρώτο και σημαντικότερο βήμα.

Αυτό προϋποθέτει ή -αν θέλετε- υποδηλώνει την αλλαγή στάσεως όσον αφορά τις καταναλωτικές μας συνήθειες. Μιλάμε, όμως, για καταναλωτικά πρότυπα, τα οποία δεν αλλάζουν μόνο με αντικίνητρα. Δεν αλλάζουν, δηλαδή, μόνο με ρυθμίσεις εκ μέρους της οικονομίας. Χρειάζονται και άλλες ρυθμίσεις, που μπορεί η κυκλική οικονομία να μας βοηθήσει για να τις ολοκληρώσουμε. Πρέπει, όμως, σαφέστατα να τις συζητήσουμε και εδώ.

Εδώ θα ήθελα να σας πω ότι υπάρχει ένα σημαντικό ζήτημα. Δεν ξέρω εάν το έχετε διαπιστώσει. Εμείς, επειδή συζητάμε με τη βιομηχανία των πλαστικών, το επαναφέρουμε εδώ στη συζήτηση. Δεν είναι τόσο εύκολα τα πράγματα, όπως τα είπατε από το Βήμα όλοι, σε σχέση με την παραγωγή και τη βιομηχανία.

Γι' αυτό και θα ζητήσω -όπως αναφέρθηκα και δεχθήκατε και εσείς ότι είναι ενδιαφέρον- στην Επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής, που θα συνεδριάσει μαζί με την Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, να έρθει και η βιομηχανία. Γιατί εκεί πρέπει να γίνουν οι μεγάλες αλλαγές. Και επειδή η ελληνική βιομηχανία διεκδικεί -ας το αποδείξει εδώ, εμείς λέμε να τους καλέσουμε, γιατί μαζί τους θα κάνουμε την ημερίδα στην έκθεση- έναν ειδικό ρόλο στην ευρωπαϊκή αγορά, εμείς θέλουμε να την ακούσουμε. Το ίδιο κάνουμε και για άλλους ελληνικούς κλάδους και εμείς σαφέστατα θέλουμε να το κάνουμε αυτό για να τους στηρίξουμε.

Η συζήτηση, όμως, εδώ έχει συνδεθεί πάρα πολύ με τα ζητήματα της διαχείρισης των απορριμμάτων, τα οποία εγώ δεν ανέφερα πολύ στην αρχή, και θα μου επιτρέψετε να πω κάποια πράγματα τώρα εδώ στην δεύτερη τοποθέτησή μου.

Η λύση είναι πάρα πολύ απλή. Θέλουμε καλύτερη διαλογή στην πηγή και περισσότερη ανακύκλωση. Είναι κάτι το οποίο εμείς το έχουμε θεσμοθετήσει -το είπε ο κ. Δημαράς- από το 2015. Γιατί, μέσα στις μεγάλες αλλαγές τότε των διαπραγματεύσεων, του μνημονίου και του δημοψηφίσματος, εμείς κάναμε νέο εθνικό σχεδιασμό, ο οποίος ήταν για πρώτη φορά σύμφωνος με την ευρωπαϊκή οδηγία του 2008 και έβαζε σε προτεραιότητα τη διαλογή στην πηγή, που τώρα έχει έρθει η ώρα να το υλοποι-

ήσουμε. Γιατί –επιτρέψτε μου να σας πω– κύριοι συνάδελφοι, τέτοιες αλλαγές δεν γίνονται σε μια μέρα, ούτε κάποιος μπορεί να μου πει, «γιατί δεν το νομοθέτησες χθες, για να εφαρμοστεί σήμερα».

Έτσι, λοιπόν, μετά από πάρα πολλές αλλαγές –που είναι όλα τα περιφερειακά σχέδια σε όλη την Ελλάδα με στρατηγικές μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ο νέος νόμος για την ανακύκλωση, ο «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ», ο ν.4555/2018 που έχει αρμοδιότητα ΦΟΔΣΑ και ολοκληρώνει τις αρμοδιότητες των ΟΤΑ– ερχόμαστε τώρα στο τέλος του 2018 στην διαλογή στην πηγή του οργανικού.

Αυτό που έχουμε πει, λοιπόν, είναι ότι η μεγάλη αλλαγή θα είναι η διαλογή στην πηγή του οργανικού υποχρεωτική από το τέλος του 2018, για να εφαρμοστεί το 2019 σε όλους τους δήμους. Και έχουμε ζητήσει από τους Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων και τα ΠΕΠ όλης της Ελλάδος να υπάρχουν το 2019 μονάδες οργανικού σε όλες τις περιφέρειες, για να μπορούν να πάνε οι δήμοι.

Υπάρχουν τρεις δήμοι στην Αθήνα που, επειδή έχουν στα Λιόσια μονάδα οργανικού –η Αττική είναι μία από τις λίγες Περιφέρειες που έχει– έχουν μείωση κατά 1/3 στη διαχείριση των ανταποδοτικών δημοτικών τελών. Είναι πάρα πολύ σημαντικό.

Και ξέρετε, όταν βγει το οργανικό από τον κάδο του σύμμεικτου, τότε ο κάδος του σύμμεικτου μέχρι και στην μονάδα ανακύκλωσης μπορεί να πάει. Είναι μία μεταφορά την οποία τη συζητάμε πολύ συχνά.

Το Στρατηγικό Σχέδιο Πρόληψης, επίσης, έγινε το 2015, όπως και τα έργα απορριμμάτων μπήκαν σε ένα δρομολόγιο από τότε, από το 2015. Εμείς, λοιπόν, ήρθαμε μετά, το 2017 –εάν δεν κάνω λάθος– και κάναμε την πρώτη απόφαση του κυβερνητικού συμβουλίου οικονομικής πολιτικής για την κυκλική οικονομία. Τώρα πλέον έχει τελειώσει και η διαβούλευσή της.

Τι προβλέπεται στην κυκλική οικονομία; Προβλέπεται η άρση των γραφειοκρατικών εμποδίων. Είναι τουλάχιστον τριάντα οι θεσμικές δράσεις που προβλέπονται, για να επιτραπεί ακόμα και η μεταφορά παραπροϊόντων, για να χρησιμοποιηθούν σε μία άλλη βιομηχανία ως πρώτη ύλη. Όλα αυτά είναι μέσα εκεί και τα έχουμε προβλέψει. Και είμαστε και τυχεροί –αν θέλετε– διότι μπορούμε να σας τα καταθέσουμε άμεσα στην ενδιαφέρουσα ερώτηση που κάνατε.

Εκεί, όμως, προβλέπονται και οικονομικά εργαλεία, κίνητρα. Τι σημαίνει αυτό; Για παράδειγμα τον Σεπτέμβριο προκηρύσσεται στο ΕΠΑΝΕΚ ένα μέτρο 80 εκατομμυρίων ευρώ για την ελληνική περιβαλλοντική βιομηχανία. Διότι το ζητούμενο δεν είναι να πεις μόνο στον πολίτη «κάνε ανακύκλωση», αλλά είναι να έχεις και τη βιομηχανία που θα το παραλάβει, θα το διαχωρίσει, θα αξιοποιήσει πολύ πιο καθαρά ρεύματα –μακάρι να έχουμε– και θα δημιουργήσει ελληνικό προϊόν.

Το τρίτο είναι η δράση της γνώσης. Ξεκινήσατε με την εκπαίδευση. Εγώ θεωρώ ότι και η γνώση ως έρευνα είναι και τα δύο αυτά σημαντικά ως βραχίονες. Γιατί έχουμε πολύ σημαντικά προγράμματα στο «Ερευνώ-Καινοτομώ-Δημιουργώ» που πρέπει να μουν στην παραγωγή όμως.

Δημιουργούμε, λοιπόν, ένα φόρουμ κυκλικής οικονομίας με open data, δηλαδή με ανοικτά δεδομένα, για να μπορεί ο καθένας επιχειρηματίας, επαγγελματίας, επιστήμονας να φτιάξει δουλειά ή μία ΚΟΙΝΣΕΠ γύρω από το ζήτημα. Και βέβαια έχουμε τη διακυβέρνηση του σχεδίου όπου νομίζω είναι σημαντικό ότι υπάρχει μόνιμη Διυπουργική Γραμματεία Κυκλικής Οικονομίας, στελεχωμένη ήδη από τώρα.

Στον εθνικό σχεδιασμό μπήκαν τα ρεύματα της χωριστής διαλογής και μπήκε ένα ερώτημα –το έβαλε ο κ. Κατσαφάδος, ο οποίος δεν είναι εδώ βέβαια– «τι κάνατε από εκεί και μετά; Θεσμικές πράξεις».

Θα μου επιτρέψετε να πω μόνο τίτλους, γιατί ο χρόνος είναι περιορισμένος. Στον ν.4496, τον νόμο για την εναλλακτική διαχείριση, υπάρχουν πλέον ειδικές προδιαγραφές για τη μείωση των αποβλήτων συσκευασίας. Στον ίδιο νόμο υπάρχει η υποχρέωση στους παραγωγούς να παραλαμβάνουν τα υλικά των συσκευασιών τους και άρα να τα ανακυκλώνουν εντός Ελλάδος. Στον ίδιο νόμο επίσης υπάρχουν προδιαγραφές για τη μείωση

του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των συσκευασιών.

Στον ν.4496 και στον «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗ», τον ν.4555, υπάρχει αρμοδιότητα τοπικού σχεδίου. Δεν υπήρχε αρμοδιότητα στους δήμους να εκπονούν τοπικό σχέδιο απορριμμάτων, γιατί μας το «παίζουν και εξυπνούν» –συγχωρήστε με για αυτήν την έκφραση. Οι αρμοδιότητες των δήμων επίσης στον ν.4555, στον «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗ», ξεκαθαρίστηκαν, διότι –ακούστε– μιλάμε για ανακύκλωση και οι δήμοι στην Ελλάδα δεν είχαν αρμοδιότητα να κάνουν Πράσινο Σημείο, μεταφόρτωση, κομποστοποίηση, δεν είχαν αρμοδιότητα να κάνουν επεξεργασία οργανικού και μετά μιλάμε εμείς τώρα για κυκλική οικονομία. Ξεκαθαρίστηκαν στον ν.4555. Και έγινε υποχρεωτική η διαλογή του οργανικού.

Στην τιμολογιακή πολιτική, η οποία επίσης με τον «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗ» ολοκληρώνεται, θα εφαρμοστεί το «πληρώνω όσο πετάω», που επίσης είναι στη λογική της πρόληψης.

Σημαντικό, όμως, είναι –και το αναφέρατε για τα τουριστικά και όλες τις υπόλοιπες δραστηριότητες– ότι με τον ν.4496, που ψηφίστηκε τον Νοέμβριο, όλοι οι χώροι συνάθροισης κοινού και η τουριστική βιομηχανία θα πρέπει μέχρι τον Νοέμβριο φέτος να εφαρμόσει σχέδια διαλογής στην πηγή καθαρών τεσσάρων υλικών, άρα και το πλαστικό χωριστά.

Επίσης, τα πλοία, τα αεροδρόμια και οι μεγάλες επιχειρήσεις, με πάνω από εκατό εργαζόμενους και προφανώς και η Βουλή μέχρι τον Νοέμβριο θα έχουν χωριστά ρεύματα υποχρεωτικά, είναι νομοθετημένο, το έχουμε κάνει ήδη. Δηλαδή δεν είναι κάτι το οποίο το είπα μόνο για την ερώτησή σας.

Στον ίδιο νόμο, τον ν.4496, ο οικολογικός σχεδιασμός πλέον, δηλαδή τα ήδη του πλαστικού, μπαίνουν στο κόστος διαχείρισης, είναι υποχρεωτικό. Και με βάση αυτό –ο κ. Κατσαφάδος λέει ότι δεν έγινε τίποτα με τον ν.4496– όλα τα συστήματα ανακύκλωσης έχουν ήδη υποβάλει νέα επιχειρησιακά σχέδια, όλα! Έχουν γίνει αυτά ήδη μέσα στους πρώτους έξι μήνες.

Η πλαστική σακούλα δεν ήταν στον ν.4496 και εφαρμόστηκε; Και μάλιστα έκανε ένα μεγάλο λάθος. Είπε για 4 εκατομμύρια ευρώ. Είναι λάθος. Είναι 6 εκατομμύρια. Οι Έλληνες χρησιμοποίησαν διακόσια δύο τεμάχια λεπτής πλαστικής σακούλας το πρώτο τρίμηνο, όλα αυτά είναι ανακοινωμένα. Από αυτούς τους πόρους όλοι θα δοθούν για νέους τρόπους μεταφοράς των καταναλωτικών προϊόντων στους πολίτες. Η πολιτεία δεν θα κρατήσει ούτε ένα ευρώ!

Αναφέρθηκε ο κ. Κατσαφάδος –και δυστυχώς είχε κριτική διάθεση– για τον ν.4496, που ήταν μία από τις πρώτες μεγάλες κωλοτούμπες της Νέας Δημοκρατίας. Ο εισηγητής είπε «ναι» στην πρώτη συνεδρίαση και τον πήρε τηλέφωνο ο Άδωνις Γεωργιάδης και το άλλαξαν στην Ολομέλεια, ενώ εσείς το στηρίζατε και το θυμάμαι.

Ο ΕΟΑΝ, λοιπόν, έχει προχωρήσει ήδη σε στελέχωση δέκα ατόμων μέχρι τον Σεπτέμβριο. Ανησυχούσατε τότε τι γίνεται με τα στελέχη, το είχατε ρωτήσει. Έχει βγει υπουργική απόφαση για τον κανονισμό προσωπικού, γιατί με ρωτούσατε ποια υπουργική απόφαση θα βγει. Και βγήκε και η πράξη Υπουργικού Συμβουλίου για τις προσλήψεις, όπως και η παραμετροποίηση προστίμων, το είχατε βάλει τότε το θέμα πώς θα υπολογίζονται τα πρόστιμα. Έχουν τελειώσει όλα αυτά. Και βέβαια έχουν υποβληθεί όλα τα συστήματα, έχουν κάνει σχέδια τα οποία τα εξετάζουμε επιχειρησιακά.

Η σακούλα, όμως, δεν είναι μόνο αυτοί οι πόροι οι οποίοι μαζεύονται από τα μεγάλα σούπερ μάρκετ και από τις αλυσίδες λιανικής. Το σημαντικότερο που έχουμε κάνει ήδη και εφαρμόζεται, αλλά θέλουμε τα αποτελέσματά του, είναι ότι μπαίνει barcode στη σακούλα και οι παραγωγοί σακούλας και οι έμποροι σακούλας μπαίνουν στο Εθνικό Μητρώο Παραγωγών, άρα στις υποχρεώσεις των παραγωγών συσκευασίας. Έτσι θα απογράφουμε και της λαϊκής αγοράς και του περίπτερου την πλαστική σακούλα και στο τέλος του χρόνου θα έχουμε νόμους, για να πούμε πού πάει η Ελλάδα και σε ποιο ποσοστό βρίσκεται. Τώρα είμαστε στο 75% στις μεγάλες αλυσίδες, που το ποσοτικοποίησαμε.

Εδώ είναι σημαντικό το ότι έχουμε κάνει δύο μεγάλες πρωτοβουλίες, μία με τη Θήρα και μία με την Τήνο στα νησιά. Ρωτήσατε για τα νησιά. Είναι μια μεγάλη καμπάνια στις στάσεις λεωφορείων για τη σακούλα. Μοιράσαμε δέκα χιλιάδες τεμάχια από τον

Οργανισμό Ανακύκλωσης.

Θέλω να επικροτήσω την πρωτοβουλία της Εθνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου. Πήρα και προσωπικά τον κ. Κροκίδη και τον ευχαρίστησα, γιατί μοιράσανε πενήντα χιλιάδες τσάντες την πρώτη ημέρα των εκπτώσεων και πρέπει να τα λέμε. Ήταν μια πρωτοβουλία. Δεν την κάναμε μαζί και μπράβο τους, που την έκαναν οι ίδιοι οι παραγωγοί.

Στα Πράσινα Σημεία δεν υπήρχε αρμοδιότητα των δήμων και περιβαλλοντική αδειοδότηση. Το κάναμε με τον ν.4447. Με τον ν.4483, επίσης, νομοθετήθηκαν τα έσοδα των ΟΤΑ από την ανακύκλωση, το να πουλάνε πλαστικά απευθείας οι δήμοι. Το Πράσινο Ταμείο πληρώνει μια καινούργια πρωτοβουλία -νομίζω ότι είναι το δίκτυο ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS- για δημόσιες κρήνες. Τι σημαίνει αυτό; Θα υπάρχουν βρύσες και αυτό περιορίζει πάρα πολύ τη συσκευασία πλαστικού μπουκαλιού. Ήδη, νομίζω ότι τρεις έχουν τοποθετηθεί στον Δήμο Αθηναίων. Είναι μια καλή πρωτοβουλία που χρηματοδοτείται από το Πράσινο Ταμείο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΜΥΡΑΣ: Είναι και ευρωπαϊκή αυτή.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΦΑΜΕΛΛΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Είναι πολύ σημαντική πρωτοβουλία.

Σας είπα για το ΕΠΑνΕΚ. Αυτό που πρέπει να πω είναι ότι ανέφερα για τριακόσιους ΧΑΔΑ του τέλους 2014. Σήμερα οι ΧΑΔΑ είναι πενήντα και υπάρχει προκήρυξη του «ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ», 25 εκατομμύρια, για να κλείσουν φέτος και οι τελευταίοι ΧΑΔΑ της Ελλάδας -έχουμε έτοιμα 10 εκατομμύρια- και θα προκηρυχθεί τον Σεπτέμβριο για τοπικά σχέδια απορριμμάτων από τους δήμους.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Αναπληρωτή Υπουργού)

Κύριε Πρόεδρε, ολοκληρώνω.

Λειτουργεί το Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων, που είναι μια καινούργια θεσμική πρωτοβουλία με πάρα πολλές επιχειρήσεις εγγεγραμμένες -είναι τριάντα χιλιάδες, αν δεν κάνω λάθος-, το Εθνικό Μητρώο Παραγωγών και έχουμε ξεκινήσει με το δίκτυο «ΔΑΦΝΗ» μια συζήτηση για σαράντα τέσσερα νησιά για την κυκλική οικονομία. Ήταν πριν ένα μήνα στο γραφείο μου, σαν να ήξεραν ότι θα κάνατε την ερώτηση.

Προφανώς, δεν εκκρεμεί καμμία ΚΥΑ, όμως, αν κάποιος σκεπτεί ότι σήμερα η ανακύκλωση της συσκευασίας πλαστικού είναι στο 38% και ήταν στο 30% πριν από τρία χρόνια -ανέβηκε λίγο, αλλά πάλι είμαστε μακριά- το να φτάσουμε στο 55% ή στο 90%, που θέλουμε για τα μπουκάλια, είναι πολλή δουλειά. Αυτή η δουλειά μπορεί να γίνει και μέσα από την διαχείριση των απορριμμάτων.

Πού βρισκόμαστε, λοιπόν, εδώ -για να κλείσω με αυτό, κύριε Πρόεδρε- γιατί έγινε ένα ερώτημα; Θα αναφερθώ λίγο στην τουριστική βιομηχανία, επειδή το έβαλε ο Κοινοβουλευτικός σας Εκπρόσωπος. Έχουμε ήδη χίλια τριακόσια ενενήντα σχέδια εκσυγχρονισμού και επτά χιλιάδες τριακόσια σχέδια νέων τουριστικών προμηθευτών επιχειρήσεων, που έχουν μια δημόσια δαπάνη 1,2 δισεκατομμυρίων ευρώ, όπου το περιβαλλοντικό αποτύπωμα είναι πλέον κριτήριο αξιολόγησης. Αυτά, γιατί ζητήσατε το τι γίνεται στην τουριστική βιομηχανία.

Θα κλείσω με τα θέματα των απορριμμάτων. Είναι γεγονός ότι παραλάβαμε έναν μονόδρομο στη χώρα μας, εγώ θα έλεγα, αρνητικό. Ας αφήσουμε την κρίση και την χρεοκοπία προς το παρόν να περιμένει λίγο, παράλληλα με την συζήτηση που κάνουμε, γιατί και εδώ είχαμε μια χρεοκοπία στο θέμα των απορριμμάτων.

Τι είχαμε; Είχαμε μόνο ΧΥΤΑ, ταφή και μονόδρομος ΣΔΙΤ. Δεν θα σας κάνω τώρα θεωρητική συζήτηση για τα ΣΔΙΤ, αλλά προσέξτε τι λάθος έκρυβαν τα ΣΔΙΤ, παράλληλα με όλα τα υπόλοιπα οικονομικά. Είχαν την λογική «παρ' το μακριά από τα μάτια μου, να μην το βλέπω», δηλαδή να μην το διαχειρίζομαι εγώ ως πολίτης, ως κοινωνία, ως δήμος, παρ' το εσύ, ιδιώτη, και διαχειρίσου το όπως θες για να μην έχω μπελά». Αυτό ήταν το μεγάλο μειονέκτημα που είχαν.

Εμείς επιλέξαμε να κάνουμε την μεγάλη αλλαγή με τον εθνικό σχεδιασμό και τι κάναμε πρακτικά; Πήραμε και επιλέξαμε διακόσια περίπου εκατομμύρια να είναι στις δράσεις ανακύκλωσης στην πηγή, δηλαδή έχουμε πενήντα εκατομμύρια στο ΥΜΕΠΕ-ΡΑΑ και εκατόν πενήντα εκατομμύρια στις περιφέρειες. Ήδη ζη-

τήσαμε να δημοπρατηθούν την προηγούμενη εβδομάδα, πριν ένα μήνα για τα Πράσινα Σημεία οι καφέ κάδοι του οργανικού, τον θρυμματισμό κλαδιών και τη μεταφορά των υλικών αυτών σε μονάδες κομποστοποίησης, με μικρή κομποστοποίηση.

Αυτό είναι το πιο κρίσιμο εργαλείο, που πρέπει να υλοποιήσουμε το επόμενο εξάμηνο και γι' αυτό ίσως κάποιες πρωτοβουλίες για το πλαστικό μπορεί να καθυστερούν και γιατί δεν έχει τελειώσει η οδηγία -για να είμαστε ειλικρινείς- αλλά όταν έχουμε να αλλάξουμε την καταναλωτική λειτουργία και τη διαχείριση απορριμμάτων με το οργανικό για το δεύτερο εξάμηνο του 2018, κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι είναι μεγάλη προσπάθεια και πρέπει να ρίξουμε το βάρος εκεί.

Επίσης, πρέπει να ετοιμαστούμε και για το άλλο, για την συζήτηση που είπατε στη Βουλή και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ταυτόχρονα, υλοποιείται ένα πρόγραμμα έργων επτακοσίων ογδόντα εκατομμυρίων ευρώ στον εθνικό σχεδιασμό για τις μονάδες. Αναφέρω χαρακτηριστικά: Χερσόνησος Κρήτης, Αμάρι, Παρανέστι Αλεξανδρούπολης, Σέρρες, Χανιά, Θήβα, Μήλος, Λέρος, Λευκάδα, Νάξος, Νότια Ρόδος, Κέα, Ναύπακτος, Ηλεία, Πελοπόννησος. Όλα αυτά είναι σύγχρονα εργοστάσια απορριμμάτων με διαλογή μέσα, μετά όμως από την διαλογή στην πηγή και έχουμε την προκήρυξη των εκατόν πενήντα εκατομμυρίων ήδη για την Αθήνα, εδώ και ενάμιση μήνα, αν δεν κάνω λάθος. Το λέω αυτό, γιατί ακούστηκε ότι στην Αθήνα δεν προχωράνε τα πράγματα και δεν είναι έτσι. Άλλαξε και εδώ ο σχεδιασμός και έχει γίνει ήδη προκήρυξη για δύο μονάδες επεξεργασίας στην Αττική εκατόν πενήντα εκατομμυρίων, αλλά για να μην καταναλώσουμε πολύ χρόνο για την Αττική, έχουμε ήδη δεσμευτεί -το πρότεινα εγώ στην Επιτροπή Περιβάλλοντος- ότι με το που θα ανοίξει η Βουλή μετά τα Θερινά Τμήματα, η πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής Περιβάλλοντος της Βουλής θα είναι για τις μονάδες της Αττικής. Έχω δεσμευτεί ότι θα ζητήσουμε και από τον αρμόδιο φορέα -γιατί είναι αυτοδιοικητική η ευθύνη αυτή- να έχει ανακοινώσει και τις χωροθετήσεις και να είναι η συζήτηση ολοκληρωμένη, γιατί δεν καθυστερούμε, κατά την άποψή μου, με τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν.

Όμως, προσέξτε. Από την μια πλευρά, θέλουμε μια αυτοδιοίκηση, η οποία θα είναι υπεύθυνη και να της ζητάμε να αποδεικνύει ότι μπορεί να διαχειριστεί τα απορρίμματα -το θέλει και η αυτοδιοίκηση- και από την άλλη, όπου υπάρχει πρόβλημα, έχουμε τη λογική: «όχι, στην αυλή μου και έλα, Υπουργέ, να λύσεις το πρόβλημα». Δεν υπάρχει αυτή η δυνατότητα.

Η περίπτωση της Κέρκυρας είναι μια περίπτωση, στην οποία έχουμε ένα έργο κατασκευασμένο με ευρωπαϊκούς πόρους, όπου η Ευρωπαϊκή Ένωση μας ζητάει πίσω τα λεφτά, και έναν ΧΑΔΑ, για τον οποίο έχουμε ήδη καταδικές στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και η Ευρωπαϊκή Ένωση μας ζητάει άλλα λεφτά και ταυτόχρονα, η τοπική κοινωνία, η οποία πολλές φορές συναντήθηκε μαζί μας στο Υπουργείο, να μην θέλει να βρει τη λύση εντός των δικών της ορίων και να μην πιστεύει στην ανακύκλωση ή στη διαλογή στην πηγή ή στην κομποστοποίηση, αν αυτό που κατατέθηκε εδώ στη Βουλή είναι ειλικρινές, δηλαδή να θέλει να φύγουν τα απορρίμματα εκτός Κέρκυρας, όταν όλοι συνηγορούμε ότι τα απορρίμματα είναι και ο πλούτος μιας περιοχής και είναι και νέες θέσεις εργασίας.

Εμείς θα στηρίξουμε την αυτοδιοίκηση, να λύσει το πρόβλημα. Δεν υπάρχει ούτε ο καλός «πατερούλης» ούτε ο μπαμπούλας, που θα πηγαίνει ή θα φεύγει για να λύσει προβλήματα, παρ'ότι ο Γενικός Γραμματέας Συντονισμού Αποβλήτων έχει πάει πολλές φορές στην Κέρκυρα, για να πιστέψει τον υπάλληλο το πρόβλημα.

Αν, όμως, υποτιμά κάποιος όλη την κοινωνία και όλους τους θεσμούς και όλους Έλληνες επιστήμονες και τους ελεγκτές περιβάλλοντος και θέλει τον Υπουργό να πηγαίνει να βλέπει το κάθε έργο, νομίζω ότι θα έχουμε αποτύχει ως κοινωνία. Εμείς πρέπει να κάνουμε μια ισχυρή διοίκηση και όχι να αντικαθιστούμε την διοίκηση.

Από την άλλη μεριά, όμως, υπάρχει και ένα ουσιαστικό θέμα δημοκρατίας. Η διαχείριση των απορριμμάτων είναι ένα ουσιαστικό ζήτημα δημοκρατίας κι αυτό πρέπει να το συζητάμε εμείς μέσα στη Βουλή.

Πρέπει να δώσουμε τη δυνατότητα συμμετοχής του πολίτη και

του παραγωγού σε αυτή τη συζήτηση, αλλά με τη συμφωνία, αν θέλετε, ότι αυτή η συζήτηση θα οδηγήσει σε αλλαγές. Δεν μπορούμε, δηλαδή, να κάνουμε αυτή τη συζήτηση μόνο με ηθικούς όρους ή με όρους εντυπωσιασμού, για να δημιουργήσουμε εντυπώσεις. Πρέπει αυτή η συζήτηση να γίνεται με το ότι η παράμετρος του περιβάλλοντος θα είναι ουσιαστική παράμετρος των αποφάσεών μας και των προσωπικών μας αποφάσεων.

Όταν μιλάμε για οικολογικό σχεδιασμό, προφανώς αυτό σημαίνει ότι οτιδήποτε επιλέγουμε στη ζωή μας και ως προϊόν, να έχει αυτά τα χαρακτηριστικά. Όταν μιλάμε, αν θέλετε, για τη βιώσιμη ανάπτυξη, σημαίνει ότι και οι λειτουργίες της Βουλής και οι λειτουργίες του δήμου και οι λειτουργίες της παραγωγής θα έχουν το ίδιο πρότυπο. Και δεν ζητάμε μόνο από τον άλλον, προφανώς, να κάνει αυτές τις επιλογές και γι' αυτό θα πρέπει να ξεκινάμε από το σπίτι μας.

Γι' αυτό είναι πολύ σημαντικό σε όλες τις τοπικές υποθέσεις πρώτα να λύνουμε τα προβλήματα της περιοχής μας και μετά να συζητάμε για τις αλλαγές στις υπόλοιπες περιοχές, στις παραγωγικές δομές. Δηλαδή, να συζητάμε για την απόδοση την ενεργειακή, την περιβαλλοντική, την ανακύκλωση των Υπουργείων, της Βουλής, του σπιτιού μας και να ζητάμε μετά και από τη βιομηχανία να κάνει τις σχετικές αλλαγές.

Αυτή τη συζήτηση θα την κάνουμε στην Επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής και στην Επιτροπή Παραγωγής Εμπορίου. Θα την κάνουμε μαζί προφανώς, γιατί πράγματι η συζήτηση που κάνουμε αυτή τη στιγμή με την Ελληνική Βιομηχανία, τη Βιομηχανία Πλαστικού, είναι αρκετά σημαντική και κρίσιμη και μας επηρεάζει όλους.

Σε κάθε περίπτωση, νομίζω ότι το μόνο για το οποίο δεν μπορεί να κατηγορήσει κανείς την περίοδο αυτής της τριετίας το Υπουργείο Περιβάλλοντος, είναι ότι δεν έχουμε κάνει μεγάλες τομές και μεγάλες προσπάθειες.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ίσως ένα μειονέκτημα είναι ότι έχουμε ανοίξει πολλά ζητήματα, τα οποία μπορεί να δημιουργούν ένα θετικό σοκ, που μπορεί, όμως, να έχει και αρνητικές αντανakλάσεις. Δηλαδή, είναι πάρα πολλές οι υποχρεώσεις, είναι πάρα πολλές οι αλλαγές, που πρέπει να γίνουν. Και αυτό προς την κοινωνία, προς την αυτοδιοίκηση, προς την παραγωγή, μπορεί να δημιουργήσει μια αδράνεια, εξαιτίας του σοκ των μεγάλων αλλαγών, γι' αυτό και απαιτείται να έχουμε πολύ μεγάλη συνεργασία γι' αυτά τα ζητήματα.

Εμείς, λοιπόν, έχουμε επιλέξει να κλείσουμε, αν θέλετε, τον κύκλο ΧΑΔΑ -ανακύκλωση-διαλογή στην πηγή, μέχρι το τέλος του 2018, για να μπορέσουμε να βάλουμε τις αλλαγές κυκλικής οικονομίας, που ήδη τις έχουμε θεσμοθετήσει, στην εφαρμογή του 2019. Άρα, τη συζήτηση δεν θα τη συνεχίσουμε μαζί και θέλω, για μια ακόμη φορά, να σας ευχαριστήσω για την πρωτοβουλία, γιατί ανοίξατε ένα πεδίο ουσιαστικό. Είναι ένα ουσιαστικό πολιτικό πεδίο. Έτσι αλλάζει η κοινωνία μας!

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε τον κύριο Υπουργό.

Κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση επί της υπ' αριθμόν 1/1/17-7-2018 επίκαιρης επερώτησης με θέμα: «Απεξάρτηση από τα πλαστικά ... αν όχι τώρα, πότε;».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δέχστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Με τη συναίνεση του Τμήματος και ώρα 12.43' λύεται η συνεδρίαση για την Τρίτη 24 Ιουλίου 2018 και ώρα 17.00', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: κοινοβουλευτικό έλεγχο, συζήτηση επικαίρων ερωτήσεων.

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ